

gemeente

HORST
A/D
MAAS

Begroting 2019
Inclusief meerjarenraming
2020 t/m 2022

Inhoudsopgave

ALGEMEEN	5
1.1 Leeswijzer.....	7
1.2 Financiële samenvatting.....	9
1.3 Kerngegevens	13
BELEIDSBEGROTING	15
2.1 Programmaplan	17
1 Economie en ruimte	19
2 Wonen, mobiliteit en openbare ruimte	29
3 Duurzaamheid: klimaatambities, energietransitie en circulariteit	39
4 Sociaal maatschappelijk, participatie en voorzieningen.....	45
5 Cultuur, sport en onderwijs.....	55
6 Openbare orde & veiligheid, toezicht & handhaving	63
7 Bestuur, organisatie en samenwerking	67
8 Financiën	75
2.2 Paragrafen.....	83
A. Lokale heffingen.....	85
B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	99
C. Onderhoud kapitaalgoederen	105
D. Financiering	111
E. Bedrijfsvoering	117
F. Verbonden partijen	123
G. Grondbeleid	151
H. Ombuigingen.....	155
I. Samenvatting Actualisatie Perspectievennota Maatschappelijke accommodaties	157
FINANCIËLE BEGROTING	167
3.1 Overzicht lasten en baten 2017 tot en met 2022	169
3.2 Recapitulatie begrotingsevenwicht.....	171
3.3 Overzicht incidentele lasten en baten	173
3.4 Overzicht structurele toevoegingen/onttrekkingen aan de reserves	175
3.5 Uiteenzetting financiële positie	177
3.6 Overzicht geraamde lasten en baten per taakveld.....	185
BIJLAGEN.....	189
4.1 Beleidsindicatoren per programma	191
4.2 Griffiebegroting	193
4.3 Lijst met afkortingen	195

ALGEMEEN

1.1 Leeswijzer

Nota van uitgangspunten Begroting 2019

De gemeenteraad heeft op 3 juli 2018 ingestemd met de nota van uitgangspunten begroting 2019 en op 21 augustus 2018 met de 1e bijstelling van de begroting 2018.

De inhoud van de nota van uitgangspunten begroting 2019 is verwerkt in deze begroting en meerjarenraming. In het raadsvoorstel bij de begroting 2019 worden alle nieuwe ontwikkelingen en voorstellen (na de vaststelling van de nota van uitgangspunten begroting 2019 en de 1e bijstelling van de begroting 2018) genoemd om te komen tot een structureel sluitende (meerjaren)begroting.

Cijfers en presentatie van getallen

Voor u ligt de begroting 2019 t/m 2022. Getallen worden in het hele boekwerk weergegeven op duizendtallen tenzij anders aangegeven. Positieve bedragen(+/+) zijn baten of een voordeel en negatieve bedragen(-/-) zijn lasten of een nadeel.

In deze begroting worden de bedragen in de financiële tabellen gepresenteerd op duizendtallen. Dit heeft tot gevolg dat in tabellen afrondingsverschillen kunnen ontstaan.

De begroting is als volgt opgebouwd:

Algemeen

1. Een financiële samenvatting
2. Een overzicht met kerngegevens

Beleidsbegroting

Programmaplan

In 2017 zijn we begonnen de beleidsbegroting meer SMART te maken. Dit om als organisatie/bestuur beter te kunnen sturen op het realiseren van onze beleidsdoelstellingen.

In de begroting 2019 hebben we een verdere stap gezet naar een meer resultaatgerichte SMART-begroting. Dit door naast de doelstellingen en maatregelen waar we al gebruik van maakten, Kritieke Prestatie Indicatoren (KPI's) te introduceren. Een KPI is een variabele (indicator) om het succes van een bepaalde activiteit te meten. Oftewel wanneer vinden wij dat een doelstelling gerealiseerd is. Omdat het voor onze organisatie nieuw is met KPI's te gaan werken is dit ook een ontwikkeltraject dat in de komende periode verder volmaakt zal worden.

Het Programmaplan bestaat uit 8 programma's en elk programma is onderverdeeld in een aantal beleidsvelden. Er is voor gekozen de 5 programma's die we t/m 2018 hebben gehanteerd m.i.v. 2019 te vervangen door 8 programma's welke gebaseerd zijn op de themagebieden (belangrijkste speerpunten nieuwe coalitie) uit het coalitieakkoord.

Elk programma kent de volgende indeling:

- Onder "**Wat is onze uitdaging**" wordt beschreven welke uitdagingen we m.b.t. dit programma hebben. Ook wordt een opsomming gegeven van welke beleidsvelden onder het programma vallen.
- Onder "**Wat willen we bereiken en wat gaan we er voor doen**" presenteren we de doelstellingen, Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) en maatregelen.

Doelstellingen

Doelstellingen zijn resultaatgericht en geven op een hoog aggregatieniveau aan wat we als organisatie willen bereiken. In totaal zijn er 68 doelstellingen geformuleerd.

KPI's

Doelstellingen worden concreet gemaakt door er KPI's aan te koppelen. Met deze KPI's geven we aan wanneer wij vinden dat de doelstelling gerealiseerd is.

Maatregelen

De maatregelen zijn de acties (inspanningen) die we gaan doen om de doelstelling (KPI's) uiteindelijk te realiseren. Bij elke maatregel wordt vermeld wanneer deze gerealiseerd wordt. Alle maatregelen tezamen vormen in principe alle werkzaamheden die we als gemeentelijke

organisatie uitvoeren.

Bij elke maatregel wordt ook aangegeven wanneer deze gerealiseerd is. In totaal zijn er 339 maatregelen geformuleerd. Deze zijn als volgt over de jaren verdeeld:

jaar	Aantal maatregelen
2019	57
2020	36
2021	17
2022	9
Continu	220
Totaal	339

- Onder “**wat gaat dat kosten**” staan de lasten en baten van het programma. Eventuele stortingen en/of aanwendungen van reserves die bij het programma horen, worden eveneens in dit overzicht gepresenteerd, gevolgd door het resultaat.

In het BBV is een set basisindicatoren opgenomen die bruikbaar kunnen zijn. De bij het betreffende programma horende verplichte beleidsindicatoren zijn opgenomen in bijlage 4.1. Bij de weergave van de beleidsindicatoren is er voor gekozen de meest actuele beschikbare indicatoren te vermelden die op de www.waarstaatjegemeente.nl staan. Indien er in 2018 of 2019 nog geen indicator vermeld staat, betekent dit dat deze indicator nog niet bekend is of de instantie die er verantwoordelijk voor is deze nog niet heeft aangeleverd aan www.waarstaatjegemeente.nl.

Verbinding met het collegeprogramma

Het samenstellen van de begroting 2019 en het collegeprogramma 2018 -2022 is integraal gebeurd. Omdat er zowel inhoudelijk als qua doel een grote overlap zit in beide documenten is hier uit efficiencyoverwegingen voor gekozen.

Dit heeft erin geresulteerd, dat de doelstellingen en maatregelen in de begroting hetzelfde zijn als die dadelijk in het collegeprogramma staan opgenomen. Ook betekent dit dat in de programma's en paragrafen van de begroting 2019 nu het meerjarige beleid is opgenomen. In voorgaande begrotingen was het beleid zoals dat in de programma's stond voornamelijk gericht op het begrotingsjaar en nauwelijks meerjarig. Begrijpelijk dat bij een begroting de focus op het eerste begrotingsjaar ligt maar door ook het meerjarenbeleid in de programma's en paragrafen van de begroting op te nemen krijgt de begroting wel een kwaliteitsimpuls.

Bijkomend voordeel is dat de monitoring van het collegeprogramma en de begroting ook integraal en niet meer afzonderlijk hoeft plaats te vinden. De reguliere voortgang van de begroting (eerste en tweede bijstelling), is dan namelijk ook meteen de monitoring over de voortgang van het collegeprogramma. De voortgang van het collegeprogramma vindt hierdoor frequenter plaats dan nu waardoor indien nodig eerder bijgestuurd kan worden en het is voor de ambtelijke organisatie efficiënter.

De realisatie van de doelstellingen en uitvoering van de maatregelen uit de begroting en het collegeprogramma is grotendeels afhankelijk van de invulling van het investeringsvolume (zie raadsvoorstel). Zodra hier meer duidelijkheid over is zullen gedurende 2019 bij een bijstelling de doelstellingen/kpi's en maatregelen hierop worden aangepast.

Financiële begroting

De financiële begroting bestaat uit:

1. het totaaloverzicht baten en lasten 2017 tot en met 2022
2. de recapitulatie van het begrotingsevenwicht
3. het overzicht van incidentele baten en lasten 2019 tot en met 2022
4. het overzicht structurele toevoegingen/onttrekkingen reserves
5. de uiteenzetting van de financiële positie
6. het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld

Bijlagen

Hierin zijn de volgende overzichten opgenomen:

1. Beleidsindicatoren per programma.
2. Griffiebegroting
3. Lijst met afkortingen

1.2 Financiële samenvatting

De basis voor de begroting is de op 3 juli vastgestelde Nota van uitgangspunten begroting 2019 en de financiële verwerking van de door de gemeenteraad genomen besluiten tot en met 21 augustus. Deze leiden tot de actuele stand van de begroting inclusief Nota van uitgangspunten begroting 2019.

Het verloop van meerjarenbegroting 2018 - 2021 naar actuele begroting 2019 - 2022 inclusief Nota van uitgangspunten begroting 2019 is als volgt:

bedragen x € 1.000	2019 raming	2020 raming	2021 raming	2022 raming
Meerjarenbegroting 2018-2021	293	1.612	1.747	1.811
Raadsbesluiten tot en met 1e bijstelling 2018	-460	-458	-462	-415
Subtotaal meerjarenbegroting 2018 - 2021	-167	1.155	1.285	1.396
Mutaties Nota van uitgangspunten begroting 2019	1.740	2.754	3.507	3.937
Meerjarenbegroting 2019 - 2022 incl. Nota van uitgangspunten	1.574	3.909	4.792	5.334
Raadsbesluiten > Nota van uitgangspunten < begroting	-143	-156	-167	-154
Actuele begroting 2019 - 2022 incl. Nota van uitgangspunten	1.430	3.753	4.625	5.180
Nieuw beleid	-55	0	0	0
Onontkoombaar knelpunt	-216	-207	-154	-75
Ombuigingen	-32	-32	-32	-32
Gemeentefonds	849	328	73	-131
Autonome ontwikkelingen	-1.822	-1.476	-1.192	-403
Rente, afschrijving en financiering	68	-73	-99	-295
Overige technische mutaties	0	0	0	0
Loon- en prijscompensatie	-734	-733	-733	-733
Diverse kleine mutaties < € 50.000	-232	-226	-268	-227
Meerjarenbegroting 2019-2022	-742	1.333	2.221	3.285

Hieronder volgt een specificatie van de onderdelen per daarin opgenomen onderwerp voorafgegaan door het programmanummer. De toelichting voor de onderdelen Nieuw beleid, Onontkoombaar knelpunt, Ombuigingen, Gemeentefonds en Autonome ontwikkelingen op de diverse onderwerpen zijn opgenomen in het betreffende programma. Het kan voorkomen dat onderwerpen in meerdere programma's terugkomen, simpelweg omdat de financiële vertaling meerdere programma's raakt.

Voor Overige technische mutaties, Rente, afschrijving en financiering, Loon- en prijscompensatie en Diverse kleine mutaties volgt aansluitend aan onderstaande tabel een korte toelichting op hoofdlijnen. Deze komen niet meer terug in de programma's.

	2019 raming	2020 raming	2021 raming	2022 raming
Nieuw beleid				
4 Aanpak bijzondere doelgroepen	-55	0	0	0
Totaal Nieuw beleid	-55	0	0	0
Onontkoombaar knelpunt				
7 Hogere loonkosten door extra wethouder vanaf juni 2018	-75	-75	-75	-75
7 Wachtgeld voormalige wethouders	-141	-133	-79	0
Totaal Onontkoombaar knelpunt	-216	-207	-154	-75
Ombuigingen				
5 Besparing gas gymzalen	5	5	5	5
5 Niet te realiseren ombuiging verbetering exploitatie zwembad	-32	-32	-32	-32
8 Besparing gas gymzalen	-5	-5	-5	-5
Totaal Ombuigingen	-32	-32	-32	-32
Gemeentefonds				
7 Aframing van de stelpost VNG, KING en de Waarderingskamer en opraming van de budgetten	-126	-126	-126	-126
7 Inzet stelpost RUD	-86	-86	-86	-86
8 Aframing van de stelpost VNG, KING en de Waarderingskamer en opraming van de budgetten	126	126	126	126
8 Gevolgen meicirculaire 2018	599	78	-177	-381
8 Inzet stelpost RUD	86	86	86	86
8 Stelpost onderuitputting BCF-plafond	250	250	250	250
Totaal Gemeentefonds	849	328	73	-131
Autonome ontwikkelingen				
2 Aanpassing budget legesopbrengsten	200	200	200	200
2 Beheerskosten voor projecten die vanaf 2019 in het beheer komen	-171	-171	-171	-171
4 Invoering abonnementstarief WMO	-300	-300	-300	-300
4 Mutaties sociaal domein 2019 e.v.	-1.924	-1.727	-1.602	-1.265
4 Omnibuzz	-51	-52	-50	-60
5 Financieel kader zwembad	-113	-113	-113	-113
5 Hogere bijdrage derden Sport aan de Maas	70	70	70	70
7 Financieel kader zwembad	113	113	113	113
8 Onroerende zaakbelasting (OZB)	354	504	661	1.123
Totaal Autonome ontwikkelingen	-1.822	-1.476	-1.192	-403

Overige technische mutaties

Zoals de naam al zegt gaat het om technische wijzigingen. Deze zijn administratief van aard en hebben geen invloed op het saldo van onze begroting en meerjarenraming. Wel kunnen het wijzigingen zijn die op meerdere programma's betrekking hebben. Indien van toepassing worden ze binnen het betreffende programma toegelicht.

Rente, afschrijving en financiering

Voor de begroting en meerjarenraming zijn de vaste activa meerjarig doorgerekend voor de rente en afschrijving. Daarnaast hebben we ook de financieringsbehoefte meerjarig doorgerekend. De basis hiervoor bestaat uit de definitieve cijfers vanuit de jaarrekening 2017 met de rentepercentages zoals afgesproken bij de Nota van uitgangspunten begroting 2019. Dit leidt op totaalniveau tot een voordeel voor 2019 van € 68.000 en tot een nadeel voor 2020 tot en met 2022 van respectievelijk € 73.000, € 99.000 en € 295.000.

Loon- en prijscompensatie

Betreft voornamelijk de indexering van loonkosten met 3%, zoals afgesproken bij de Nota van uitgangspunten begroting 2019 en de verhoging van de bezoldiging burgemeester en wethouders door de CAO wijziging sector Rijk (2018-2020).

Diverse kleine mutaties (< € 50.000)

Deze hebben betrekking op bestaand beleid, zijn kleiner dan € 50.000 en worden niet verder toegelicht.

1.3 Kerngegevens

	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Oppervlakte gemeente (hectare)	19.208	19.208	19.208
Aantal kilometers verharding	3.600.000 m ²	3.600.000 m ²	3.600.000 m ²
Aantal hectare openbaar groen (incl. buitengebied)	774	776	777
Aantal hectare binnenwater	338	338	338
Aantal woonruimten	18.938	18.900	19.110
Aantal kilometers riolering	491	494	495
Inwoners			
Totaal aantal inwoners	42.272	41.900	42.271
Aantal uitkeringsgerechtigden gemiddeld	357	400	370
Aantal leerlingen	5.901	5.901	5.589
Basis onderwijs	3.425	3.425	3.140
Voortgezet onderwijs	2.476	2.476	2.449
Financiële structuur			
Totaal	€ 129.776.000	€ 96.868.000	€ 103.342.000
Per inwoner	€ 3.070	€ 2.312	€ 2.445
Reserves (per 31-12)	€ 54.017.000	€ 41.361.000	€ 45.161.000
Per inwoner	€ 1.278	€ 987	€ 1.068
Voorzieningen (per 31-12)	€ 13.069.000	€ 11.724.000	€ 11.584.000
Per inwoner	€ 309	€ 280	€ 274
Vaste geldleningen (per 31-12)	€ 64.403.000	€ 58.728.000	€ 54.460.000
Per inwoner	€ 1.524	€ 1.402	€ 1.288
Opbrengst belastingen en retributies	€ 12.399.000	€ 12.551.000	€ 13.336.000
Per inwoner	€ 293	€ 300	€ 315
Algemene uitkering gemeentefonds*	€ 30.624.000	€ 32.143.000	€ 46.006.000
Per inwoner*	€ 724	€ 767	€ 1.088

* Het verschil is verklaarbaar door het overhevelen van de integratie-uitkering Sociaal Domein naar de algemene uitkering.

BELEIDSBEGROTING

2.1 Programmaplan

1 Economie en ruimte

WAT IS ONZE UITDAGING?

Vrijtijdseconomie

Vrijtijdseconomie is één van onze belangrijke pijlers. De belangrijke positie die Horst aan de Maas inneemt op het gebied van toerisme en recreatie willen we behouden en versterken. Het is daarom belangrijk de bedrijven die hoogwaardig ondernemen, vele bezoekers naar ons toetrekken en onze producten promoten, de nodige support te geven.

Eén van de uitdagingen is de ontwikkeling van het lokale gastheerschap door het Toeristisch platform Horst aan de Maas. Daarnaast is het zaak uitvoering te geven aan de afspraken die gemaakt zijn in het Provinciaal omgevingsplan Limburg (POL) en het regionale actieprogramma 2018-2025.

Kwalitatief goede plannen moeten de ruimte krijgen. Bij bedrijven zonder toeristisch profiel of onvoldoende kwaliteit zetten we in op sanering. In de gebiedsontwikkelingen rond Maasgaard en de Maasbeveiliging hebben we aandacht voor het optimaal benutten van de kansen die ons toeristisch aanbod versterken en ons landschap aantrekkelijk houden.

Ruimte

We wonen, werken en recreëren in een prachtig landschap. De uitdaging is de balans tussen de rode, blauwe en groene ontwikkelingen te bewaren. Rood staat hierbij voor bouwen, blauw voor water en groen voor het landschap. Innovatief ondernemerschap en een kaderstellende overheid dragen bij aan een gezonde, duurzame toekomst. We vernieuwen de Structuurvisie, inclusief een herijkt kwaliteitsmenu met oog voor duurzaamheid. We actualiseren bestemmingsplannen, met de mogelijkheid om één of twee keer per jaar via een veegplan onderwerpen die zich daarvoor lenen snel te regelen. Dit alles in lijn van de Omgevingswet. De implementatie daarvan is geen doel op zich maar een kans om onze dienstverlening en klantprocessen te optimaliseren en te transformeren.

Intensieve veehouderij (IV)

We zijn trots op onze agrarische ondernemers en de stappen die zij hebben gezet. We zien daarbij wel volop uitdagingen op het gebied van duurzaamheid en gezondheid. Het is belangrijk te komen tot een visie op IV die in dialoog met alle betrokkenen tot stand is gekomen. Om de druk op het milieu en de leefomgeving te verlagen, hebben we duidelijke doelen en kaders nodig. Bijvoorbeeld over het bereiken van de klimaatdoelen uit het klimaatakkoord en de stappen die daarvoor nodig zijn.

Ondernemers en projecten die zich richten op innovatie en duurzaamheid faciliteren en ondersteunen we. Bij knelsituaties zetten we actief in op verplaatsing en / of sanering.

Voedingstuinbouw, fruitteelt, boomkwekerij en glastuinbouw

Ook agribusiness is één van onze belangrijke pijlers. We willen de belangrijke positie die Horst aan de Maas inneemt op het gebied van voedingstuinbouw, fruitteelt en glastuinbouw moet behouden en versterken. Veredelaars, onderzoek- en kennisinstellingen moeten worden behouden in onze regio.

Samen met de sector geven we vorm aan ketensamenwerking. We geven ruimte aan innovatie en werken mee aan de ontwikkeling van toekomstgerichte bedrijven op een duurzame locatie. Belangrijk is daarnaast het vaststellen van de visie op de TOV's en glastuinbouw.

Economische zaken, verpachtingen enz.

We geven onze lokale economie ruimte om zich te ontwikkelen. We willen als gemeente (regio) interessant en boeiend blijven voor afgestudeerden starters en doorstarters op de arbeidsmarkt. Samenwerking met het lokale bedrijfsleven en onderwijs is daarvoor essentieel. De samenwerking

binnen en verdere ontwikkeling van Greenport Venlo en de Brightlands Campussen is daarbij heel belangrijk. Daarnaast zetten we in op de regionale en Europese netwerken. Ook zetten we ons in voor voldoende vestigingsmogelijkheden voor innovatie bedrijven in de agribusiness, voeding, maakindustrie, handel en logistiek in Greenport Venlo. Ten slotte moet verder onderzoek gedaan worden naar de werkgelegenheid en de ontwikkeling van de arbeidsmarkt.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

- 1.1 Vrijtijdseconomie
- 1.2 Ruimte
- 1.3 Intensieve veehouderij
- 1.4 Voedingstuinbouw, fruitteelt en boomkwekerij
- 1.5 Economische zaken, verpachtingen enz.

WAT WILLEN WE BEREIKEN EN WAT GAAN WE ER VOOR DOEN?

1.1 Vrijtijdseconomie

Doelstelling 1.1.1

We houden en versterken de belangrijke positie die Horst aan de Maas inneemt op het gebied van toerisme en recreatie

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Het aantal toeristische overnachtingen stijgt t.o.v. 2017 met 2% per jaar.
2. Het aantal dagbezoeken stijgt t.o.v. 2017 met 2% per jaar.
3. De bestedingen in de toeristische sector in HADM zijn in 2022 met 12% gestegen t.o.v. 2017.

Maatregelen	Gereed
1.1.1.1 We stimuleren en ondersteunen bedrijven en organisaties in onze gemeente om een hoogwaardig toeristisch/recreatief kwaliteitsaanbod te leveren aan bezoekers in diverse segmenten.	Continu
1.1.1.2 We investeren samen met ondernemers, de provincie en de regio in de ontwikkeling en verspreiding van positieve verhalen en gerichte informatie als onderdeel van de regionale en provinciale destinatie marketing.	Continu
1.1.1.3 Vrijtijdsinformatie op lokaal niveau wordt verstrekt op plaatsen waar veel mensen komen en via digitale media.	Continu
1.1.1.4 In deze collegeperiode maken we de ontwikkeling mogelijk van het lokale gastheerschap door het Toeristisch Platform Horst aan de Maas en betrokken ondernemers.	2021
1.1.1.5 Totdat een nieuwe manier van informatieverstrekking uitgerold is, houden we tijdelijk een fysiek punt voor het verstrekken van informatie over Horst aan de Maas/Regio.	2021

1.1.1.6	We stimuleren de ontwikkeling van een divers en kleinschalig toeristisch aanbod dat bijdraagt aan de beleving van de regio voor de dagrecreant en voor de in de regio verblijvende toeristische doelgroepen.	Continu
1.1.1.7	We hebben een heldere visie op horeca in het buitengebied en verblijfs-recreatieve voorzieningen, waarbij het creëren van toegevoegde waarde voor het toeristisch product van groot belang is.	2020
1.1.1.8	We geven uitvoering aan het regionale actieprogramma vrijetijdseconomie 2018-2025.	Continu
1.1.1.9	In de gebiedsontwikkeling Maasgaard benutten we kansen ter versterking van het toeristische en recreatieve aanbod optimaal.	2020
1.1.1.10	We houden de kwaliteit van onze recreatieve routes (wandel – fiets – men) op peil, verhogen waar mogelijk de belevingswaarde en gaan na waar uitbreiding noodzakelijk is om te komen tot een nog meer dekkend netwerk.	Continu
1.1.1.11	We geven uitvoering aan de regionale bestuursafspraken uit het POL door mogelijkheden voor kwalitatief goede nieuwe plannen te bieden en in te zetten op het saneren van bedrijven zonder toeristisch profiel of met onvoldoende kwaliteit.	Continu
1.1.1.12	In het kader van de Maasbeveiliging werkt de gemeente mee aan de Gebiedsontwikkeling Ooijen- Wanssum (GOW) en de rivierverruimingen bij Grubbenvorst en Lottum om de kansen ter versterking van het toeristische en recreatieve aanbod en het opwaarderen van het landschap optimaal te benutten.	2020
1.1.1.13	We koesteren waardevolle open cultuurlandschappen en zetten hier ons landschapsontwikkelingsplan (LOP) voor in. Aanvullend voeren we specifieke landschapsanalyses uit.	Continu
1.1.1.14	We voeren de visie De Peelbergen uit.	Continu

1.2 Ruimte

Doelstelling 1.2.1

We houden binnen Horst aan de Maas de balans tussen rode, blauwe en groene ontwikkelingen

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. In 2020 hebben we heldere op duurzaamheid gerichte servicenormen en worden klantvragen binnen deze servicenormen afgehandeld.
2. De Omgevingswet is in 2021 geïmplementeerd. Technisch en juridisch zijn we dan op orde, maar de focus ligt op houding en gedrag van de organisatie.
3. We werken vanaf 2019 met jaarlijkse veegplannen.
4. Onze bestemmingsplannen zijn actueel.
5. We werken vanaf van 2021 met een interactieve waardenkaart voor cultureel erfgoed.

Maatregelen

1.2.1.1	We hebben een structuurvisie met een helder afwegingskader voor nieuwe initiatieven, met ruimte voor economische ontwikkeling, die tijdwinst oplevert voor de klantprocessen en aangeeft welke gebieden bedoeld zijn voor groen, recreatie, wonen.	Gereed 2020
---------	--	-----------------------

1.2.1.2	We herijken het kwaliteitsmenu in de structuurvisie en verbreden dat onder andere op duurzaamheid.	2020
1.2.1.3	We transformeren onze dienstverlening en klantprocessen binnen het fysieke domein en daarbuiten in lijn met de implementatie van de Omgevingswet .	2021
1.2.1.4	We voeren KRW-maatregelen en beekherstel programma's uit.	Continu
1.2.1.5	We monitoren, registreren en conserveren cultureel erfgoed door middel van een digitale interactieve waardenkaart. Dat doen we in samenwerking met de provincie.	2021
1.2.1.6	We actualiseren onze bestemmingsplannen voor de dorpen in Horst aan de Maas en sorteren daarbij voor op de Omgevingswet.	2022
1.2.1.7	We maken als gemeente tenminste 1 keer per jaar een bestemmingsplan (veegplan) voor meerdere gevallen waarin onder andere bedrijfswoningen kunnen worden omgezet in burgerwoningen. Daarvoor formuleren we heldere spelregels.	2019
1.2.1.8	We onderzoeken de mogelijkheden om in concentratiegebieden voor Intensieve Veehouderij en/of glastuinbouw burgerwoningen die binnen geldende milieucirkels liggen de status plattelandswoning te geven. We nemen dit mee in het veegplan.	2019

1.3 Intensieve veehouderij

Doelstelling 1.3.1

We richten ons op duurzaamheid en gezondheid mbt de intensieve veehouderij (IV) en investeren in de verbinding met ondernemers, inwoners en andere overheden.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. We hebben uiterlijk in 2020 een Visie IV die in dialoog met alle betrokkenen tot stand is gekomen.
2. We geven uitvoering aan de Visie IV.
3. In deze collegeperiode zijn de mogelijkheden om de klimaatdoelen op het gebied van IV te behalen bekend en hebben we een planning gemaakt.
4. Uiterlijk in 2021 hebben we een dashboard beschikbaar met de effecten van milieubeleid. Daarin zijn ook de saneringslocaties en de stimuleringsmaatregelen meegenomen.

Maatregelen		Gereed
1.3.1.1	We faciliteren en stimuleren ondernemers binnen de agribusiness bij innovatieve ontwikkelingen door verbindingen te leggen en kansrijke projecten mee aan te jagen.	Continu
1.3.1.2	We jagen projecten gericht op duurzaamheid en innovatie in de IV-sector aan en leggen actief verbindingen tussen de sector en andere belanghebbenden	Continu
1.3.1.3	We maken in brede dialoog met de samenleving een aparte visie op veehouderij waarin de uitgangspunten uit het coalitieakkoord (hoofdstuk 1 punt 26 a t/m m) zijn opgenomen.	2020
1.3.1.4	We zorgen ervoor dat mensen laagdrempelig terecht kunnen bij de gemeente met vragen over intensieve veehouderij.	Continu
1.3.1.5	We stimuleren en faciliteren ondernemers om nieuwe verdienmodellen te ontwikkelen in relatie tot het benutten van (nieuwe) eiwitbronnen.	Continu

1.3.1.6	Samen met de landbouwsector onderzoeken we de mogelijkheden om de doelen uit het klimaatakkoord te bereiken en maken we de fasering helder	2022
1.3.1.7	We zetten een dashboard op voor Horst aan de Maas waarin de effecten van het milieubeleid worden gemonitord	2020
1.3.1.8	We zetten actief in op verplaatsing en / of sanering bij knelsituaties, waarbij we alert zijn op subsidie en/of andere externe financiering	Continu

1.4 Voedingstuinbouw,fruitteelt, boomkwekerij

Doelstelling 1.4.1

We houden en versterken de belangrijke positie van Horst aan de Maas op het gebied van voedingstuinbouw, fruitteelt, boomkwekerij en glastuinbouw

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. In 2019 is het TOV-beleid (teelt ondersteunende voorzieningen) vastgesteld.
2. In deze collegeperiode is er uitgifbare ruimte gecreëerd voor glastuinbouw.
3. In deze collegeperiode is meegewerkt aan de doorontwikkeling van toekomstgerichte bedrijven.

Maatregelen	Gereed
1.4.1.1 Er komt een visie op teelt ondersteunende voorzieningen (TOV) en glastuinbouw.	2019
1.4.1.2 Wij zetten ons samen met de regio, provincie en bedrijfsleven, in om veredelaars en andere onderzoeks- en kennisinstellingen ook op lange termijn te behouden voor de regio.	Continu
1.4.1.3 De bestaande concentratiegebieden voor glastuinbouw worden gerevitaliseerd (in samenwerking met de provincie), zodat daar uitgifbare ruimte ontstaat.	2021
1.4.1.4 We geven vorm aan de ketensamenwerking binnen de sector door met de provincie, regio en bedrijfsleven, onderwijs en onderzoeksinstituten projecten ruimtelijk en financieel te stimuleren en faciliteren.	Continu
1.4.1.5 Bij toekomstgerichte solitaire bedrijven die op een duurzame locatie liggen (hoewel buiten de project- en concentratiegebieden), willen we meewerken aan de (door)ontwikkeling, daarbij wegen we de belangen van groen, natuur en openheid zorgvuldig af.	Continu

1.5 Economische zaken, verpachtingen enz.

Doelstelling 1.5.1

We bieden de lokale economie ruimte om te ontwikkelen

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Het actieprogramma vanuit O2 en onderwijs is uitgevoerd in 2022.
2. De verbinder tussen overheid en ondernemers is in 2019 aangesteld.
3. Vanaf 2019 leveren we jaarlijks een onderzoek op m.b.t. de arbeidsmarkt in onze gemeente.

4. Uiterlijk in 2020 is er een visie bedrijventerreinen vastgesteld.

Maatregelen		Gereed
1.5.1.1	We omarmen het actieprogramma van O2 en het lokale onderwijs en we nemen een actieve rol in om mensen uit de regio vast te houden en anderen te verleiden hier naartoe te komen.	Continu
1.5.1.2	We zorgen dat we als (regio) Horst aan de Maas interessant en boeiend blijven voor afgestudeerden starters en doorstarters op de arbeidsmarkt.	Continu
1.5.1.3	We hebben een concrete verbinder tussen overheid en ondernemers op strategisch en tactisch niveau.	Continu
1.5.1.4	We doen jaarlijks onderzoek naar de ontwikkelingen van de arbeidsmarkt in onze gemeente, zowel kwantitatief als naar opleidingsniveau.	Continu
1.5.1.5	We zetten naast werkgelegenheid in de agribusiness en logistiek in op hoogwaardige werkgelegenheid in de maak- en kennisindustrie.	Continu
1.5.1.6	We faciliteren dat ondernemers zoveel mogelijk in de eigen gemeente kunnen uitbreiden op toekomstbestendige locaties.	Continu
1.5.1.7	We nemen actief deel aan samenwerking binnen Greenport Venlo, de Brightlands Campussen, Brainport Eindhoven en leggen meer verbinding in projecten met de Duitse grensregio.	Continu
1.5.1.8	We bezien de toekomstige ontwikkelingen van de grindwinning in de Diepeling vanuit de kansen en het perspectief voor verhoging van de ruimtelijke kwaliteit, leefbaarheid en draagvlak.	2020
1.5.1.9	De gemeente blijft deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling 'Euregio Rijn-Maas-Noord' ter bevordering van grensoverschrijdende samenwerking in de regio.	Continu
1.5.1.10	We bieden voldoende vestigingsmogelijkheden in Greenport Venlo voor innovatieve bedrijven in de agribusiness, voeding, maakindustrie, handel en logistiek.	Continu
1.5.1.11	We ondersteunen de ontwikkeling van de Brightlands Campus Greenport Venlo en stimuleren en faciliteren aansluiting van het regionale bedrijfsleven hierop.	Continu

Doelstelling 1.5.2

We zijn en blijven koploper met innovatieve ontwikkelingen voor een duurzame samenleving.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

Maatregelen		Gereed
1.5.2.1	We stimuleren ontmoetingen tussen ondernemers, kennisinstellingen (onderwijs) en overheid, (de 'triple Helix')	Continu
1.5.2.2	We faciliteren innovatieve projecten in samenwerking met de provincie, de regio, het bedrijfsleven, onderwijs en onderzoek.	Continu

Doelstelling 1.5.3

Onze pachtgronden worden zo duurzaam, effectief en efficiënt mogelijk ingezet.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Toepassingsmogelijkheden voor eigen gronden worden naar de toekomst toe onderzocht en open gehouden.
2. We dragen bij aan de grondbehoefte van de landbouwsector.
3. We ontvangen reële pachtvergoedingen.

Maatregelen

Gereed

1.5.3.1	We verkopen niet-strategische pachtgronden als daar aanleiding toe is en we hebben oog voor het areaal landbouwgrond.	Continu
1.5.3.2	Wij zetten in op een verdere verbetering en verdere digitalisering van het pachtproces om efficiënt en effectief met de gronden om te gaan.	Continu

WAT GAAT DAT KOSTEN?

Bedragen x € 1.000	2017 werkelijk	2018 raming na wijziging	2019 raming	2020 raming	2021 raming	2022 raming
Lasten						
1.1 Vrijtijdseconomie	-481	-668	-589	-584	-611	-584
1.2 Ruimte	-1.366	-1.272	-996	-870	-870	-870
1.5 Economische zaken, verpachtingen enz.	-738	-2.932	-2.240	-1.521	-973	-916
Totaal Lasten	-2.585	-4.873	-3.825	-2.976	-2.455	-2.370
Baten						
1.1 Vrijtijdseconomie	73	69	60	60	60	60
1.2 Ruimte	346	482	0	142	0	74
1.5 Economische zaken, verpachtingen enz.	2.735	3.486	2.496	1.584	1.321	1.326
Totaal Baten	3.155	4.037	2.556	1.786	1.381	1.460
Saldo van baten en lasten	570	-836	-1.269	-1.189	-1.073	-910
Storting in de reserves	-2.240	-1.344	-184	-133	9	-127
Aanwending van de reserves	807	1.012	127	3	3	3
Resultaat	-864	-1.167	-1.326	-1.319	-1.061	-1.034

Onderstaande tabel geeft het verloop van de begroting sinds de vastgestelde meerjarenbegroting 2018-2021 weer.

	2019	2020	2021	2022
<i>Bedragen x € 1.000</i>	raming	raming	raming	raming
Lasten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2018-2021	-3.485	-3.193	-2.269	-2.242
Raadsbesluiten t/m 21 augustus (incl. Nota van uitgangspunten)	-4	-4	-3	-3
Lasten - Actuele begroting incl. Nota van uitgangspunten	-3.489	-3.197	-2.273	-2.246
Autonome ontwikkelingen	0	0	0	-74
Rente, afschrijving en financiering	-121	4	4	5
Overige technische mutaties	-398	85	-176	-180
Loon- en prijscompensatie	0	0	0	0
Diverse kleine mutaties < € 50.000	-1	-1	-1	-1
Totaal lasten Meerjarenbegroting 2019-2022	-4.009	-3.108	-2.445	-2.497
Baten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2019-2022	2.203	1.915	1.250	1.250
Raadsbesluiten t/m 21 augustus (incl. Nota van uitgangspunten)	3	3	3	3
Baten - Actuele begroting incl. Nota van uitgangspunten	2.206	1.918	1.253	1.253
Autonome ontwikkelingen	0	0	0	74
Rente, afschrijving en financiering	124	0	0	0
Overige technische mutaties	398	-85	176	180
Diverse kleine mutaties < € 50.000	-44	-44	-44	-44
Totaal baten Meerjarenbegroting 2019-2022	2.683	1.789	1.384	1.463
Saldo Economie en ruimte	-1.326	-1.319	-1.061	-1.034

Onderstaande tabel bevat de toelichting op de financiële mutaties uit deze meerjarenbegroting.

Autonome ontwikkelingen				
GKM Bijdragen Toverland				
Lasten	0	0	0	-74
Baten	0	0	0	74

Er is een overeenkomst opgesteld met Toverland waarin is afgesproken dat Toverland de komende jaren GKM (Gemeentelijk kwaliteitsmenu) bijdragen levert. Deze bijdragen zijn afhankelijk van de vergunningaanvragen die Toverland gaat doen, om de gewenste uitbreiding te realiseren. Bijdrage wordt gestort in de reserve GKM.

Overige technische mutaties

Deze hebben betrekking op het meerjarig verwerken van het actuele boekwaardenoverzicht grondexploitatie in de begroting en meerjarenraming. Dit is budgettair neutraal voor de exploitatie door de overboeking van de mutatie boekwaarde naar de balans.

Investeringen 2019

-

2 Wonen, mobiliteit en openbare ruimte

WAT IS ONZE UITDAGING?

Wonen en Bouwen

In Horst aan de Maas is het prettig en betaalbaar wonen voor iedereen. Onze ambitie is de beste woongemeente van Limburg te worden. Het Masterplan Wonen wordt geconcretiseerd en uitgewerkt in een Uitvoeringsprogramma 2019-2022 met concrete acties. Uitdagingen daarbij zijn:

- het creëren van stimuleringsmaatregelen voor duurzaamheid,
- het uitgeven van grond in erfpacht aan starters,
- het vergroten van het aantal huurwoningen,
- ruimte geven aan nieuwe woonconcepten.

Centrale uitgangspunten zijn duurzaamheid en levensloopbestendigheid. We willen van elk dorp een beeld van kansen, behoeften en ontwikkelingen op het gebied van woningbouw. We creëren een tool waarin de integrale stappen inzichtelijk gemaakt worden voor onze inwoners. Om hen te inspireren zich in te zetten voor een duurzame woningmarkt.

Bouwgrondexploitaties

Om onze doelen op het gebied van wonen te bereiken, is een actieve grondpolitiek nodig. Daarbij is een beeld nodig van de kansen per dorp. We onderzoeken de mogelijkheid om grond in erfpacht uit te geven aan starters. Het bestaand vastgoed vormt een uitdaging. Het voor transformatie geschikte vastgoed moet actief in beeld worden gebracht en beoordeeld worden op kansen. Een gezond en goed functionerend Grondbedrijf is daarbij van belang.

Wegen, pleinen, fietspaden en openbare verlichting

We zetten in op een klimaatrobuust, veilig en begaanbaar verkeersnetwerk met snelle verbindingen. Belangrijk zijn goede fietsverbindingen en het verlengen van de Greenport Bikeway. We ondersteunen de regionale lobby voor de verbreding van de A67. We onderzoeken de mogelijkheden om vrachtverkeer uit de dorpskernen te weren. We zetten in op een nieuw tractiebeheerplan en een nieuw wegbeheerplan. Voor 2022 is er een duurzame Stationsomgeving Horst-Sevenum gerealiseerd. Een duurzaam, betrouwbaar openbaar verlichtingsnetwerk draagt bij aan de veiligheid van onze inwoners. Belangrijk zijn de meest gebruikte routes voor huis-school/werkverkeer.

Openbaar groen, bossen en landschap

Ons landschap en openbaar groen blijft een visitekaartje voor inwoners, ondernemers en toeristen. Belangrijk is de versterking van biodiversiteit, het behoud van laanstructuren en het verduurzamen van de openbare ruimte. We betrekken inwoners actief bij de planvorming en stimuleren bewonersinitiatieven. De Groene Agenda blijft actueel. We maken nieuwe beheerplannen op het gebied van groen.

Openbaar vervoer

We streven naar efficiënt openbaar vervoer met een zoveel mogelijk dekkend netwerk van flexibele mobiliteit. We blijven Station Grubbenvorst-Greenport actief onder de aandacht houden binnen ons netwerk. We willen ruimte bieden voor flexibele mobiliteit die georganiseerd wordt door overheid of onze inwoners en bedrijven. We vinden het belangrijk dat de veerverbindingen over de Maas in stand blijven.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

2.1 Wonen en Bouwen

2.2 Bouwgrondexploitaties

2.3 Wegen, pleinen, fietspaden en openbare verlichting

2.4 Openbaar groen, bossen en landschap

2.5 Openbaar vervoer

WAT WILLEN WE BEREIKEN EN WAT GAAN WE ER VOOR DOEN?

2.1 Bouwen en Wonen

Doelstelling 2.1.1

We zijn volgens onze inwoners de beste woongemeente van Limburg

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. In 2019 is het Uitvoeringsprogramma Masterplan Wonen opgeleverd.
2. In 2019 is het beeld / de visie op het gebied van woningbouw per kern duidelijk.
3. Vanaf 2019 staat Horst aan de Maas op de eerste plaats in de Elsevier ranglijst voor beste woongemeente in Limburg.

Maatregelen	Gereed
2.1.1.1 We concretiseren het Masterplan Wonen en werken in een Uitvoeringsprogramma 2019-2022 uit wat we concreet gaan doen. Daarin benoemen we in ieder geval de onderwerpen uit het coalitieakkoord hoofdstuk 2 punt 1 a t/m i.	2019
2.1.1.2 Bewoners krijgen bij bouwplannen voor nieuwe wijken inspraak over de inrichting van de openbare ruimte.	Continu
2.1.1.3 We hebben van elk dorp in beeld wat de kansen, behoeften en ontwikkelingen zijn op het gebied van woningbouw.	2019

Doelstelling 2.1.2

We inspireren bedrijven en maatschappelijke organisaties zich in te zetten voor een duurzame woningmarkt.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

We hebben in 2020 een tool beschikbaar die onze inwoners inspireert om zich in te zetten voor een duurzame woningmarkt.

Maatregelen	Gereed
2.1.2.1 We geven integraal uitvoering aan het Masterplan Wonen (duurzaamheid, bestaand vastgoed, grondverkoop en sociale samenhang in wijken).	Continu
2.1.2.2 We ontwikkelen een tool waarin we onze integrale stappen op het gebied van duurzaamheid, bestaand vastgoed, grondverkoop, sociale thema's en andere thema's die in samenhang benaderd moeten worden inzichtelijk maken, om inwoners te inspireren zich in te zetten voor een duurzame woningmarkt.	2020
2.1.2.3 We richten onze regelgeving zo in dat onze inwoners gestimuleerd worden hun woning duurzaam in te richten en zorgbestendig te maken.	2020

Doelstelling 2.1.3

We zorgen voor goede dienstverlening aan bedrijven en inwoners bij het aanvragen van omgevingsvergunningen en het doorlopen van ruimtelijke procedures.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Begin 2019 hebben we duidelijkheid over onze servicenormen en is onze monitoring op orde.
2. In 2019 voldoen we voor 80% aan de servicenormen.
3. In 2020 voldoen we voor 95% aan de servicenormen.
4. Onze processen zijn in 2020 LEAN ingericht.

Maatregelen

Gereed

2.1.3.1	We houden ons aan de servicenormen bij het verlenen van vergunningen, het accepteren van meldingen en het doorlopen van ruimtelijke procedures.	Continu
2.1.3.2	We maken onze processen LEAN.	2020

2.2 Bouwgrondexploitatie

Doelstelling 2.2.1

We hebben een gezond en goed functionerend Grondbedrijf

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. De projecten worden verantwoord in de jaarlijkse Projectenrapportage.
2. Exploitaties hebben een meerwaarde voor het algemeen belang.

Maatregelen

Gereed

2.2.1.1	We voeren een actief grondbeleid in samenspraak met de gemeenschap.	Continu
2.2.1.2	We zorgen voor voldoende (her) ontwikkellocaties ten behoeve van woningbouw en industrie.	Continu

2.3 Wegen, pleinen, fietspaden en openbare verlichting

Doelstelling 2.3.1

We hebben een klimaatrobuust, veilig en begaanbaar verkeersnetwerk met snelle verbindingen, aangepast op nieuwe mobiliteitsvormen.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Er is geen sprake van onaanvaardbare verstoppingen/files op onze wegen, reistijden duren niet langer dan gepland.
2. We zien op gemeentewegen t.o.v. 2017 een afname van het aantal verkeersongevallen.
3. Hulpdiensten ervaren geen knelpunten op onze wegen als gevolg van klimatologische omstandigheden (bijv. wegen onder water).
4. De kwaliteit van de wegen voldoet aan het niveau "basis" volgens de wegbeheersystematiek.

Maatregelen		Gereed
2.3.1.1	We realiseren goede fietsverbindingen om een veilig en sluitend netwerk te krijgen.	Continu
2.3.1.2	De Greenport Bike Way wordt richting Brabant verlengd.	2020
2.3.1.3	We onderzoeken plekken in het verkeer die potentieel gevaarlijk zijn en waar zich veel kinderen begeven (o.a. afritten A73). Op basis daarvan nemen we preventieve maatregelen.	2019
2.3.1.4	We ondersteunen de regionale lobby voor de verbreding van de A67 o.a. via het RMO, Regio-overleg en MIRT.	Continu
2.3.1.5	We onderzoeken de mogelijkheden om vrachtverkeer te weren uit de dorpskernen.	2021
2.3.1.6	We voeren de gladheidsbestrijding uit conform het gladheidsbestrijdingsplan.	Continu
2.3.1.7	We voeren de jaarschijf uit van het tractiebeheerplan. We komen in 2019 met een nieuw of herijkt tractiebeheerplan.	Continu
2.3.1.8	We voeren de jaarschijf uit van het wegbeheerplan 2016-2019. In 2019 komen we met een nieuw of herijkt wegbeheerplan. Hierin nemen we areaaluitbreidingen mee.	Continu
2.3.1.9	We voeren de jaarschijf van het beheerplan wegen, bermen, sloten buitengebied 2011-2018 uit. We komen in 2019 met een nieuw beheerplan wegen, sloten en bermen buitengebied met nieuwe speerpunten.	Continu
2.3.1.10	We voeren de werkzaamheden uit volgend uit de Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren (AVOI), de overeenkomst Gemeenten-Nutsbedrijven (OGN) telecommunicatiewet en de Wet Informatieuitwisseling Bovengrondse en Ondergrondse Infrastructuren (WIBON).	Continu
2.3.1.11	We realiseren een duurzame Stationsomgeving Horst-Sevenum (lopend project Stationsomgeving Horst-Sevenum).	2022
2.3.1.12	We voeren de jaarschijf uit van het Gemeentelijke Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) en komen in 2019/2020 met een nieuw Regionaal Verkeers- en Vervoersplan (RVVP).	Continu
2.3.1.13	We blijven actief investeren in het centrum van Horst om dit centrum telkens kwalitatief te upgraden en aan te passen aan de wensen/behoefte van onze inwoners en toeristen.	Continu
2.3.1.14	We blijven actief investeren in het centrum van Grubbenvorst om dit centrum telkens kwalitatief te upgraden en aan te passen aan de wensen/behoefte van onze inwoners en toeristen.	2020
2.3.1.15	We blijven actief investeren in het centrum van Sevenum om dit centrum telkens kwalitatief te upgraden en aan te passen aan de wensen/behoefte van onze inwoners en toeristen.	2020

Doelstelling 2.3.2

We hebben een duurzaam, betrouwbaar openbaar verlichtingsnetwerk dat bijdraagt aan de veiligheid van onze inwoners

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. In 2025 bestaat onze Openbare Verlichtingsinstallatie voor 64% uit LED-verlichting.
2. Bewoners geven aan dat zij ervaren dat het openbare verlichtingsnetwerk bijdraagt aan de veiligheid.

Maatregelen

Gereed

2.3.2.1	We bekijken hoe we duurzame verlichting op de meest gebruikte routes voor woon-school/werk-verkeer kunnen realiseren.	2019
2.3.2.2	We voeren het uitvoeringsprogramma volgend uit het OV Beleidsplan 2016-2025 uit inclusief de duurzaamheidsdoelstellingen met betrekking tot LED-verlichting.	Continu

Doelstelling 2.3.3

We hebben duurzame, veilige, goed onderhouden en begaanbare civiele kunstwerken

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Er doen zich in de periode 2016-2025 geen voorvallen voor die toe te schrijven zijn aan de onderhoudstoestand van de kunstwerken.
2. Er is geen sprake van kapitaalvernietiging door achterstallig onderhoud.

Maatregelen

Gereed

2.3.3.1	We voeren de jaarschijven van het beheerplan civiele kunstwerken 2016-2025 uit.	Continu

2.4 Openbaar groen, bossen en landschap

Doelstelling 2.4.1

Ons landschap en openbaar groen is en blijft een visitekaartje voor inwoners, ondernemers en toeristen.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Bewoners, ondernemers en toeristen waarderen ons landschap en geven daar gevraagd en ongevraagd signalen over af.
2. Er is aantoonbaar sprake van meer biodiversiteit door een grotere soortenrijkdom.
3. De locaties uit de klimaatstresstest waar sprake is van een ernstige situatie m.b.t. hittestress zijn door aanleg van meer groen opgelost.
4. De werkzaamheden aan de Grote Molenbeek en het Beekdal zijn in 2021 afgerond.

Maatregelen

Gereed

2.4.1.1	We voeren o.a. in het kader van de groene agenda projecten uit die biodiversiteit versterken en komen met een actieplan om biodiversiteit en klimaatadaptatie te integreren in de reguliere werkzaamheden.	Continu

2.4.1.2	We onderzoeken de noodzaak voor de herbeplanting van karakteristieke laanbomen, maken daar beleid voor en evalueren de effecten van de aanpak van de vervangingen van laanstructuren. Bij vervanging van laanbomen en de herplant daarvan is het aanzicht een afwegingsgrond.	2020
2.4.1.3	Een deel van het onderhoud wordt uitgevoerd door mensen met een sociale werkplaats-indicatie (opgave social return). Wij spreken dit actief af met onze opdrachtnemers.	Continu
2.4.1.4	We betrekken inwoners actief bij de planvorming en inrichting van het openbaar groen en faciliteren bewonersinitiatieven.	Continu
2.4.1.5	We doen een onderzoek naar en komen met voorstellen voor de verdere (groene) verduurzaming van de openbare ruimte (Project Kwaliteitsimpuls Openbare ruimte).	2020
2.4.1.6	We hebben in 2019 onze landschapselementen gecontroleerd en aangepast in ons beheerprogramma openbare ruimte (GBI).	2019
2.4.1.7	We actualiseren de Groene Agenda van Horst aan de Maas samen met onze stakeholders.	Continu
2.4.1.8	We vervangen zieke bomen in het buitengebied van Sevenum in de plantperiode 2018- 2019.	2019
2.4.1.9	We voeren de jaarschijf uit van het beheerplan openbaar groen 2016-2019 en komen in 2019 met een nieuw of herijkt Beheerplan openbaar groen. We nemen hierin de areaaluitbreidingen mee.	2019
2.4.1.10	We voeren de jaarschijf uit van het boombeheerplan en komen in 2020 met een nieuw of herijkt boombeheerplan. We nemen hierin de areaaluitbreidingen mee.	Continu
2.4.1.11	We voeren taken uit op het gebied van het beheer van de openbare ruimte	Continu
2.4.1.12	We voeren onze wettelijke taak uit om exoten op het gebied van flora en fauna te bestrijden.	Continu
2.4.1.13	We stimuleren werkgroepen die zich bezig houden met het landschap en participeren hier actief in.	Continu
2.4.1.14	We voeren de jaarschijf uit van het beheerplan landschappelijke elementen 2011-2020 en komen in 2020 met een nieuw of herijkt beheerplan landschappelijk elementen.	Continu
2.4.1.15	We voeren de jaarschijf uit van het bosbeheerplan 2015-2020 en komen in 2020 met een nieuw of herijkt bosbeheerplan.	Continu
2.4.1.16	We voeren de jaarschijf uit voor de recreatieve voorzieningen en komen voor 2021 met een nieuw beheerplan recreatieve voorzieningen.	Continu
2.4.1.17	We leggen een integrale visie aan de raad voor over het gebied rondom de A73. We kijken naar een groene inpassing van bedrijven langs de A73 met geluid reducerend effect voor de dorpen. De inpassing van de Grote Molenbeek maakt hier ook deel van uit.	2021
2.4.1.18	Samen met partners realiseren we de robuuste groene buffer rond Grubbenvorst.	2022
2.4.1.19	We beschermen de Maasoevers door samen te werken met het bevoegd gezag en onze stakeholders. We onderzoeken daarbij kansen om nieuwe natuurverbindingen te maken, waarbij wij het terrassenlandschap respecteren.	Continu

Doelstelling 2.4.2

We hebben aantrekkelijke speel- en beweegplekken; inwoners bewegen, spelen, sporten en recreëren graag buiten.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Speel- en beweegplekken worden goed gebruikt en bezocht.
2. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.
3. Bewoners en gebruikers van voorzieningen geven (desgevraagd) aan het aanbod in recreatieve voorzieningen als divers te ervaren.

Maatregelen

Gereed

2.4.2.1	We voeren de jaarschijf 2019 uit van het beheerplan openbare speelruimte 2015-2019 en komen in 2019 met een nieuw beheerplan openbare speelruimte. We nemen hierin de areaaluitbreidingen mee.	Continu

2.5 Openbaar vervoer

Doelstelling 2.5.1

We hebben een efficiënt openbaar vervoer met een aanvullend (waar mogelijk) dekkend netwerk van flexibele mobiliteit.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Horst aan de Maas is goed bereikbaar met het openbaar vervoer.
2. Er zijn meerdere vormen van deelmobiliteit beschikbaar.

Maatregelen

Gereed

2.5.1.1	We blijven ons met realisme inzetten voor de komst van Station Grubbenvorst-Greenport door het actief onder de aandacht te brengen en te houden binnen ons netwerk (RMO/Provincie/DCGV etc.).	Continu
2.5.1.2	We bieden ruimte en stimuleren vormen van flexibele mobiliteit (zoals deel-auto's, wensbus en andere vervoermiddelen) georganiseerd door inwoners, bedrijven, overheid of dorpsinitiatieven.	Continu
2.5.1.3	We houden de veerverbindingen over de Maas in stand door deel te nemen aan de GR Maasveren Limburg Noord.	Continu
2.5.1.4	We stimuleren en voeden de provincie en het Rijk om het openbaar vervoer voor alle inwoners in stand te houden en zijn alert op kansen die zich voordoen.	Continu
2.5.1.5	We stimuleren de realisatie van een laadnetwerk voor e-bikes en elektrische auto's.	2020

WAT GAAT DAT KOSTEN?

Bedragen x € 1.000	2017 werkelijk	2018 raming na wijziging	2019 raming	2020 raming	2021 raming	2022 raming
Lasten						
2.1 Bouwen en wonen	-1.773	-2.171	-1.841	-1.387	-1.386	-1.384
2.2 Bouwgrondexploitaties	-13.443	-6.261	-4.626	-7.385	-3.554	-4.377
2.3 Wegen, pleinen, fietspaden en openb.verl	-5.617	-5.942	-5.976	-5.943	-5.923	-5.933
2.4 Openbaar groen, bossen en landschap	-2.295	-3.806	-2.948	-2.328	-2.311	-2.308
2.5 Openbaar vervoer	-342	-327	-749	-290	-290	-291
Totaal Lasten	-23.469	-18.507	-16.141	-17.333	-13.465	-14.294
Baten						
2.1 Bouwen en wonen	1.483	1.076	1.266	1.266	1.266	1.266
2.2 Bouwgrondexploitaties	15.841	6.080	5.773	7.336	3.390	4.339
2.3 Wegen, pleinen, fietspaden en openb.verl	222	142	84	79	80	80
2.4 Openbaar groen, bossen en landschap	139	118	85	80	81	81
2.5 Openbaar vervoer	358	332	329	320	320	321
Totaal Baten	18.044	7.747	7.537	9.081	5.137	6.087
Saldo van baten en lasten	-5.425	-10.760	-8.603	-8.251	-8.327	-8.208
Storting in de reserves	-4.731	-895	-1.964	-564	-449	-574
Aanwending van de reserves	2.044	2.854	2.046	310	319	319
Resultaat	-8.112	-8.801	-8.522	-8.505	-8.457	-8.462

Onderstaande tabel geeft het verloop van de begroting sinds de vastgestelde meerjarenbegroting 2018-2021 weer.

Bedragen x € 1.000	2019 raming	2020 raming	2021 raming	2022 raming
Lasten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2018-2021	-16.119	-13.664	-13.963	-13.963
Raadsbesluiten t/m 21 augustus (incl. Nota van uitgangspunten)	-575	-144	-143	-143
Lasten - Actuele begroting incl. Nota van uitgangspunten	-16.695	-13.809	-14.106	-14.106
Autonome ontwikkelingen	-66	-171	-171	-171
Rente, afschrijving en financiering	9	5	4	-6
Overige technische mutaties	-1.252	-3.820	458	-491
Loon- en prijscompensatie	-2	-2	-2	-2
Diverse kleine mutaties < € 50.000	-101	-101	-98	-94
Totaal lasten Meerjarenbegroting 2019-2022	-18.105	-17.897	-13.913	-14.869

	2019 raming	2020 raming	2021 raming	2022 raming
<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Baten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2019-2022	7.815	5.380	5.722	5.722
Raadsbesluiten t/m 21 augustus (incl. Nota van uitgangspunten)	418	-12	-12	-11
Baten - Actuele begroting incl. Nota van uitgangspunten	8.232	5.367	5.710	5.711
Autonome ontwikkelingen	95	200	200	200
Overige technische mutaties	1.252	3.820	-458	491
Diverse kleine mutaties < € 50.000	4	4	4	4
Totaal baten Meerjarenbegroting 2019-2022	9.583	9.391	5.457	6.406
Saldo Wonen, mobiliteit en openbare ruimte	-8.522	-8.505	-8.457	-8.462

Onderstaande tabel bevat de toelichting op de financiële mutaties uit deze meerjarenbegroting.

Autonome ontwikkelingen

Aanpassing budget legesopbrengsten

Lasten	0	0	0	0
Baten	200	200	200	200

Een herberekening van de legesopbrengsten gerelateerd aan een hoger bouwvolume zorgt voor een aanpassing van de legesopbrengsten.

Aanpassing onttrekking reserve maatregelen koopwoningmarkt

Lasten	105	0	0	0
Baten	-105	0	0	0

De onttrekking uit de reserve stimuleringsmaatregelen koopwoningmarkt van € 310.00 is met € 105.000 verminderd, zodat de reserve per eind 2019 op 0 staat. Er volgt nog een afzonderlijke nota waarin nadere toelichting wordt gegeven over de verdere inzet van de nog beschikbare middelen.

Beheerskosten voor projecten die vanaf 2019 in het beheer komen

Lasten	-171	-171	-171	-171
Baten	0	0	0	0

Voor de gemeentelijke projecten is de beheeropgave in beeld gebracht voor projecten die vanaf 2019 bij ons in beheer komen. Het betreft de volgende projecten: Bestemmingsplan Wouterstraat America, Bestemmingsplan de Afhang fase 2 e.v., Grandorse en de Kubergweg, Bestemmingsplan achter de Pastorie Melderslo, Bestemmingsplan meteriksveld Meterik, Bestemmingsplan Beatrixstraat Sevenum en het Bestemmingsplan Kerkveld 2 te Swolgen.

Overige technische mutaties

Deze hebben betrekking op het meerjarig verwerken van het actuele boekwaardenoverzicht grondexploitatie in de begroting en meerjarenraming. Dit is budgettair neutraal voor de exploitatie door de overboeking van de mutatie boekwaarde naar de balans.

Investerings 2019

Om de doelen uit dit programma te realiseren worden in 2019 de volgende investeringen uitgevoerd.

	Bruto investering	Bijdragen derden	Netto investering
Beheerplan wegen, bermen en sloten buitengebied 2010-2018	129		129
Beleidsplan openbare verlichting 2016-2025	146		146
Station Grubbenvorst-Greenport	450	-450	0
Verkeersregelinstallatie Noordsingel	65		65

3 Duurzaamheid: klimaatambities, energietransitie en circulariteit

WAT IS ONZE UITDAGING?

We moeten toe naar andere vormen van energie: van fossiele energie naar duurzame energie. De uitstoot van broeikasgassen zoals CO2 moet beperkt worden. We staan voor de opgave om de bebouwde omgeving los te koppelen van aardgas en op een andere manier te voorzien in de warmtevraag. Als gevolg van de klimaatverandering gaan we aan de slag om Horst aan de Maas klimaatbestendig en water-robuust in te richten. Tegelijkertijd willen we wateroverlast, schade, hittestress en droogte zoveel mogelijk beperken. We kennen een innovatief afvalinzamelingssysteem waarbij we intensief hebben ingezet op service, kosten en duurzaamheid. De inwoners van Horst aan de Maas zijn de afvalscheidingskampioenen van Nederland. Die koppositie willen we behouden.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

3.1 Afvalverwijdering

3.2 Riolering, waterkering, afwatering

3.3 Milieu en duurzaamheid

WAT WILLEN WE BEREIKEN EN WAT GAAN WE ER VOOR DOEN?

3.1 Afvalverwijdering

Doelstelling 3.1.1

We voeren op een duurzame wijze de wet Milieubeheer uit om het huishoudelijk afval in te zamelen en dragen zo bij aan de circulariteit van de samenleving.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Het percentage restafval blijft minimaal zo laag als in 2017.
2. Er is minder zwerfafval dan in 2017.

Maatregelen

		Gereed
3.1.1.1	We voeren de jaarschijven uit van het ophalen van de verschillende afvalstromen en dit doen we volgens het gemeentelijk afvalbeleid.	Continu
3.1.1.2	We werken aan de verdere optimalisatie van het afvalstelsel en stellen nieuwe doelen voor circulariteit en zwerfvuil.	2019

3.2 Riolering, waterkering, afwatering

Doelstelling 3.2.1

De waterkering langs de Maas is kwalitatief goed en veilig

1. Met uitzondering van de buitendijkse panden is het overstromingsrisico voor de gehele gemeente maximaal 1:250.
2. Er vinden geen activiteiten plaats die de kwaliteit van de waterkering aantasten.

Maatregelen		Gereed
3.2.1.1	We beoordelen de realisatie van de hoogwaterbeschermingsmaatregelen voor Lottum en Grubbenvorst objectief vanuit het oogpunt van hoogwaterbescherming, duurzaamheid, ruimtelijke kwaliteit, landschappelijke effecten, economische aspecten, invloeden op de omgeving en bewoners.	Continu
3.2.1.2	In het kader van de gebiedsontwikkeling OMA wordt het beschermingsniveau van het cluster woningen aan de Veerweg in Broekhuizen aangepast naar 1:250.	Continu
3.2.1.3	In het kader van de Maasbeveiliging werkt de gemeente mee aan de Gebiedsontwikkeling Ooijen- Wanssum (GOW)	Continu

Doelstelling 3.2.2

We hebben een kwalitatief goede afwatering op het hele grondgebied van Horst aan de Maas

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Er is nauwelijks sprake van schade door wateroverlast.
2. Er is geen sprake van kapitaalvernietiging door achterstallig onderhoud.

Maatregelen		Gereed
3.2.2.1	We voeren de jaarschijf uit van het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2017-2021.	Continu
3.2.2.2	Als deelnemer van het regionale Waterpanel zorgen we voor samenwerking en een optimale kostenbeheersing voor de riolering.	Continu
3.2.2.3	Via subsidies stimuleren we actief het afkoppelen van hemelwater op verhardingen van particulieren en bedrijven.	Continu
3.2.2.4	We koppelen actief jaarlijks het hemelwater van een deel van de openbare ruimte af	Continu
3.2.2.5	Naar aanleiding van de wateroverlast in 2016 treffen we definitieve maatregelen om de kans op wateroverlast in de wijk Stuksbeemden verder te verkleinen.	2019
3.2.2.6	De klimaatstresstest wordt geanalyseerd en geeft een inventarisatie van kwetsbaarheden en knelpunten voor de thema's: wateroverlast, droogte, hittestress en waterkwaliteit.	2019
3.2.2.7	We stellen de urgentie en het ambitieniveau voor de thema's uit de klimaatstresstest vast.	2019
3.2.2.8	We stellen een uitvoeringsagenda op voor de korte en de lange termijn voor de thema's uit de klimaatstresstest.	2019
3.2.2.9	We stimuleren in samenwerking met het Waterpanel Noord de bewustwording van inwoners en bedrijven over de gevolgen van de klimaatverandering.	2020

3.3 Milieu en duurzaamheid

Doelstelling 3.3.1

We onderschrijven de doelstellingen uit het landelijk Klimaatakkoord 2018 en het Klimaatakkoord van Parijs en zorgen samen met inwoners en andere stakeholders dat de klimaatverandering wordt tegen gegaan

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. In Horst aan de Maas is in 2030 49% minder uitstoot van CO2 (-equivalenten) ten opzichte van 1990.
2. In Horst aan de Maas is sprake van 100% gebruik van duurzame energie in 2050.
3. De investeringen voor het afkoppelen van woningen van het aardgas zijn betaalbaar voor alle inwoners.
4. In 2025 werkt de gemeentelijke organisatie energieneutraal.
5. In 2050 is Horst aan de Maas klimaat robuust ingericht.

Maatregelen	Gereed
3.3.1.1 We stellen in 2019 een integraal duurzaamheidsprogramma vast met een doorkijk tot 2030, waarin de onderwerpen genoemd in het coalitieakkoord (3-1-a t/m g) een plaats krijgen, inclusief CO2 nulmeting en monitoring.	2019
3.3.1.2 Wij zetten ons in voor een ambitieus overkoepelend Milieu- & Duurzaamheidsbeleid 2018-2030 met een uitvoeringsprogramma voor 2018-2022.	Continu
3.3.1.3 We stellen in 2019 een meerjarenuitvoeringsprogramma vast voor het duurzaamheidsprogramma. We zorgen dat dit programma jaarlijks wordt geactualiseerd.	2019
3.3.1.4 In 2018 richten we de interne organisatie in voor het opleveren van het duurzaamheidsprogramma en de programmasturing.	2019
3.3.1.5 We stellen in 2019 een lokale uitwerking van de RES en het uitvoeringsprogramma vast, waarin we de nul situatie van het energieverbruik in beeld brengen en waarin scenario's worden geschetst voor de route naar 100% duurzaam in 2050.	2019
3.3.1.6 We realiseren het uitvoeringsprogramma voor de lokale uitwerking van de RES.	2020
3.3.1.7 We gaan eind 2018-begin 2019 met regiogemeenten aan de slag met het vormen van een regionale energiestrategie (RES). Conform de landelijke afspraken uit het klimaatakkoord.	2019
3.3.1.8 We stellen in 2018 of 2019 een beleid vast voor zonne-energie. Met daaraan gekoppeld een aantal maatregelen die we gaan uitvoeren.	2020
3.3.1.9 We brengen voor eind 2020 in beeld waar in de gemeente windenergie opgewekt zou kunnen worden. Met daaraan gekoppeld een voorstel voor vervolgstappen.	2020
3.3.1.10 We ondersteunen lokale Flagship-projecten op het gebied van de energietransitie.	Continu
3.3.1.11 We monitoren de voortgang naar het doel van 49% minder uitstoot in 2030 (t.o.v. 1990) en 100% duurzame energie in 2050. Waar mogelijk maken we daarvoor gebruik van regionale of provinciale monitoringsinstrumenten.	2019
3.3.1.12 We stellen voor 2021 een warmteplan op, waarin we aangeven hoe de woningen in Horst aan de Maas in de toekomst van warmte kunnen worden voorzien als de levering van aardgas stopt. In het warmteplan wordt ook aandacht besteed aan de betaalbaarheid voor inwoners.	2021
3.3.1.13 We onderzoeken de mogelijkheden voor een eigen gemeentelijk energiebedrijf/een regionaal energiebedrijf met partijen uit de regio.	2020
3.3.1.14 We onderzoeken het energieverbruik en de al gerealiseerde duurzame opwek van de gemeentelijke organisatie en leggen de nul situatie vast. Vervolgens maken we	2019

	een plan om 100% energieneutraal in 2025 te realiseren.	
3.3.1.15	We realiseren en monitoren het uitvoeringsprogramma rond de gemeentelijke organisatie 100% energieneutraal in 2025.	continu
3.3.1.16	Wij stimuleren, enthousiasmeren en jagen inwoners en andere betrokken partijen aan, op het gebied van duurzaamheid. Daarbij maken we gebruik van van de kansen die het winnen van De GreenLeaf 2019 biedt.	Continu
3.3.1.17	We organiseren een lokale dialoog over duurzaamheidsdoelen. Daarbij leggen we in 2019 een link naar de activiteiten voor Green Leaf.	2019
3.3.1.18	We geven bekendheid aan het winnen van De Green Leaf Award 2019 en stellen voor 2019 een European Green Leaf-programma vast. We zoeken samenwerking met andere evenementen zoals het 800-jarig bestaan Horst aan de Maas en het OLS.	2019
3.3.1.19	We onderzoeken de kansen die het Europese EGLA-netwerk ons biedt en onderzoeken en stimuleren ook de kansen voor andere partijen uit de gemeente.	2019
3.3.1.20	We onderzoeken de mogelijkheden van differentiatie van heffingen vanuit duurzaamheid.	2019

Doelstelling 3.3.2

We zorgen voor goede dienstverlening aan inwoners en bedrijven bij aanvragen omgevingsvergunningen milieu.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Begin 2019 hebben we duidelijkheid over onze servicenormen en is onze monitoring op orde.
2. In 2019 voldoen we voor 80% aan de servicenormen.
3. In 2020 voldoen we voor 95% aan de servicenormen.

Maatregelen		Gereed
3.3.2.1	We verlenen omgevingsvergunningen milieu binnen de gestelde servicenormen.	Continu
3.3.2.2	Milieueffecten van nieuwe en bestaande ontwikkelingen worden gemonitord en maatregelen getroffen indien noodzakelijk.	2020
3.3.2.3	We monitoren actief de vastgestelde randwaarden voor het geluid, stof en andere milieuaspecten voor de centrale verwerkingsinstallatie voor zand en grind.	Continu
3.3.2.4	We volgen het grootschalig gezondheidsonderzoek van het RIVM.	Continu

Doelstelling 3.3.3

We voldoen aan de wettelijke verplichting in het kader van de wet op de lijkbezorging.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. De samenwerking met gemeente Venlo is per 2019 gerealiseerd.

Maatregelen		Gereed
3.3.3.1	We zorgen voor een adequaat beheer van de begraafplaats in Grubbenvorst.	Continu

3.3.3.2 We organiseren een samenwerking met de gemeente Venlo, waarbij de gemeente Venlo het administratieve beheer overneemt.

2019

WAT GAAT DAT KOSTEN?

Bedragen x € 1.000	2017 werkelijk	2018 raming na wijziging	2019 raming	2020 raming	2021 raming	2022 raming
Lasten						
3.1 Afvalverwijdering	-3.728	-3.706	-3.720	-3.760	-3.801	-3.800
3.2 Riolering, waterkering en afwatering	-3.092	-3.507	-3.165	-3.174	-3.281	-3.217
3.3 Milieu en duurzaamheid	-712	-697	-601	-601	-596	-596
Totaal Lasten	-7.532	-7.910	-7.485	-7.536	-7.679	-7.613
Baten						
3.1 Afvalverwijdering	4.268	4.240	4.263	4.308	4.348	4.346
3.2 Riolering, waterkering en afwatering	3.648	4.164	3.795	4.137	3.860	3.746
3.3 Milieu en duurzaamheid	176	18	18	18	18	18
Totaal Baten	8.092	8.422	8.075	8.462	8.225	8.110
Saldo van baten en lasten	561	512	590	927	546	497
Storting in de reserves	-4	-4	-4	-4	-4	-4
Aanwending van de reserves	101	160	66	66	69	118
Resultaat	658	668	653	990	611	611

Onderstaande tabel geeft het verloop van de begroting sinds de vastgestelde meerjarenbegroting 2018-2021 weer.

Bedragen x € 1.000	2019 raming	2020 raming	2021 raming	2022 raming
Lasten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2018-2021	-7.127	-7.191	-7.278	-7.228
Raadsbesluiten t/m 21 augustus (incl. Nota van uitgangspunten)	-328	-309	-316	-316
Lasten - Actuele begroting incl. Nota van uitgangspunten	-7.455	-7.499	-7.594	-7.544
Autonome ontwikkelingen	-13	-13	-13	-13
Rente, afschrijving en financiering	-8	-14	-63	-47
Loon- en prijscompensatie	0	0	0	0
Diverse kleine mutaties < € 50.000	-12	-12	-12	-12
Totaal lasten Meerjarenbegroting 2019-2022	-7.489	-7.539	-7.683	-7.617

	2019 raming	2020 raming	2021 raming	2022 raming
<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Baten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2019-2022	7.964	8.355	8.072	7.978
Raadsbesluiten t/m 21 augustus (incl. Nota van uitgangspunten)	144	134	134	178
Baten - Actuele begroting incl. Nota van uitgangspunten	8.108	8.489	8.205	8.155
Autonome ontwikkelingen	13	13	13	13
Rente, afschrijving en financiering	8	14	63	47
Diverse kleine mutaties < € 50.000	12	12	12	12
Totaal baten Meerjarenbegroting 2019-2022	8.142	8.529	8.294	8.228
Saldo Duurzaamheid: klim.amb/energ.trans/circ.	653	990	611	611

Onderstaande tabel bevat de toelichting op de financiële mutaties uit deze meerjarenbegroting.

Autonome ontwikkelingen				
Beheerskosten voor projecten die vanaf 2019 in het beheer komen				
Lasten	-13	-13	-13	-13
Baten	13	13	13	13

Voor de gemeentelijke projecten is de beheeropgave in beeld gebracht voor projecten die vanaf 2019 bij ons in beheer komen. Het betreft de volgende projecten: Bestemmingsplan Wouterstraat America, Bestemmingsplan de Afgang fase 2 e.v., Grandorse en de Kubergweg, Bestemmingsplan achter de Pastorie Melderslo, Bestemmingsplan meteriksveld Meterik, Bestemmingsplan Beatrixstraat Sevenum en het Bestemmingsplan Kerkveld 2 te Swolgen.

Investerings 2019

Om de doelen uit dit programma te realiseren worden in 2019 de volgende investeringen uitgevoerd.

	Bruto investering	Bijdragen derden	Netto investering
Afval: inzamelmiddelen 2019	123	-123	0
Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan 2017-2021	1.533		1.533

4 Sociaal maatschappelijk, participatie en voorzieningen

WAT IS ONZE UITDAGING?

Horst aan de Maas is een krachtige gemeenschap waarin onze inwoners zelfredzaam zijn en meebouwen aan de huidige én de toekomstige vitale gemeenschap.

We stimuleren de zelfredzaamheid van inwoners op verschillende manieren. Dit doen we enerzijds door de vrijwilligers, mantelzorgers en inwonersinitiatieven te ondersteunen. Dit ondersteunen kan op verschillende manieren. Anderzijds creëren we in Horst aan de Maas een toegankelijk vangnet voor al onze inwoners als de ondersteuningsbehoeften de eigen kracht en die van het netwerk en de gemeenschap overstijgen.

Samen met maatschappelijke partners of stichtingen geven we voorzieningen vorm, waar inwoners gebruik van kunnen maken. Deze voorzieningen kunnen inwoners helpen langer zelfstandig te blijven of dragen bij aan het versterken van de kracht van de gemeenschap. Door met inwoners in gesprek te blijven en hen te betrekken bij het vormgeven of verbeteren van deze voorzieningen, kunnen we beter aansluiten op de kracht die er reeds bij de inwoners is. Er zijn echter zoveel partijen en inwoners betrokken, dat de verbindingen altijd verbeterd kunnen worden. Waar we als gemeente betrokken zijn, stimuleren we de verbinding met de gemeenschap en het versterken van de eigen kracht van de gemeenschap. Dit passen we ook toe op afspraken met onze subsidie partners.

Daarnaast stimuleren we de zelfredzaamheid van inwoners. Met inwoners die voor ondersteuning bij de gemeente komen, kijken we wat de mogelijkheden van de omgeving zijn die kunnen bijdragen aan een oplossing die past bij de inwoner.

Onze inwoners nemen deel aan de samenleving. Ze zorgen voor zichzelf en voor anderen. Onze inwoners participeren naar vermogen en behoefte in de samenleving. Dat wil zeggen dat ze doen wat ze kunnen .. Voor mensen die daarbij ondersteuning nodig hebben, bieden we die.

Inwoners zoals Nieuwkomers en arbeidsmigranten willen we gelijkwaardige kansen bieden voor maximale participatie in Horst aan de Maas. We richten de ondersteuning zo in dat ze zo snel mogelijk aan sluiten op de basisvoorziening en kansen voor alle inwoners.

In 2025 behoort Gemeente Horst aan de Maas tot Gezondste Regio van Nederland. We participeren actief in de beweging GR2025.

We werken samen met partners om inwoners aan te zetten tot gezond gedrag. Uitgaande van positieve gezondheid, willen we voorkomen dat mensen ongezond gedrag gaan vertonen. Daarbij nemen we deel aan voorlichtingsprojecten voor alcohol en drugs, schuldenproblematiek of projecten die gezond gedrag stimuleren, zoals meer bewegen of financiële zelfstandigheid. Soms richten we ons op risicogroepen zoals binnen het project valpreventie, of de leertuin VGZ Vincent Van Gogh.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

- 4.1 Zorg
- 4.2 Werk en inkomen
- 4.3 Arbeidsmigranten
- 4.4 Nieuwkomers
- 4.5 Gezondste regio 2025
- 4.6 Inwonerparticipatie en Inwonerinitiatieven
- 4.7 Burgerzaken

WAT WILLEN WE BEREIKEN EN WAT GAAN WE ER VOOR DOEN?

4.1 Zorg

Doelstelling 4.1.1

Horst aan de Maas is een krachtige gemeenschap waarin onze inwoners zelfredzaam zijn en meebouwen aan de huidige én de toekomstige vitale gemeenschap.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

De verhouding inzet eigen kracht ten opzichte van inzet maatwerkvoorzieningen groeit in 2022 voor de WMO naar 20% en voor jeugd naar 12%.

Maatregelen	Gereed
4.1.1.1 We geven ruimte aan inwonersinitiatieven en stimuleren en ondersteunen informele en/of vrijwillige zorg.	Continu
4.1.1.2 We werken mee aan vernieuwingen in de zorg die stimuleren dat inwoners langer zelfstandig kunnen blijven wonen.	Continu
4.1.1.3 We stimuleren de vorming en inzet van vrij toegankelijke collectieve voorzieningen voor alle inwoners.	Continu
4.1.1.4 We verstrekken subsidie aan, of werken samen met, partners van toegankelijke voorzieningen die gericht zijn op ondersteuning en zorg.	2021

Doelstelling 4.1.2

Er is een toegankelijk vangnet voor al onze inwoners als de ondersteuningsbehoefte de eigen kracht en die van het netwerk en de gemeenschap overstijgt.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. De gemiddelde zorgkosten per inwoner blijven gelijk aan het niveau van 2017.
2. De gemiddelde kosten per jongere inwoner (tot en met 18 jaar) nemen af met 3%.
3. Het gemiddelde cijfer voor de ontvangen hulp/ondersteuning van de gezinscoach bij de jeugdhulp is een 8.
4. Het gemiddelde cijfer voor de ontvangen zorg/ondersteuning bij de WMO is een 8.

Maatregelen	Gereed
4.1.2.1 We ondersteunen inwoners bij hun hulpvraag via de integrale toegang voor ondersteuning en zorg (de gebiedsteams) en bieden vraaggerichte ondersteuning.	Continu
4.1.2.2 We voorkomen dat gebruikers van zorg veel last hebben van ongewenste stapeling van eigen bijdragen in de zorg.	Continu
4.1.2.3 We verstevigen de relatie met zorgaanbieders, de samenwerkende noord Limburgse gemeentes en maatschappelijke partners om de bestaande voorzieningen te verbeteren en samen tot nieuwe vormen van ondersteuning en	2020

	zorg te komen.	
4.1.2.4	Om het vangnet te verbeteren, bevragen we inwoners en de diverse partnerorganisaties.	Continu
4.1.2.5	We organiseren een sluitende keten voor de opvang en ondersteuning van personen met verward gedrag en dak en thuis-lozen	2021
4.1.2.6	We borgen continuïteit van zorg en een soepele overgang naar een ander wettelijk kader als inwoners 18 jaar worden.	2020
4.1.2.7	We borgen de regionale voorzieningen op het gebied van werk, inkomen en zorg en de samenwerking met onze teams.	Continu
4.1.2.8	We verbeteren de samenwerking met huisartsen, jeugdartsen en andere verwijzers op het gebied van jeugdhulp.	2019
4.1.2.9	We besteden de financiële middelen voor zorg doelmatig en rechtmatig zodat we zorg en ondersteuning ook op de lange termijn kunnen blijven vormgeven.	Continu
4.1.2.10	We ontwikkelen onze monitor Sociaal Domein tot een instrument op basis waarvan we beleidsmatige keuzes kunnen maken. Dit doen we om zicht te houden op de effecten van de zorgkosten en daar grip op te houden.	2021
4.1.2.11	We stimuleren preventieve activiteiten voor inwoners	Continu
4.1.2.12	We ontwikkelen een integraal preventief jeugdbeleid in samenwerking met onderwijs en andere partners en stellen dit vast.	2020
4.1.2.13	We organiseren adequaat doelgroepen vervoer dat de eigen mobiliteit van inwoners verhoogt en zoveel mogelijk aansluit op het regionale vervoersnetwerk.	Continu

4.2 Werk en inkomen

Doelstelling 4.2.1

Onze inwoners participeren in de samenleving naar vermogen en behoefte

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. De uitkeringslast is in 2022 met 10% gedaald ten opzichte van het jaar 2017

	Maatregelen	Gereed
4.2.1.1	We ondersteunen inwoners bij hun financiële hulpvraag.	Continu
4.2.1.2	We ondersteunen inwoners en inwoners in een uitkering naar maximale participatie en maximale financiële onafhankelijkheid.	Continu
4.2.1.3	We zorgen samen met het onderwijs en het bedrijfsleven dat de opleidingen en het arbeidsaanbod zo goed mogelijk wordt afgestemd op de vraag naar arbeid.	Continu

4.3 Arbeidsmigranten

Doelstelling 4.3.1

De huisvesting van arbeidsmigranten is adequaat en lokaal gedragen waarbij de economische en sociale belangen in balans zijn.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. In 2019 is het nieuwe beleid op huisvesting arbeidsmigranten vastgesteld.
2. in 2022 vindt huisvesting van arbeidsmigranten plaats binnen het vastgestelde beleid.

Maatregelen	Gereed
4.3.1.1 We stellen ons beleid voor tijdelijke huisvesting bij en stellen heldere kaders. Daarbij zetten we ons ervoor in dat de gemeenten in de regio hetzelfde beleid voeren en iedereen zijn verantwoordelijkheid neemt. Daarnaast zetten we ons in voor realisatie van huisvesting voor arbeidsmigranten die zich voor langere periode hier willen vestigen.	2019
4.3.1.2 Er vindt geen grootschalige huisvesting (short stay) plaats in of nabij de dorpen.	Continu
4.3.1.3 We verruimen het huidige beleid door tijdelijke huisvesting nabij/in de randzone van industrieterreinen en agrarische ondernemers, onder nader te formuleren randvoorwaarden, toe te staan.	2019
4.3.1.4 We brengen randzones rond werkgelegenheidsgebieden in beeld en wegen deze locaties specifiek af.	2019
4.3.1.5 We onderzoeken of we het Keurmerk van de Stichting Normering Flexwonen als voorwaarde voor onze ondernemers/huisvesters kunnen stellen.	2019
4.3.1.6 We voorzien in één aanspreekpunt binnen de gemeente voor vragen over huisvesting arbeidsmigranten.	2019
4.3.1.7 We stimuleren inwonerinitiatieven voor de integratie en participatie van arbeidsmigranten.	2019

4.4 Nieuwkomers

Doelstelling 4.4.1

Nieuwkomers hebben gelijkwaardige kansen voor maximale participatie in Horst aan de Maas.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

We voldoen aan de landelijke opgave voor de volkshuisvestelijke taak voor statushouders.

Maatregelen	Gereed
4.4.1.1 We ondersteunen nieuwkomers in het zo snel mogelijk eigen maken van onze taal en cultuur.	Continu
4.4.1.2 We ondersteunen initiatieven die ervoor zorgen dat nieuwkomers erbij horen (in de buurt, op school en op het werk).	Continu
4.4.1.3 We investeren in de sociale samenhang in de wijken en dorpen waar nieuwkomers zich vestigen.	Continu
4.4.1.4 We stimuleren de participatie van nieuwkomers en kijken daarbij naar de capaciteiten en opleidingen die ze in hun thuisland hebben opgedaan.	Continu
4.4.1.5 We zorgen voor adequate huisvesting van statushouders.	Continu

4.5 Gezondste regio 2025

Doelstelling 4.5.1

In 2025 behoort de gemeente Horst aan de Maas tot Gezondste Regio van Nederland.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

Het percentage jongeren, volwassenen en ouderen dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen, is gestegen.

Maatregelen		Gereed
4.5.1.1	We stimuleren positieve gezondheid van inwoners door samen met partners initiatieven die passen binnen de 4 speerpunten van gezondheidsbeleid ,op te pakken die gezondheid van inwoners verbeteren.	2019
4.5.1.2	We nemen deel aan de beweging De Gezondste Regio 2025 en zorgen met de andere partners dat de beweging uitgroeit naar een brede regionale samenwerking.	2020

4.6 Inwonerparticipatie en Inwonerinitiatieven

Doelstelling 4.6.1

Horst aan de Maas is een krachtige gemeenschap waarin onze inwoners zelfredzaam zijn en meebouwen aan de huidige én de toekomstige vitale gemeenschap.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

Maatregelen		Gereed
4.6.1.1	We richten onze werkwijze en gemeentelijke organisatie zo in dat we inwoners met een initiatief adequaat kunnen antwoorden en ondersteunen.	2019
4.6.1.2	We starten een pilot met een inwonersbegroting.	2022
4.6.1.3	We organiseren een vervolg op de 24-uursessie over de omgang en het samenspel tussen samenleving, raad, college en organisatie.	2019
4.6.1.4	We stimuleren verenigingen, instellingen en inwonersinitiatieven die de verbinding tussen inwoners versterken.	Continu
4.6.1.5	Onze gebouwen en openbare ruimte zijn toegankelijk voor iedereen op basis van Agenda 22.	2021

4.7 Burgerzaken

Doelstelling 4.7.1

We zijn een deskundige en betrouwbare publieke dienstverlener

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Dienstverlening wordt uitgevoerd binnen de uitgangspunten van de visie op dienstverlening en de vastgestelde servicenormen.

Maatregelen		Gereed
4.7.1.1	We voeren de wettelijke taken op het gebied van burgerzaken uit.	Continu

4.7.1.2	We organiseren verkiezingen.	Continu
4.7.1.3	We harmoniseren, waar mogelijk slim, onze processen in het kader van de regionale samenwerking VVH.	Continu

WAT GAAT DAT KOSTEN?

Bedragen x € 1.000	2017 werkelijk	2018 raming na wijziging	2019 raming	2020 raming	2021 raming	2022 raming
Lasten						
4.1 Zorg	-20.672	-20.107	-20.946	-20.892	-20.890	-20.928
4.2 Werk en inkomen	-13.427	-14.663	-14.178	-13.835	-13.558	-13.266
4.3 Arbeidsmigranten	-46	-35	-35	-35	-35	-35
4.4 Nieuwkomers	-267	-461	-104	-104	-104	-104
4.5 Gezondste regio 2025	-31	-37	-37	-37	-37	-37
4.6 Inwonerparticipatie/inwonerinitiatieven	-4.488	-5.773	-3.911	-4.377	-4.551	-4.530
4.7 Burgerzaken	-1.440	-1.337	-1.213	-1.080	-1.144	-1.136
Totaal Lasten	-40.369	-42.414	-40.425	-40.360	-40.319	-40.037
Baten						
4.1 Zorg	999	628	328	328	328	328
4.2 Werk en inkomen	6.841	8.085	8.081	8.081	8.081	8.081
4.3 Arbeidsmigranten	62	0	0	0	0	0
4.4 Nieuwkomers	409	55	85	85	85	85
4.6 Inwonerparticipatie/inwonerinitiatieven	912	2.400	367	367	367	367
4.7 Burgerzaken	869	663	426	408	434	378
Totaal Baten	10.092	11.830	9.286	9.268	9.294	9.238
Saldo van baten en lasten	-30.277	-30.584	-31.138	-31.092	-31.025	-30.799
Storting in de reserves	-1.994	-3.546	-55	-55	-55	-55
Aanwending van de reserves	3.601	5.698	115	163	179	189
Resultaat	-28.671	-28.432	-31.079	-30.984	-30.901	-30.665

Onderstaande tabel geeft het verloop van de begroting sinds de vastgestelde meerjarenbegroting 2018-2021 weer.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2019 raming	2020 raming	2021 raming	2022 raming
Lasten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2018-2021	-37.961	-38.079	-38.181	-38.001
Raadsbesluiten t/m 21 augustus (incl. Nota van uitgangspunten)	155	90	91	92
Lasten - Actuele begroting incl. Nota van uitgangspunten	-37.806	-37.990	-38.090	-37.909
Nieuw beleid	-55	0	0	0
Autonome ontwikkelingen	-2.518	-2.323	-2.183	-2.034
Rente, afschrijving en financiering	15	15	15	-22
Overige technische mutaties	6	6	6	6
Loon- en prijscompensatie	-3	-3	-3	-3
Diverse kleine mutaties < € 50.000	-119	-121	-120	-130
Totaal lasten Meerjarenbegroting 2019-2022	-40.480	-40.415	-40.374	-40.092
Baten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2019-2022	9.051	9.094	9.184	8.945
Raadsbesluiten t/m 21 augustus (incl. Nota van uitgangspunten)	0	57	57	57
Baten - Actuele begroting incl. Nota van uitgangspunten	9.051	9.151	9.241	9.002
Autonome ontwikkelingen	243	243	231	409
Rente, afschrijving en financiering	0	-57	-57	-57
Diverse kleine mutaties < € 50.000	107	94	58	72
Totaal baten Meerjarenbegroting 2019-2022	9.401	9.431	9.473	9.427
Saldo Soc. maatschap., participatie en voorz.	-31.079	-30.984	-30.901	-30.665

Onderstaande tabel bevat de toelichting op de financiële mutaties uit deze meerjarenbegroting.

Nieuw beleid				
Aanpak bijzondere doelgroepen				
Lasten	-55	0	0	0
Baten	0	0	0	0

Gemeenten zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Deze taken maken onderdeel uit van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015 (Wmo). De financiering van de taken loopt nu nog via 43 centrumgemeenten. Venlo is centrumgemeente voor de Noord- en Midden-Limburgse gemeenten en is gemandateerd om deze taken binnen het rijksbudget uit te voeren. Vanuit het Rijk is het voornemen om de middelen aan alle individuele gemeenten uit te keren, volgens een nieuw objectief verdeelmodel. Hiermee komt de constructie van centrumgemeente te vervallen en dienen alle gemeenten nieuwe afspraken te maken over de wijze waarop deze taken worden georganiseerd. De verwachting is dat deze doordecentralisatie per 1 januari 2021 aan de orde is. In 2019 zullen we een start moeten maken met de voorbereiding van deze doordecentralisatie door onder meer ambtelijke capaciteit vrij te maken en een

projectleider aan te trekken. De kosten die hiermee gemoeid zijn schatten we in op € 10.000. Daarnaast dienen alle gemeenten per 1 oktober 2018 te beschikken over een goed werkende aanpak voor mensen met verward gedrag. Een deel van de te realiseren voorzieningen wordt op dit moment al gefinancierd uit bestaande middelen (Wmo, Zorgverzekeringswet). Voor andere ontwikkelingen kan een beroep gedaan worden op het tijdelijke subsidiegeld dat het Rijk beschikbaar stelt. Gemeenten dienen er echter rekening mee te houden dat bepaalde ontwikkelingen financiële consequenties hebben. Vanuit de regio is daarom een oproep gedaan om in de begroting 2019 hiervoor middelen te reserveren. Afgaande op wat de omliggende gemeenten doen, stellen wij voor om voorlopig voor 2019 uit te gaan van € 1,- per inwoner. In totaal afgerond € 45.000.

Autonome ontwikkelingen

Aanpassing budget Verkiezingen

Lasten	0	0	12	-58
Baten	0	0	-12	58

Het in de meerjarenbegroting opgenomen budget voor verkiezingen wordt aangepast op grond van de meest recente planning van landelijke- en gemeenteraadsverkiezingen in de komende jaren. Omdat de kosten van een verkiezing in enig jaar gedekt worden uit de Reserve verkiezingen, muteren de onttrekkingen uit deze reserve verkiezingen voor de komende jaren eveneens.

Invoering abonnementstarief WMO

Lasten	0	0	0	0
Baten	-300	-300	-300	-300

Met ingang van 2019 geldt voor alle huishoudens die gebruik maken van Wmo-voorzieningen een vaste maximale bijdrage. Vanaf 2020 gaat vervolgens het abonnementstarief gelden. Dit houdt in dat alle cliënten die gebruik maken van Wmo-voorzieningen een vaste bijdrage van € 17,50 per vier weken gaan betalen. Deze bijdrage wordt onafhankelijk van het zorggebruik, inkomen en vermogen en komt in de plaats van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage. Behalve dat dit leidt tot een lagere opbrengst aan eigen bijdragen van naar verwachting € 300.000, zal deze maatregel ook leiden tot een toenemende vraag naar voorzieningen en dus tot extra kosten voor gemeenten.

Mutaties sociaal domein 2019 e.v.

Lasten	-2.506	-2.309	-2.184	-1.847
Baten	582	582	582	582

De diverse posten binnen het voormalige hekje sociaal domein worden meerjarig bijgesteld naar de laatste inzichten per medio 2018. Per saldo leidt dit tot een fors tekort op het sociaal domein - zoals ook eerder al aangegeven. Samen met de effecten van de invoering van het abonnementstarief bij de WMO (nadeel € 300.000) en de hogere kosten bij Wmo-vervoer Omnibuzz (nadeel € 51.000) , gaat het om een totaaltekort van bijna € 2,3 miljoen in 2019 aflopend naar circa € 1,6 miljoen in 2022. Op de drie hoofdonderdelen van het sociaal domein - Inkomensvoorzieningen, Wmo en Jeugdzorg - zien we de volgende ontwikkelingen in de kosten:

Sociaal domein		x € 1.000
Inkomensvoorzieningen	Lagere uitkeringslasten	415
	Hogere rijksbijdrage	586
	Hogere lasten reïntegratie	-282
	Hogere lasten loonkostensubsidies	-134
	Hogere lasten minimabeleid	-67
		518
Wmo	Hogere lasten Hulp bij huishouding	-282
	Hogere lasten Individuele begeleiding	-270
	Hogere lasten Groepsbegeleiding	-326
	Hogere lasten Hulpmiddelen	-69
		-947
Jeugdzorg	Hogere lasten Jeugdzorg	-1.400
Diverse posten	Hogere lasten overig	-89
subtotaal		-1.918
	Invoering abonnementstarief Wmo	-300
	Omnibuzz	-51
Totaal Sociaal domein 2019		-2.269

Bij de Inkomensvoorzieningen ontstaat in 2019 per saldo een voordeel van ruim € 518.000. Dit wordt vooral veroorzaakt door een hogere rijksbijdrage (voordeel € 586.000) en door de verwerking in de begroting van de doelstelling uit het coalitieakkoord om de uitkeringslasten in 2022 met 10% te laten dalen (voordeel € 415.000). Om dit te bewerkstelligen stijgen echter de kosten voor reïntegratie (nadeel € 282.000) en de loonkostensubsidies (nadeel € 134.000). Daarnaast vallen de uitgaven voor minimabeleid naar verwachting hoger uit dan eerder geraamd wat nog een nadeel oplevert van circa € 67.000. Bij de Wmo ontstaat een flink tekort: ruim € 942.000. Dit wordt vooral veroorzaakt door hogere uitgaven voor Hulp bij de huishouding (nadeel € 282.000) als gevolg van de hogere uurtarieven. Daarnaast zien we een stijging van de kosten voor zowel Individuele begeleiding (nadeel € 270.000) als Groepsbegeleiding (nadeel € 326.000). Oorzaak hiervan ligt in het feit dat onze bevolking steeds ouder wordt, maar ook steeds langer zelfstandig blijft wonen. Ook bij de hulpmiddelen leidt dit tot een stijging van de kosten (nadeel € 69.000). De kosten voor jeugdzorg nemen met circa € 1,4 miljoen toe ten opzichte van eerdere ramingen. Bij jeugdzorg zien we dat niet alleen het aantal behandelingen toeneemt, maar ook de zorgwaarde per behandeling.

Omnibuzz

Lasten	-51	-52	-50	-60
Baten	0	0	0	0

De begroting 2019-2022 van Omnibuzz laat een stijging van de kosten van vervoer zien. Deze stijging kent grofweg een drietal oorzaken:- toename vervoersvolume- doorontwikkeling organisatie als gevolg van toegenomen vervoersvolume en autonome kostenontwikkeling in de vervoerssector (NEA-index, CAO-vervoer).

Ondersteuning mantelzorgers

Lasten	39	39	39	-70
Baten	-39	-39	-39	70

Doordat we steeds meer mantelzorgers in beeld hebben, lopen de ondersteuningskosten op. Daarnaast vindt er steeds betere en gespecialiseerde ondersteuning plaats van vrijwilligers die mantelzorgers en zorgvragers ondersteunen. Dekking van de lasten vindt gedeeltelijk plaats uit de reserve Sociaal Domein, waarin bij de 1e bijstelling 2017 de overtollige regiogelden huishoudelijke hulp toelage zijn gestort.

Overige technische mutaties

Deze hebben betrekking op het overzetten van budget voor informatiebeveiliging naar programma 7 Bestuur, organisatie en samenwerking.

Investerings 2019

Om de doelen uit dit programma te realiseren worden in 2019 de volgende investeringen uitgevoerd.

	Bruto investering	Bijdragen derden	Netto investering
Revitalisering 't Gasthoes	2.870	-2.500	370
WMO individuele voorzieningen 2019	450		450

5 Cultuur, sport en onderwijs

WAT IS ONZE UITDAGING?

Als gemeente definiëren we onze strategische positie opnieuw. We zetten een stip aan de horizon waar we naartoe willen koersen. De gemeenschap staat immers niet stil en er zijn nieuwe behoeften en wensen over de rol van de lokale overheid. Wat willen wij voor gemeente zijn? Wat willen wij uitstralen? Waar zetten we extra op in? Welke rol pakken wij als gemeente bij bijvoorbeeld inwonersinitiatieven? Vragen die we in een brede dialoog met onze inwoners beantwoorden.

Eenmaal in de vier jaar herzien we ons Toetsingskader subsidies. Ons huidige kader loopt nog tot en met 2020. In de periode 2019-2020 gaan wij aan de slag met onze strategische positie. Dat is de basis voor het toetsingskader subsidies na 2020. Tot die tijd wordt het vouchersysteem verruimd, vereenvoudigd en geëvalueerd. Dat doen we om verenigingen extra te prikkelen om met innovatieve ideeën en nieuwe activiteiten bij te dragen aan onze centrale ambitie van “vitale gemeenschappen”. Wij laten onze besluitvorming over de maatschappelijke accommodaties aansluiten bij ontwikkelingen als de veranderende bevolkingssamenstelling, de veranderende rol van de overheid en de (over)capaciteit in accommodaties.

De komende jaren nemen we beslissingen over de ‘blauwdrukken’ van de dorpen. Daarin staat de visie van de dorpen op de toekomst van hun accommodaties. Dat is nodig om ook in de toekomst voldoende, kwalitatief goede en betaalbare accommodaties te hebben. Dat is belangrijk voor de leefbaarheid in de kernen. Onze Perspectievennota (2017) is leidend bij verdere besluitvorming. In het MIP (Meerjarig Investerings Plan) maken we expliciete keuzes. We realiseren ons dat het MIP dynamisch is; we kijken steeds of dat nog aansluit bij ontwikkelingen in de samenleving. Onze grootste uitdaging zit erin dat we niet alles kunnen en zeker niet alles tegelijk kunnen realiseren. Ook zien we een toename in onderhoudskosten. Die staat op gespannen voet met een noodzakelijke bezuiniging op onze uitgaven aan accommodaties. De samenwerking met de dorpen en de inwoners is goed; het verwachtingenmanagement over en weer blijft noodzakelijk.

We overwegen een nieuw zwembad mits dat - naast specifieke voordelen - een duidelijke verbetering inhoudt ten opzichte van het huidige zwembad. Dus met meer en duurzamere faciliteiten. En met een exploitatielast die past binnen de visie en functionaliteit van een nieuw zwembad. Als er een nieuw zwembad wordt gerealiseerd, dan komt deze in Afslag 10. In dat geval krijgt de synergie tussen de diverse sportverenigingen, de scholen en de ondernemers een boost.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

5.1 Kunst en cultuur

5.2 Sport

5.3 Afslag 10 & zwembad

5.4 Onderwijs

5.5 Accommodaties

5.6 Subsidies

WAT WILLEN WE BEREIKEN EN WAT GAAN WE ER VOOR DOEN?

5.1 Kunst en cultuur

Doelstelling 5.1.1

Horst aan de Maas heeft een aantrekkelijk cultuuraanbod dat bijdraagt aan de sociale samenhang van inwoners en past binnen een gezonde leefstijl van inwoners.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

Het culturele aanbod is in beeld

Maatregelen	Gereed
5.1.1.1 We scheppen duidelijke kaders voor onze inwoners, culturele instellingen en verenigingen op welke wijze we de culturele sector stimuleren en ondersteunen.	2019
5.1.1.2 We ontwikkelen een visie op de toekomst van de functies van het bibliotheekwerk en starten met de implementatie hiervan.	2019
5.1.1.3 We maken culturele activiteiten en culturele voorzieningen voor alle inwoners toegankelijk.	2021
5.1.1.4 We zetten de combinatiefunctionarissen cultuur in om verenigingen en initiatieven te ondersteunen en verbindingen te leggen tussen verenigingen, onderwijs en groepen inwoners.	Continu
5.1.1.5 We zetten cultuur in als middel om inwoners samen te brengen, aan elkaar te verbinden en zich te ontwikkelen.	Continu
5.1.1.6 We stimuleren cross-overs tussen sport en cultuur.	Continu

5.2 Sport

Doelstelling 5.2.1

Horst aan de Maas heeft een aantrekkelijk sportaanbod dat bijdraagt aan de sociale samenhang van inwoners en past binnen een gezonde leefstijl van inwoners.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. ...% van de jongeren tot 18 jaar beweegt minimaal 1 uur per dag (norm gezond bewegen)
2. ...% van de volwassenen beweegt minimaal 1 uur per dag (norm gezond bewegen)

Maatregelen	Gereed
5.2.1.1 Samen met onze partners in het onderwijs, de zorg, kinderopvang, het verenigingsleven en Gezondste regio 2025 organiseren we sport- en beweegactiviteiten die gericht zijn op een gezonde en actieve leefstijl.	2019
5.2.1.2 We ondersteunen samenwerkingen of fusies tussen verenigingen.	Continu
5.2.1.3 We zetten de combinatiefunctionarissen sport in om sportverenigingen en initiatieven te ondersteunen en verbindingen te leggen tussen verenigingen, onderwijs en groepen inwoners.	2019

5.2.1.4	We maken sportvoorzieningen voor alle inwoners toegankelijk.	2021
5.2.1.5	We zetten sport in als middel om inwoners samen te brengen, aan elkaar te verbinden en zich te ontwikkelen.	2020
5.2.1.6	We stimuleren cross-overs tussen sport en cultuur.	2020

5.3 Afslag 10 en zwembad

Doelstelling 5.3.1

We realiseren een omgeving waarin sport gecombineerd wordt met brede maatschappelijke, recreatieve en economische functies en die toegankelijk is voor iedereen.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Het zwembad is gerealiseerd.
2. In het nieuwe zwembad is plaats voor alle zwemmers: verenigingen, doelgroepen en recreatieve zwemmers (baantjeszwemmers, gezinnen, etc.).
3. De huidige gebruikers van het zwembad gaan er niet op achteruit.
4. De functionaliteit (kwalitatief en kwantitatief) van het zwembad wordt verbeterd.
5. Sporthal De Berkel wordt verplaatst naar Afslag 10.
6. De effecten en gevolgen van de verplaatsing van de sporthal zijn acceptabel voor de huidige gebruikers (zoals het primair onderwijs dat gebruik maakt van de gymzaal).

Maatregelen		Gereed
5.3.1.1	We ontwikkelen een visie inclusief financieel kader voor de gebiedsontwikkeling Afslag 10	2019
5.3.1.2	Het zwembad wordt verplaatst naar afslag 10 en biedt een kwalitatieve en kwantitatieve meerwaarde t.o.v. de huidige locatie, mits voldaan wordt aan de kaders die in het raadsbesluit gesteld zijn.	2021
5.3.1.3	Sporthal de Berkel wordt verplaatst naar Afslag 10.	2021
5.3.1.4	We exploiteren zwembad de Berkel op een duurzame en financieel zo gunstig mogelijke manier.	Continu

5.4 Onderwijs

Doelstelling 5.4.1

Er zijn adequate basisvoorzieningen waar inwoners hun talent kunnen ontwikkelen. Deze voorzieningen zijn ook op lange termijn beschikbaar.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. In januari 2020 is het Voor en Vroegschoolse Educatie aanbod(VVE) conform het beleidskader Peuter Plus Programma & VVE in de hele gemeente gerealiseerd.
2. In 2020 zijn er werkafspraken gemaakt tussen basisonderwijs en peuteropvang organisaties, gericht op een integraal VVE-aanbod voor kinderen van 2-6 jaar.

3. De werkafspraken voor een integraal VVE-aanbod voor kinderen van 2-6 jaar worden uitgevoerd.

Maatregelen	Gereed
5.4.1.1 We versterken de voorschoolse educatie voor de kinderen van nieuwkomers en minima zowel kwalitatief als kwantitatief.	Continu
5.4.1.2 We werken samen met de onderwijspartners aan een dekkend en passend onderwijsaanbod met extra ondersteuning (passend onderwijs) en een goede aansluiting op de jeugdhulp voor jongeren die dat nodig hebben.	Continu
5.4.1.3 Wij zorgen voor passende, juridische kaders voor onderwijshuisvesting met oog voor onderwijsontwikkelingen en onderwijsvernieuwing.	Continu
5.4.1.4 We brengen in samenwerking met partners het aantal laaggeletterden terug. Dat doen we door de leesvaardigheid van kinderen en volwassen inwoners te verhogen met taalaanbod op verschillende niveaus.	Continu
5.4.1.5 We borgen samen met de onderwijspartners het recht op en de plicht tot het volgen van voldoende onderwijs voor alle jongeren (Leerplichtadministratie, RMC/VSV, toezicht leerplicht).	Continu

5.5 Accommodaties

Doelstelling 5.5.1

We hebben kwalitatief goede en betaalbare accommodaties die bijdragen aan de leefbaarheid in de kernen.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Elk dorp heeft een eigen toekomstplan.
2. Gemeente en dorp voeren in (een vorm van) samenwerking het toekomstplan uit.
3. In 2035 zijn de gemeentelijke gebouwen energieneutraal.
4. Alle huisvestingsprojecten 1e fase IHP (IHP-scenario's Horst en Sevenum en Kronenberg) worden tijdig en kwalitatief conform afspraken opgeleverd.
5. Het gezamenlijke sportpark SAAM voor de verenigingen van America en Meterik is gerealiseerd.
6. Maatschappelijke accommodaties zijn/ blijven voor iedereen toegankelijk.

Maatregelen	Gereed
5.5.1.1 In lijn met de centrumvisie volgen we de lijn van multifunctioneel medegebruik van onze dienstgebouwen, mits dit betaalbaar is en ten goede komt aan de integrale dienstverlening.	Continu
5.5.1.2 We stellen een Perspectievennota op die leidend is bij de invulling van het accommodatiebeleid.	Continu
5.5.1.3 Het Gasthoës wordt een adequate en eigentijdse voorziening voor culturele en maatschappelijke organisaties, met een maximale inzet van duurzaamheidsmaatregelen.	2020
5.5.1.4 Bij de realisatie van nieuwe accommodaties of revitalisering van bestaande accommodaties, gaan we uit van een maximale inzet van	Continu

duurzaamheidsmaatregelen.

5.5.1.5	Bij onderhoud en vooral renovatie van onze eigen gebouwen en accommodaties streven we naar energie-neutrale oplossingen.	Continu
5.5.1.6	De onderwijsaccommodaties met hun buitenruimte worden zoveel mogelijk multifunctioneel ingezet en daarvoor ingericht.	Continu
5.5.1.7	We verbeteren de leefbaarheid in gemeenschappen door het maken van prestatieafspraken met de woningcorporaties (jaarlijks).	Continu
5.5.1.8	We stimuleren en faciliteren initiatieven die leiden tot samenwerking.	Continu
5.5.1.9	We zorgen dat de binnensportaccommodaties toekomstbestendig zijn en passen binnen de actuele behoefte en vraag.	Continu

5.6 Subsidies

Doelstelling 5.6.1

Horst aan de Maas is een krachtige gemeenschap waarin onze inwoners zelfredzaam zijn en meebouwen aan de huidige én de toekomstige vitale gemeenschap.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

De ondersteuning of stimulering van initiatieven of verenigingen die een bijdrage leveren aan de bovenstaande doelstelling wordt binnen het herzien subsidiekader uitgevoerd.

Maatregelen		Gereed
5.6.1.1	We zetten het vouchersysteem voort en verruimen dit waarbij we inzetten op vereenvoudiging, ontwikkelruimte en verbinding met doelgroepen	2020
5.6.1.2	Op basis van de kwalitatieve output van de discussie over de strategische visie optimaliseren we na 2020 het toetsingskader subsidies.	2022
5.6.1.3	We onderzoeken welke ondersteuning op het gebied van het sociaal domein door de gemeente aan inwoners past bij de behoefte van de gemeenschap.	2020
5.6.1.4	We hanteren een subsidiesysteem dat zorgt voor een versterking van de centrale ambitie "vitale gemeenschappen".	2021

WAT GAAT DAT KOSTEN?

Bedragen x € 1.000	2017 werkelijk	2018 raming na wijziging	2019 raming	2020 raming	2021 raming	2022 raming
Lasten						
5.1 Kunst en cultuur	-1.461	-1.632	-1.569	-1.486	-1.486	-1.473
5.2 Sport	-3.024	-3.299	-3.272	-3.265	-3.260	-3.233
5.4 Onderwijs	-2.671	-3.206	-3.412	-3.454	-3.505	-3.636
5.5 Accommodaties	-93	-103	-88	-88	-88	-88
Totaal Lasten	-7.249	-8.241	-8.340	-8.292	-8.339	-8.430
Baten						
5.1 Kunst en cultuur	67	65	65	65	65	65
5.2 Sport	961	811	881	881	881	881
5.4 Onderwijs	148	245	154	198	232	275
5.5 Accommodaties	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	1.176	1.122	1.101	1.145	1.178	1.222
Saldo van baten en lasten	-6.074	-7.119	-7.239	-7.148	-7.160	-7.208
Storting in de reserves	-1.094	-332	-193	-193	-193	-193
Aanwending van de reserves	1.113	398	162	161	160	159
Resultaat	-6.055	-7.053	-7.271	-7.180	-7.194	-7.243

Onderstaande tabel geeft het verloop van de begroting sinds de vastgestelde meerjarenbegroting 2018-2021 weer.

Bedragen x € 1.000	2019 raming	2020 raming	2021 raming	2022 raming
Lasten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2018-2021	-8.177	-8.086	-8.069	-8.017
Raadsbesluiten t/m 21 augustus (incl. Nota van uitgangspunten)	-67	-66	-65	-64
Lasten - Actuele begroting incl. Nota van uitgangspunten	-8.244	-8.152	-8.134	-8.082
Ombuigingen	-27	-27	-27	-27
Autonome ontwikkelingen	-199	-242	-286	-330
Rente, afschrijving en financiering	-27	-27	-27	-161
Loon- en prijscompensatie	0	0	0	0
Diverse kleine mutaties < € 50.000	-37	-37	-58	-24
Totaal lasten Meerjarenbegroting 2019-2022	-8.534	-8.486	-8.532	-8.623

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2019 raming	2020 raming	2021 raming	2022 raming
Baten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2019-2022	1.032	1.031	1.020	1.020
Raadsbesluiten t/m 21 augustus (incl. Nota van uitgangspunten)	0	0	0	0
Baten - Actuele begroting incl. Nota van uitgangspunten	1.032	1.031	1.020	1.020
Autonome ontwikkelingen	155	199	243	286
Rente, afschrijving en financiering	36	36	36	35
Diverse kleine mutaties < € 50.000	40	40	40	40
Totaal baten Meerjarenbegroting 2019-2022	1.263	1.306	1.338	1.381
Saldo Cultuur, sport en onderwijs	-7.271	-7.180	-7.194	-7.243

Onderstaande tabel bevat de toelichting op de financiële mutaties uit deze meerjarenbegroting.

Ombuigingen

Besparing gas gymzalen

Lasten	5	5	5	5
Baten	0	0	0	0

Door diverse werkzaamheden ter verbetering van de isolatie van gymzalen is het gasverbruik gedaald.

Niet te realiseren ombuiging verbetering exploitatie zwembad

Lasten	-32	-32	-32	-32
Baten	0	0	0	0

Door gedane investeringen in de afgelopen jaren hebben we een besparing gerealiseerd in de energielasten. Uw raad heeft echter een kader gesteld van € 460.000 ten behoeve van een mogelijk nieuw zwembad. Om die reden kunnen we de taakstelling niet effectueren op de meerjarenbegroting van het zwembad aangezien er dan te weinig budget is.

Autonome ontwikkelingen

Financieel kader zwembad

Lasten	-113	-113	-113	-113
Baten	0	0	0	0

Het betreft de realisatie van de ombuiging op de organisatie ten behoeve van het zwembad. De middelen moeten beschikbaar blijven als financieel kader voor een eventuele herbouw van het huidige zwembad of de bouw van een nieuw zwembad.

Hogere bijdrage derden Sport aan de Maas

Lasten	0	0	0	0
Baten	70	70	70	70

Op basis van de afgesloten overeenkomsten met verschillende partners in Sport aan de Maas, is de opbrengst uit externe bijdragen hoger dan eerder geraamd. De opbrengst dient ter dekking van de uitgaven van het project Sport aan de Maas.

Nieuwe verdeling middelen onderwijskansenbeleid

Lasten	-85	-129	-173	-216
Baten	85	129	173	216

Elke gemeente heeft als taak om een aantal uren voorschoolse educatie aan te bieden aan peuters met een risico op een onderwijsachterstand, de zogenaamde doelgroepkinderen. In 2020 moet dit aanbod minimaal 16 uur omvatten voor iedere doelgroepppeuter tussen de 2,5 en 4 jaar. De extra middelen die het rijk hiervoor ter beschikking stelt willen wij inzetten om aan deze eisen te kunnen voldoen. Daarnaast komen er extra middelen beschikbaar voor het voorkomen van onderwijsachterstanden. Deze middelen dienen binnen het primair en voortgezet onderwijs gericht ingezet te worden. Voor Horst aan de Maas gaat het in totaal om een bedrag van € 85.000 in 2019, oplopend tot € 216.000 structureel in 2022.

Investerings 2019

Om de doelen uit dit programma te realiseren worden in 2019 de volgende investeringen uitgevoerd.

	Bruto investering	Bijdragen derden	Netto investering
Gronden niet in exploitatie - De Hees Sevenum	50	-50	0
Gronden niet in exploitatie - Krouwel Sevenum	25	-25	0
Gronden niet in exploitatie - Voormalige Basisschool en Gymzaal Meterik	25	-25	0

6 Openbare orde & veiligheid, toezicht & handhaving

WAT IS ONZE UITDAGING?

Met inwoners, bedrijven en instellingen willen wij een veilige woon- en leefomgeving realiseren. Het beleid op dit terrein bedenken we met hen en voeren we samen uit. De burgemeester, het college en de raad zetten nadrukkelijk in op de regierol en zoeken de samenwerking met inwoners en partners in de vormgeving en uitvoering ervan. Hierbij wordt ingezet op integraliteit omdat veiligheid vaak een deelaspect is van onderwerpen die op andere beleidsvelden aan de orde zijn. Toezicht en handhaving ondersteunen de uitvoering van het beleid. Het takenpakket van de gemeente op gebied van veiligheid wordt steeds groter. Voorbeelden zijn de bestuurlijke aanpak van (georganiseerde) criminaliteit en de regierol van de gemeente bij de aanpak van discriminatie, polarisatie en radicalisering. Deze ontwikkelingen gaan gepaard met een uitbreiding van de bevoegdheden van de burgemeester, zoals het opleggen van huis- en gebiedsverboden. Binnen de gemeente is de ontwikkeling zichtbaar dat het sociaal domein en het veiligheidsdomein steeds meer samenwerken. Bijvoorbeeld in de aanpak van jeugdoverlast en van mensen met verward gedrag. Vanuit dit programma leveren we een actieve bijdrage aan de Veiligheidsregio Limburg-Noord en daarmee aan een integrale hulpverlening bij rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

6.1 Openbare Orde & Veiligheid

6.2 Toezicht en handhaving

WAT WILLEN WE BEREIKEN EN WAT GAAN WE ER VOOR DOEN?

6.1 Openbare orde en veiligheid

Doelstelling 6.1.1

Horst aan de Maas is een veilige en leefbare gemeente, waarin het goed wonen, werken en recreëren is.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 jongeren neemt af.
2. Het aantal "harde kern jongeren" per 10.000 inwoners neemt af.
3. Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners neemt af.
4. Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners neemt af.
5. Het aantal diefstallen uit woning per 1.000 inwoners neemt af.
6. Het aantal vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) per 1.000 inwoners neemt af.
7. De opkomsttijden en dekkingsgraad van de brandweer binnen Horst aan de Maas voldoet aan de wettelijke kaders en richtlijnen.
8. In een crisissituatie hebben we de beschikking over een kwalitatief goed Team Bevolkingszorg.

9. Crisissen worden naar tevredenheid van onze inwoners en bedrijven afgehandeld.

Maatregelen		Gereed
6.1.1.1	We zetten de bestuurlijke integrale aanpak van (ondermijnende) criminaliteit en ernstige overlast door en evalueren die.	Continu
6.1.1.2	We evalueren het Integraal Veiligheidsbeleid 2016-2019 en zorgen voor een actueel Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2023.	2019
6.1.1.3	We borgen een efficiënte en effectieve rampenbestrijding, crisisbeheersing, brandweer en publieke gezondheid.	Continu
6.1.1.4	We intensiveren de verbinding tussen zorg en veiligheid.	Continu
6.1.1.5	We optimaliseren de samenwerking met interne en externe partners in het veiligheidsdomein.	Continu

6.2 Toezicht en handhaving

Doelstelling 6.2.1

We verbeteren de naleving van de noodzakelijke regels en vergunningen

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. We hebben in 2020 een nieuw beleid voor toezicht en handhaving, waarin de capaciteit is afgestemd op de prioritering.
2. Deze collegeperiode wordt een definitieve lijn gekozen in de langslpende handavingsdossiers.
3. Iedere nieuwe regel / beleid wordt getoetst op handhaafbaarheid.

Maatregelen		Gereed
6.2.1.1	We bezien onze huidige regelgeving op de aspecten rechtvaardigheid, helderheid, duidelijkheid, wenselijkheid en handhaafbaarheid. Daar waar dat wenselijk en haalbaar is, schrappen we regels.	2020
6.2.1.2	We gaan de grote lopende handavingszaken onderzoeken om te beoordelen of we beleid of regels aan moeten passen.	2019
6.2.1.3	We herzien het huidige handavingsbeleid inclusief handavingsstrategie en prioritering.	2020
6.2.1.4	Nadat bedrijven gestart zijn, controleren we of zij handelen conform de vergunning inclusief ruimtelijke inpassing.	Continu
6.2.1.5	We richten ons, met betrekking tot toezicht en handhaving, prioritair op de zaken met een substantiële impact. We hanteren een Zero-tolerance-beleid bij overtredingen met grote impact voor inwoners en/of milieu.	Continu
6.2.1.6	Bij grotere ontwikkelingen maken we met de initiatiefnemer afspraken over de resultaten die hij moet halen en de prestaties die hij daarvoor levert.	Continu
6.2.1.7	Landschappelijke inpassingsplannen die onderdeel zijn van een ruimtelijk initiatief worden gerealiseerd. Hierop wordt toegezien en gehandhaafd (privaatrechtelijk). Dit wordt programmatisch of projectmatig aangepakt.	Continu

WAT GAAT DAT KOSTEN?

Bedragen x € 1.000	2017 werkelijk	2018 raming na wijziging	2019 raming	2020 raming	2021 raming	2022 raming
Lasten						
6.1 Openbare orde en veiligheid	-2.847	-3.151	-3.213	-3.316	-3.326	-3.313
6.2 Toezicht en handhaving	-323	-535	-537	-537	-537	-537
Totaal Lasten	-3.169	-3.686	-3.750	-3.852	-3.863	-3.850
Baten						
6.1 Openbare orde en veiligheid	206	225	225	225	225	225
6.2 Toezicht en handhaving	16	148	35	35	35	35
Totaal Baten	223	372	260	260	260	260
Saldo van baten en lasten	-2.946	-3.313	-3.490	-3.593	-3.604	-3.590
Resultaat	-2.946	-3.313	-3.490	-3.593	-3.604	-3.590

Onderstaande tabel geeft het verloop van de begroting sinds de vastgestelde meerjarenbegroting 2018-2021 weer.

Bedragen x € 1.000	2019 raming	2020 raming	2021 raming	2022 raming
Lasten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2018-2021	-3.670	-3.760	-3.759	-3.759
Raadsbesluiten t/m 21 augustus (incl. Nota van uitgangspunten)	-78	-91	-102	-89
Lasten - Actuele begroting incl. Nota van uitgangspunten	-3.748	-3.850	-3.861	-3.848
Rente, afschrijving en financiering	0	0	0	0
Diverse kleine mutaties < € 50.000	-2	-2	-2	-2
Totaal lasten Meerjarenbegroting 2019-2022	-3.750	-3.852	-3.863	-3.850

Bedragen x € 1.000	2019 raming	2020 raming	2021 raming	2022 raming
Baten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2019-2022	260	260	260	260
Raadsbesluiten t/m 21 augustus (incl. Nota van uitgangspunten)	0	0	0	0
Baten - Actuele begroting incl. Nota van uitgangspunten	260	260	260	260
Totaal baten Meerjarenbegroting 2019-2022	260	260	260	260
Saldo Openb.orde/veiligheid, toezicht/handhav.	-3.490	-3.593	-3.604	-3.590

Investeringen 2019 –

7 Bestuur, organisatie en samenwerking

WAT IS ONZE UITDAGING?

De gemeente Horst aan de Maas verdient een daadkrachtig bestuur. Een bestuur dat bruggen slaat voor en met de gemeenschap, regio en over de grenzen heen. Een bestuur dat idealen en realisme aan elkaar verbindt. Een bestuur dat doelen voor zowel de korte als de lange termijn nastreeft. We besturen in samenwerking met onze inwoners en in een constructief debat met de gemeenteraad. We hebben daarbij respect voor elkaars ideeën en meningen. We staan voor een open, transparant, betrouwbaar en daadkrachtig bestuur.

We zijn trots op onze gemeente en gemeenschap, we stralen dit uit, we willen midden in de gemeenschap staan en volop onderdeel uitmaken van belangrijke netwerken.

Onze inwoners zijn veelal zelfsturend en wij hebben een faciliterende rol. Dat kan ook met een gemeenschap waar veel kennis en ervaring zit, waarin inwoners en ondernemers samen problemen oplossen, zonder dat de gemeente daar aan te pas komt.

We realiseren ons dat de opgaven naar de toekomst toe uitdagend, maar ook complex zijn. Dit vraagt continu om aanpassingsvermogen van onze organisatie en onze medewerkers. De gemeente komt haar afspraken transparant na en ons handelen is oplossingsgericht, begrijpelijk en meedenkend. Wij maken waar wat we zeggen door te denken in mogelijkheden en ondernemerschap te tonen.

Als gemeente Horst aan de Maas maken wij onderdeel uit van een groter geheel, van Europa, van Nederland, van Limburg en van onze regio Noord-Limburg. Wij zijn weliswaar een klein radartje, maar we willen wel het verschil maken. We doen dit zelf, maar ook door samenwerkingspartners te kiezen die bij ons passen.

Inwoners, ondernemers en partners stellen steeds hogere eisen aan dienstverlening. Onze klanten verwachten dat we oplossingsgericht meedenken en transparant handelen. Wij willen voldoen aan deze verwachtingen. We stellen ons op als vraageigenaar en informeren de klant proactief. Bijvoorbeeld over de status van een aanvraag- of klachtbehandeling. Hiermee voorkomen we dat de klant van het kastje naar de muur wordt gestuurd of hinder ondervindt van interne processen. De klant kan rekenen op een kwalitatief hoogstaande, snelle en eenvoudige dienstverlening via alle kanalen. Online, telefonisch, persoonlijk, social media of schriftelijk. We bieden 24/7 online dienstverlening omdat onze website klant-/taakgericht en toegankelijk is. Dit geldt voor het overgrote deel van onze diensten en producten. Daar waar maatwerk nodig is, bieden we die. We doen wat we zeggen; we kennen de klanteisen en zorgen dat we eraan voldoen. Periodiek meten en presenteren we de behaalde resultaten; waar nodig stellen we doelen bij of nemen verbeteringsmaatregelen. We staan dicht bij de mensen, weten wat er speelt, spelen hierop in en zorgen voor wederzijds vertrouwen.

In de paragraaf bedrijfsvoering gaan wij hier verder op in vanuit het perspectief 'organisatie en samenwerking'.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

7.1 Bestuur

7.2 Overhead

7.3 Samenwerking

WAT WILLEN WE BEREIKEN EN WAT GAAN WE ER VOOR DOEN?

7.1 Bestuur

Doelstelling 7.1.1

Al onze dienstverleningskanalen worden klantgericht aangeboden volgens de geldende/kwaliteitseisen.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Dienstverlening wordt uitgevoerd binnen de uitgangspunten van de visie op dienstverlening en onze servicenormen.
2. Het aantal pagina's op onze website is maximaal 200.
3. Onze website is geschikt voor alle devices.
4. We richten de website zo in dat het maximaal 3 klikken kost om een e-formulier te openen.
5. We hebben een website in conform het toptakenprincipe.
6. We schrijven onze webteksten op B1-niveau.
7. We voldoen aan de webrichtlijnen voor toegankelijkheid.
8. We zorgen ervoor dat onze website een customer centric index-score heeft van 73 of hoger.
9. We zorgen ervoor dat onze website een customer effect score (CES) heeft van 5,8/7 of hoger.
10. We zorgen ervoor dat onze website een net promotor score (NPS) heeft van 7,3/10 of hoger.

Maatregelen

Gereed

7.1.1.1	We stellen nieuwe servicenormen vast en voeren de dienstverlening binnen die normen uit	2019
7.1.1.2	We monitoren het halen van klanteisen, sturen daarop en rapporteren dit aan de gemeenteraad	Continu
7.1.1.3	We laten het klantcontact doorlopend waarderen door onze kanten	Continu
7.1.1.4	We maken de dienstverleningsprocessen LEAN.	2020
7.1.1.5	We ontwikkelen een kwalitatief betere website.	Continu
7.1.1.6	We versterken en faciliteren onze (online) dienstverlening door middel van kanaalsturing.	Continu

Doelstelling 7.1.2

We hebben een strategische visie die in een open en interactieve dialoog samen met de gemeenschap is gemaakt.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. In het eerste kwartaal van 2019 wordt de Startnotitie 'Strategische Visie' voorgelegd aan de raad.
2. In het eerste kwartaal van 2020 wordt de Strategische Visie ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.

Maatregelen	Gereed
7.1.2.1 We maken in open dialoog met de gemeenschap een strategische visie vanuit het perspectief van 'Inwoners', 'Ondernemers' en 'Bezoekers'.	2020

Doelstelling 7.1.3

De organisatie stuurt op het bereiken van haar beleidsdoelstellingen.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. De PDCA-cyclus (plan, do check, act) voor de planning en control cyclus wordt uitgevoerd.
2. De gemeenteraad is tevreden over de P&C-documenten (Planning & Control).
3. De voortgang van het beleid (doelstellingen, KPI's en maatregelen) wordt gemonitord.
4. Teamhoofden sturen op basis van geplande een beschikbare personele capaciteit.

Maatregelen	Gereed
7.1.3.1 We maken de beleidsdoelstellingen inzichtelijk en monitoren de voortgang.	Continu
7.1.3.2 Het Team Concern control adviseert de organisatie en het bestuur bij het inrichten van haar strategie en beleid.	Continu
7.1.3.3 Het team Concern control ondersteunt de organisatie bij het beheersen en verbeteren van haar processen (o.a. Lean).	Continu
7.1.3.4 We bepalen de benodigde loonsom voor begroting 2020.	2019

Doelstelling 7.1.4

We gaan zorgvuldig en veilig om met (persoons)gegevens

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Ieder jaar scoren we gelijk of beter op ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit = audit van de informatieveiligheid bij gemeenten).
2. Alle informatiebeveiligingsincidenten worden gemeld bij de Functionaris. gegevensbescherming of CISO (chief information security officer).
3. Verzoeken met betrekking tot privacy rechten worden binnen de wettelijke normen afgehandeld.
4. Alle privacy en informatiebeveiligingsadviezen worden opgevolgd.

Maatregelen	Gereed
7.1.4.1 We verantwoorden privacy en informatiebeveiliging via ENSIA (voor o.a. de BRP, PUN, BAG, DIGID, AVG en Suwinet).	Continu
7.1.4.2 We zorgen ervoor dat privacy en informatiebeveiliging onderdeel uitmaken van onze processen en onze manier van werken.	Continu

Doelstelling 7.1.5

Gemeente en samenleving staan met elkaar in verbinding.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Minimaal 2/3 van de inwoners is (zeer) trots om in Horst aan de Maas te wonen.
2. Minimaal 2/3 van de inwoners zou familie en vrienden aanbevelen om in Horst aan de Maas te komen wonen.
3. Minimaal 1/5 van de ondernemers is van mening dat alles prima loopt en geeft aan dat ze niets zouden veranderen.

Maatregelen	Gereed
7.1.5.1 We geven voorlichting aan het algemene publiek over de leefomgeving en leefstijl. (Publiekscommunicatie)	Continu
7.1.5.2 We zorgen voor een consistente en herkenbare presentatie van de gemeente. (Concerncommunicatie)	Continu
7.1.5.3 We positioneren de gemeente, ons bestuur en onze organisatie als saamhorig, ondernemend, actief en gezond. (Positionering)	Continu
7.1.5.4 We voeren beleids-, project-, dienstverleningscommunicatie uit.	Continu
7.1.5.5 We communiceren adequaat tijdens een crisissituatie. (Crisiscommunicatie)	Continu
7.1.5.6 We faciliteren en stimuleren de interne communicatie. (Interne communicatie)	Continu
7.1.5.7 We communiceren over organisatieveranderingen en –ontwikkeling. (Verandercommunicatie)	Continu

Doelstelling 7.1.6

We beschikken over een adequaat en efficiënt systeem voor de afhandeling van klachten en bezwaren.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. We passen onze methodiek 'In gesprek met' toe op alle ontvangen bezwaar- en klaagschriften.
2. In 2019 is minimaal 2/3 van de klagers / bezwaarmakers in hun zaak tevreden over de toepassing van de methode "In gesprek met".
3. Ieder jaar voor 1 juli wordt het jaarverslag van de commissie Bezwaar en Beroep vastgesteld.
4. Op 1-1-2021 hebben we een geactualiseerde klachtenverordening.

Maatregelen	Gereed
7.1.6.1 Bezwaren worden behandeld door de bezwarencommissie (WIZ en heffings/invorderings bezwaren uitgezonderd)	Continu
7.1.6.2 De bezwarencommissie brengt jaarlijks een jaarverslag uit.	Continu
7.1.6.3 We onderzoeken de klachtregeling op actualiteit en passen deze aan in verband met wijzigingen in de wet en regelgeving (Jeugdwet).	2019

7.1.6.4	We gaan door met de regionale mediatorpool.	Continu
7.1.6.5	We gaan door met het implementeren en borgen van de methode 'In gesprek met Horst aan de Maas'.	Continu
7.1.6.6	We maken gebruik van klantenservice aan de voorkant van het klachtenproces.	Continu

7.2 Overhead

Doelstelling 7.2.1

De totale organisatiekosten (w.o. de bedrijfsvoeringskosten, exclusief uitvoeringskosten) zijn passend bij de omvang van de organisatie en de taken die we als gemeente op professionele basis uitvoeren.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

Onze overhead is lager dan die van vergelijkbare organisaties.

Maatregelen

Gereed

7.2.1.1	We voorzien de bedrijfsvoeringskosten van een onderbouwing op basis van de reële loonsom en overige bedrijfsvoeringskosten, inclusief benchmark.	2019
---------	--	------

7.3 Samenwerking

Doelstelling 7.3.1

De (bestuurlijke) samenwerking in de regio verloopt volgens een heldere koers en met focus

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Er is een visie die door de samenwerkende gemeenten worden gedragen.
2. De activiteiten op het gebied van (bestuurlijke) samenwerkingen worden conform de visie uitgevoerd.

Maatregelen

Gereed

7.3.1.1	Er wordt een samenwerkingswijzer voor Horst aan de Maas opgesteld	2019
7.3.1.2	We herijken het Regio Venlo-overleg	2022
7.3.1.3	We nemen deel aan het Euregio overleg	2022

WAT GAAT DAT KOSTEN?

Bedragen x € 1.000	2017 werkelijk	2018 raming na wijziging	2019 raming	2020 raming	2021 raming	2022 raming
Lasten						
7.1 Bestuur	-3.091	-2.880	-3.289	-3.249	-3.186	-3.106
7.2 Overhead	-14.332	-18.751	-15.416	-15.403	-15.366	-15.331
7.3 Samenwerking	0	0	0	1.000	1.000	1.000
Totaal Lasten	-17.424	-21.631	-18.706	-17.652	-17.551	-17.437
Baten						
7.1 Bestuur	872	7	7	7	7	7
7.2 Overhead	1.248	50	48	46	45	43
Totaal Baten	2.120	57	55	53	52	50
Saldo van baten en lasten	-15.304	-21.575	-18.651	-17.599	-17.500	-17.388
Storting in de reserves	-350	-350	-350	-350	-350	-350
Aanwending van de reserves	1.880	4.661	707	440	440	438
Resultaat	-13.774	-17.264	-18.294	-17.509	-17.410	-17.299

Onderstaande tabel geeft het verloop van de begroting sinds de vastgestelde meerjarenbegroting 2018-2021 weer.

Bedragen x € 1.000	2019 raming	2020 raming	2021 raming	2022 raming
Lasten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2018-2021	-17.144	-16.135	-16.100	-16.100
Raadsbesluiten t/m 21 augustus (incl. Nota van uitgangspunten)	-732	-716	-716	-716
Lasten - Actuele begroting incl. Nota van uitgangspunten	-17.876	-16.850	-16.816	-16.816
Onontkoombaar knelpunt	-216	-207	-154	-75
Gemeentefonds	-212	-213	-213	-213
Autonome ontwikkelingen	113	113	113	113
Rente, afschrijving en financiering	-2	-2	0	35
Overige technische mutaties	-6	-6	-6	-6
Loon- en prijscompensatie	-727	-726	-726	-726
Diverse kleine mutaties < € 50.000	-130	-110	-100	-100
Totaal lasten Meerjarenbegroting 2019-2022	-19.056	-18.002	-17.901	-17.787

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2019 raming	2020 raming	2021 raming	2022 raming
Baten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2019-2022	744	492	491	492
Raadsbesluiten t/m 21 augustus (incl. Nota van uitgangspunten)	17	0	0	0
Baten - Actuele begroting incl. Nota van uitgangspunten	761	492	491	492
Rente, afschrijving en financiering	1	1	1	-4
Totaal baten Meerjarenbegroting 2019-2022	761	493	492	488
Saldo Bestuur, organisatie en samenwerking	-18.294	-17.509	-17.410	-17.299

Onderstaande tabel bevat de toelichting op de financiële mutaties uit deze meerjarenbegroting.

Onontkoombaar knelpunt

Hogere loonkosten door extra wethouder vanaf juni 2018

Lasten	-74	-74	-74	-74
Baten	0	0	0	0

Na de gemeenteraadsverkiezingen 2018 is besloten een extra wethouder toe te voegen aan het college.

Wachtgeld voormalige wethouders

Lasten	-141	-133	-79	0
Baten	0	0	0	0

In maart 2018 hebben de gemeenteraadsverkiezingen plaatsgevonden. Twee wethouders hebben zich niet meer beschikbaar gesteld voor een nieuwe periode. Wettelijk gezien geeft dit een recht op wachtgeld. Op het moment dat van dit recht gebruik wordt gemaakt ontstaat de verplichting van re-integratie en sollicitatie. De begeleiding en het toezicht op deze verplichting vindt plaats door een externe partij. In de begroting zijn de maximale meerjarenkosten opgenomen. Op het moment dat nieuwe inkomsten worden genoten zullen deze in mindering worden gebracht op de wachtgelduitkering.

Autonome ontwikkelingen

Financieel kader zwembad

Lasten	113	113	113	113
Baten	0	0	0	0

Het betreft de realisatie van de ombuiging op de organisatie ten behoeve van het zwembad. De middelen moeten beschikbaar blijven als financieel kader voor een eventuele herbouw van het huidige zwembad of de bouw van een nieuw zwembad.

Gemeentefonds

Aframing van de stelpost VNG, KING en de Waarderingskamer en opraming van de budgetten

Lasten	-126	-126	-126	-126
Baten	0	0	0	0

Door verandering in de financieringssystematiek komen de contributienota's van onder andere VNG, KING en de Waarderingskamer die eerst uit het gemeentefonds werden gehaald nu bij de Gemeente ter betaling. Totaal financieel effect is budgettair neutraal.

Inzet stelpost RUD

Lasten	-86	-86	-86	-86
Baten	0	0	0	0

De gereserveerde middelen voor de RUD worden ingezet ten behoeve van de ontwikkelingen op het gebied van een centrale applicatie vergunningen, toezicht en handhaving en de bestuurlijke wens om meer capaciteit te kunnen inzetten op handhaving. Voor de begroting heeft deze mutatie geen financieel effect.

Overige technische mutaties

Deze hebben betrekking op het overzetten van budget voor informatiebeveiliging vanuit programma 4 Sociaal maatschappelijk, participatie en voorzieningen.

Investerings 2019

Om de doelen uit dit programma te realiseren worden in 2019 de volgende investeringen uitgevoerd.

	Bruto investering	Bijdragen derden	Netto investering
Beheerplan tractiemiddelen en mechanische gereedschappen 2014-2022	195		195

8 Financiën

WAT IS ONZE UITDAGING?

Wij willen een structureel sluitende meerjarenbegroting. Structurele lasten worden daarbij gedekt door structurele baten. Daarmee schuiven we geen rekening door naar volgende generaties.

We willen de financiële weerbaarheid niet verder verlagen. Het eigen vermogen wordt alleen aangesproken als daar echt niet aan valt te ontkomen. Uitgangspunt blijft verder dat de lastendruk voor burgers en bedrijven gemiddeld gelijk blijft. Correctie is alleen mogelijk voor inflatie en om ongewenste scheefgroei/effecten te corrigeren.

De aanhoudend slechte financieel economische situatie heeft ervoor gezorgd dat we eerder een forse ombuigingsoperatie zijn gestart van circa € 18 miljoen (inclusief € 5,5 miljoen van het sociaal domein). De realisatie van alle ombuigingen is de eerste uitdaging; ongeveer € 1,3 miljoen moet nog worden gerealiseerd. Dit is inclusief de taakstelling op de ambtelijke organisatie van € 1 miljoen vanaf 2020. De gemeenteraad heeft op 4 juli 2017 besloten dat in 2019 de benodigde structurele loonsom vanaf 2020 wordt vastgesteld. In deze begroting is de taakstelling opgenomen in afwachting van definitieve besluitvorming in 2019.

Onze eerste prioriteit is het in evenwicht houden van de exploitatie en tegelijkertijd ruimte creëren voor nieuwe ontwikkelingen. Dit vraagt om een innovatieve benadering. Niet zomaar bezuinigen maar slimmer organiseren, slim investeren voor duurzaamheidsdoelen en een beroep doen op de eigen creativiteit van inwoners, ondernemers en organisaties.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

8.1 Financiering en algemene lasten en baten

8.2 Algemene dekkingsmiddelen

8.3 Vennootschapsbelasting (VpB)

8.4 Onvoorzien

WAT WILLEN WE BEREIKEN EN WAT GAAN WE ER VOOR DOEN?

8.1 Algemene lasten en baten

Doelstelling 8.1.1

We hebben een gezonde duurzame financiële positie.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Meerjarig repressief toezicht door de provincie Limburg.
2. We leveren de P&C-documenten tijdig en volledig op en ontwikkelen die door zodat ze aansluiten bij de behoefte van het college en de raad.
3. De (onderhouds) budgetten zijn toereikend voor het realiseren van het gewenste kwaliteitsniveau.
4. De transformatie van het sociaal domein mag op korte termijn een tekort laten zien maar moet op lange termijn in beginsel uitgevoerd kunnen worden binnen de middelen die we daarvoor krijgen.

Maatregelen	Gereed
8.1.1.1 We geven actueel inzicht in de ontwikkeling van budgetten in meerjarig perspectief.	Continu
8.1.1.2 We monitoren en rapporteren periodiek over de ombuigingen.	Continu
8.1.1.3 We leveren de P&C-documenten tijdig en volledig op en ontwikkelen die door.	Continu
8.1.1.4 In overeenstemming met het coalitieakkoord vermijden we dekking uit de reserves zoveel mogelijk.	Continu
8.1.1.5 We behouden de huidige eigen vermogenspositie of versterken die waar mogelijk.	Continu
8.1.1.6 Iedere portefeuillehouder lost in beginsel financiële uitdagingen binnen zijn eigen portefeuille op.	Continu

8.2 Algemene dekkingsmiddelen

Doelstelling 8.2.1

We voeren de Wet WOZ en heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen op een voor de klant zo efficiënt en effectief mogelijke manier uit.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Belastingverordeningen worden tijdig door de gemeenteraad vastgesteld.
2. De tarieven toeristenbelasting worden in de zomer voorafgaand aan het nieuwe heffingsjaar gepubliceerd.
3. We hebben de kwalificatie 'goed' van de Waarderingskamer.
4. We versturen minimaal 50% van de aanslagen digitaal.
5. We breiden het gebruik van de berichtenbox uit zodat 50% van de communicatie verloopt via de berichtenbox.
6. Maximaal 10% van de informele afhandelingstrajecten resulteert in een daadwerkelijk bezwaar en/of beroep.

Maatregelen		Gereed
8.2.1.1	Jaarlijks actualiseren we de legesverordening en de belastingverordeningen inclusief de tarieven.	Continu
8.2.1.2	Bij de kadernota bepalen we de tarieven toeristenbelasting voor het komend jaar.	Continu
8.2.1.3	We geven op een adequate wijze uitvoering aan de heffing van de gemeentelijke belastingen.	Continu
8.2.1.4	We geven op een adequate wijze uitvoering aan de Wet WOZ.	Continu
8.2.1.5	We hanteren een streng, rechtvaardig, efficiënt en effectief invorderingsbeleid met een sociaal karakter. En onderzoeken de mogelijkheden van invordering op maat.	Continu
8.2.1.6	We zetten de mogelijkheden die de berichtenbox van MijnOverheid biedt optimaal in.	Continu
8.2.1.7	We gaan in gesprek met belanghebbenden en voorkomen zo formele trajecten van bezwaar en beroep.	Continu

Doelstelling 8.2.2

We hebben grip op de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. We halen het maximale uit de algemene uitkering.
2. We rekenen de circulaire periodiek door voor Horst aan de Maas met actuele en juiste parameters.

Maatregelen		Gereed
8.2.2.1	We rekenen de circulaire algemene uitkering door en vertalen deze naar onze eigen begroting.	Continu

8.3 Vennootschapsbelasting (VpB)

Doelstelling 8.3.1

We beschikken over een efficiënte en effectieve registratie voor de vennootschapsbelasting (VpB).

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

De aangifte Vennootschapsbelasting (VpB) wordt jaarlijks tijdig ingediend bij de Belastingdienst.

Maatregelen		Gereed
8.3.1.1	We vertalen de gevolgen van de invoering vennootschapsbelasting in onze meerjarenbegroting.	Continu

8.4 Onvoorzien

Doelstelling 8.4.1

De post onvoorzien is toereikend voor dringende uitgaven die onuitstelbaar, onvoorzienbaar en onontkoombaar zijn.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

De post onvoorzien wordt niet overschreden.

Maatregelen

Gereed

8.4.1.1 We nemen jaarlijks bij de begroting een adequate post onvoorzien op.

Continu

WAT GAAT DAT KOSTEN?

Bedragen x € 1.000	2017 werkelijk	2018 raming na wijziging	2019 raming	2020 raming	2021 raming	2022 raming
Lasten						
8.1 Algemene lasten en baten	-58	-226	118	105	156	182
8.2 Algemene dekkingsmiddelen	-1.964	-1.330	-1.428	-1.452	-1.518	-1.448
8.3 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0
8.4 Onvoorzien	0	-50	-50	-50	-50	-50
Totaal Lasten	-2.022	-1.606	-1.359	-1.397	-1.412	-1.316
Baten						
8.1 Algemene lasten en baten	139	0	0	0	0	0
8.2 Algemene dekkingsmiddelen	64.547	67.090	69.888	70.772	71.589	72.270
Totaal Baten	64.686	67.090	69.888	70.772	71.589	72.270
Saldo van baten en lasten	62.664	65.484	68.529	69.375	70.177	70.954
Storting in de reserves	-10.829	-461	-561	-50	-50	-100
Aanwending van de reserves	12.643	474	619	109	109	159
Resultaat	64.478	65.498	68.587	69.434	70.236	71.013

Onderstaande tabel geeft het verloop van de begroting sinds de vastgestelde meerjarenbegroting 2018-2021 weer.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2019 raming	2020 raming	2021 raming	2022 raming
Lasten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2018-2021	-1.532	-1.270	-1.257	-1.124
Raadsbesluiten t/m 21 augustus (incl. Nota van uitgangspunten)	-345	-345	-345	-345
Lasten - Actuele begroting incl. Nota van uitgangspunten	-1.876	-1.615	-1.602	-1.469
Ombuigingen	-5	-5	-5	-5
Gemeentefonds	212	213	213	213
Autonome ontwikkelingen	-293	0	0	0
Rente, afschrijving en financiering	75	-6	-34	-72
Loon- en prijscompensatie	-2	-2	-2	-2
Diverse kleine mutaties < € 50.000	-31	-31	-31	-81
Totaal lasten Meerjarenbegroting 2019-2022	-1.920	-1.447	-1.462	-1.416
Baten inclusief mutatie reserves				
Meerjarenbegroting 2019-2022	66.440	66.464	66.625	66.625
Raadsbesluiten t/m 21 augustus (incl. Nota van uitgangspunten)	2.529	3.543	4.296	4.726
Baten - Actuele begroting incl. Nota van uitgangspunten	68.969	70.007	70.921	71.351
Gemeentefonds	849	328	73	-131
Autonome ontwikkelingen	647	504	661	1.123
Rente, afschrijving en financiering	-41	-41	-41	-48
Diverse kleine mutaties < € 50.000	84	84	84	134
Totaal baten Meerjarenbegroting 2019-2022	70.507	70.881	71.698	72.428
Saldo Financiën	68.587	69.434	70.236	71.013

Onderstaande tabel bevat de toelichting op de financiële mutaties uit deze meerjarenbegroting.

Ombuigingen					
Besparing gas gymzalen					
	Lasten	-5	-5	-5	-5
	Baten	0	0	0	0

Door diverse werkzaamheden ter verbetering van de isolatie van gymzalen is het gasverbruik gedaald.

Autonome ontwikkelingen

Aanvulling algemene reserve vrij aanwendbaar tot min. € 1 mln

Lasten	-293	0	0	0
Baten	293	0	0	0

De Algemene Reserve vrij aanwendbaar dient minimaal € 1.000.000 te bedragen. Een aanvulling van € 293.000 ten laste van de Algemene Reserve Essent is daarvoor nodig.

Onroerende zaakbelasting (OZB)

Lasten	0	0	0	0
Baten	354	504	661	1.123

Voor 2019 en verder worden er hogere OZB-opbrengsten verwacht dan is begroot (2019: +€ 354.000). Dit wordt veroorzaakt door het saldo van verwachte hogere OZB-opbrengsten in 2018 (+€ 209.000) en een hogere OZB-opbrengst (2019: +€ 145.000) door toepassing van een (meerjarig) hogere inflatiecorrectie (2,4% i.p.v. 1,4%) conform de meicirculaire van 2018. De begrotingswijzigingen lopen sterk op omdat de hogere OZB-opbrengst van een eerder jaar doorwerkt in de volgende jaarschijven.

Gemeentefonds

Aframing van de stelpost VNG, KING en de Waarderingskamer en opraming van de budgetten

Lasten	126	126	126	126
Baten	0	0	0	0

Door verandering in de financieringssysteem komen de contributienota's van onder andere VNG, KING en de Waarderingskamer die eerst uit het gemeentefonds werden gehaald nu bij de Gemeente ter betaling. Totaal financieel effect is budgettair neutraal.

Gevolgen meicirculaire 2018

Lasten	0	0	0	0
Baten	599	78	-177	-381

Op 31 mei heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken de meicirculaire 2018 van het gemeentefonds gepubliceerd. Op basis van de meicirculaire worden de inkomsten uit het gemeentefonds voor de gemeente bijgesteld.

Inzet stelpost RUD

Lasten	86	86	86	86
Baten	0	0	0	0

De gereserveerde middelen voor de RUD worden ingezet ten behoeve van de ontwikkelingen op het gebied van een centrale applicatie vergunningen, toezicht en handhaving en de bestuurlijke wens om meer capaciteit te kunnen inzetten op handhaving. Voor de begroting heeft deze mutatie geen financieel effect.

Stelpost onderuitputting BCF-plafond

Lasten	0	0	0	0
Baten	250	250	250	250

Een van de grote minnen in de meicirculaire was de aframing van het meerjarig voorschot onderuitputting BCF-plafond. Er bestond onduidelijkheid of het niet meer opnemen in de ramingen van de algemene uitkering van de geraamde meerjarige onderuitputting BCF door de fondsbeheerders ook gevolgen moet hebben voor de ramingen van de algemene uitkering in de begroting en meerjarenraming. Het Ministerie van BZK en de VNG hebben zich over deze vraag gebogen en hebben in een gezamenlijke reactie gesteld dat meerjarig ramen van de onderuitputting BCF mogelijk blijft, omdat er feitelijk niets is veranderd. Wel schrijven ze dat elke gemeente zelf moet inschatten wat reëel is en daarbij voorzichtig moet zijn. De provincie stelt daarbij opvoering toe zolang deze expliciet wordt toegelicht in de begroting 2019 en deze niet groter is dan de vastgestelde onderuitputting voor het BCF in 2017. Wij stellen derhalve voor om per jaarschijf een stelpost van € 250.000 op te voeren.

Investerings 2019

Om de doelen uit dit programma te realiseren worden in 2019 de volgende investeringen uitgevoerd.

	Bruto investering	Bijdragen derden	Netto investering
Uitgestelde betaling GGD Investments (Bijbeschrijving 2019)	63		63

2.2 Paragrafen

- A. Lokale heffingen
- B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- C. Onderhoud en kapitaalgoederen
- D. Financiering
- E. Bedrijfsvoering
- F. Verbonden partijen
- G. Grondbeleid
- H. Ombuigingen
- I. Samenvatting Actualisatie Perspectievennota Maatschappelijke accommodaties

A. Lokale heffingen

Doelstelling p.A.1

Een gelijkblijvende lastendruk voor inwoners en bedrijven, uitgezonderd de inflatiecorrectie.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Er is jaarlijks inzicht in de kostendekkendheid van onze tarieven.
2. Er is jaarlijks inzicht in de lastendrukontwikkeling in de regio.

Maatregelen		Gereed
p.A.1.1	We onderzoeken de mogelijkheden van differentiatie van heffingen op basis van duurzaamheid.	2019
p.A.1.2	We houden de gemiddelde lastendruk van de heffingen (OZB, Rioolheffing en reinigingsheffingen) voor inwoners en bedrijven gelijk, uitgezonderd de loon- en prijsontwikkeling uit de mei-circulaire algemene uitkering uit het gemeentefonds.	Continu
p.A.1.3	De tarieven van alle overige belastingen en heffingen worden jaarlijks gecorrigeerd voor de inflatie.	Continu
p.A.1.4	Jaarlijks brengen we de kostendekkendheid van onze tarieven in beeld.	Continu
p.A.1.5	We monitoren de gemeentelijke lastendrukontwikkeling van huishoudens en bedrijven in Horst aan de Maas in relatie tot de regio.	Continu

Overzicht inkomsten uit heffingen 2019				
	Rekening 2017	Begroot na wijziging 2018	Begroting 2019	Procentuele afwijking begroting 2019-2018
<i>bedragen x € 1.000</i>				
Onroerende zaakbelasting (OZB)	10.028	10.114	10.845	7,2%
Afvalstoffenheffingen en reinigingsrecht	2.676	2.692	2.726	1,3%
Rioolheffing	3.532	3.509	3.529	0,6%
Toeristenbelasting	2.259	2.330	2.384	2,3%
Baatbelasting	2	3	3	0,0%
Reclamebelasting	90	87	87	0,0%
Precariobelasting	20	17	17	0,0%
Marktgelden	17	20	20	0,0%
Begraafplaatsrechten	20	18	18	0,0%
Overige heffingen	2.226	1.662	1.626	-2,2%
Totaal inkomsten uit heffingen	20.868	20.451	21.254	3,9%
Totaal inkomsten begroting/rekening	107.587	100.677	98.759	

De opbrengst van de gemeentelijke heffingen stijgt in 2018 met ongeveer 3,9%.

De OZB-opbrengsten stijgen in jaarschijf 2019 met € 731.000 ten opzichte van de vastgestelde begroting 2018. Dit wordt ten eerste verklaard door de bijstelling van de begroting 2018 met € 209.000. Bij de eerstvolgende bijstelling van de begroting 2018 zal deze wijziging worden meegenomen. Verder wordt de stijging van de OZB verklaard door het inflatiepercentage van 2,4% en een extra stijging vanwege de compensatie van de riool- en afvalstoffenheffing. Deze stijgen minder dan het inflatiepercentage en dit wordt gecompenseerd met een extra stijging van de OZB. Dit leidt tot een meeropbrengst van ca. € 334.000. Ten gevolge van de areaaluitbreiding zal eveneens een meeropbrengst worden gerealiseerd. Tenslotte is de stijging te verklaren door afrondingen, verwachtingen omtrent leegstand, bezwaar- en beroepsprocedures en overige omstandigheden die van invloed zijn op de heffing. Alle hiervoor genoemde effecten werken overigens (cumulerend) door in begrote opbrengsten in de opvolgende jaren 2020 t/m 2022 (zie tabel hieronder).

	Gewijzigde begroting	Mutatie opbrengst
bedragen x € 1.000		
Begroting 2019	10.845	430
Begroting 2020	11.275	444
Begroting 2021	11.719	462
Begroting 2022	12.181	

De hogere opbrengsten in 2018, en bijstelling van de begroting 2018, is het gevolg van een positieve areaaluitbreiding en te laag gebleken aannames in de ontwikkeling van de WOZ-waarde. Deze omstandigheden zijn in de loop van 2018, na het vaststellen van de tarieven 2018 eind 2017, bekend geworden en waren niet eerder te voorzien. Bij het vaststellen van de tarieven 2018 is hiermee dan ook geen rekening gehouden.

Kostendekkendheid

Vanaf de begroting 2017 is iedere gemeente verplicht in de paragraaf lokale heffingen de kostendekkendheid van de tarieven die op basis van de Gemeentewet maximaal kostendekkend mogen zijn, inzichtelijk te maken.

Per heffing wordt in deze paragraaf dan ook op hoofdlijnen inzicht gegeven hoe bij de berekening van de tarieven van heffingen de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden. Voor Horst aan de Maas gaat het hierbij om:

- afvalstoffenheffing,
- reinigingsrecht,
- rioolheffing,
- riolaansluitrecht,
- marktgelden,
- lijkbezorgingsrechten en
- leges.

Per heffing worden de directe kosten, overhead, BTW en opbrengsten weergegeven. Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Directe kosten zijn de kosten die direct aan een heffing kunnen worden toegerekend en ook als zodanig in de financiële administratie staan (Bijvoorbeeld directe personeelslasten, rijksleges, geleverde diensten t.b.v. de heffing, kapitaallasten.)
- De overhead is op basis van de hierboven vermelde directe personeelslasten aan de heffing toegerekend
- De inkoop-BTW is als last meegenomen.
- De opbrengsten zijn gebaseerd op de tarieven 2019 zoals die in de paragraaf genoemd worden.

Voor de toerekening van de overhead heeft iedere gemeente een eigen beleidsvrijheid. De kostentoerekening van de overhead heeft net als bij de begroting 2018 plaatsgevonden op basis van de personeelslasten. Deze methode sluit het meest aan op de kostentoerekeningen zoals we die in het verleden hebben gehanteerd.

In deze paragraaf wordt de kostendekkendheid per heffing op basis van deze toerekening van de overhead inzichtelijk gemaakt. De systematiek van toerekenen van de overhead via de personeelslasten betekent dat een relatief groter bedrag toegerekend wordt aan arbeidsintensieve taken. De rechtvaardiging hiervoor is dat de ondersteuning en de aansturing voornamelijk zijn gericht op de mensen die de taken uitvoeren.

Onroerende Zaak Belastingen (OZB)

De OZB wordt geheven van eigenaren en gebruikers van onroerende zaken.

Dit levert rekening houdend met de bovenstaande doelstellingen voor 2019 en het bepaalde in de kadernota 2017 de volgende tarieven op:

Onroerende-zaakbelastingen				
	2017	2018	2019	Stijging 2019 t.o.v. 2018
Tarief Ozb-eigenaar woningen	0,1726%	0,1610%	0,1586%	-1,5%
Tarief Ozb-eigenaar niet-woningen	0,1911%	0,2175%	0,2440%	12,2%
Tarief Ozb gebruiker niet-woningen	0,1527%	0,1738%	0,1950%	12,2%
Tariefdifferentiatie	11%	35%	54%	
gemiddelde aanslag woning (woz-waarde 2017 € 240,000,--)	€ 399,85	€ 386,40	€ 380,64	-1,5%
gemiddelde aanslag niet woning / eigenaar en gebruiker (woz-waarde 2017 € 400,000,--)	€ 1.373,83	€ 1.565,20	€ 1.756,00	12,2%

In de kadernota 2017 is bepaald de OZB lastendruk tussen de tarieven van woningen en de tarieven van niet-woningen meer in balans te brengen. Hierbij is bepaald dat het OZB-tarief voor woningen in 2018 en 2019 met 5% worden verlaagd, waarbij de OZB-tarieven voor niet-woningen worden verhoogd met 13,7%. Uitgangspunt hierbij is dat de totale OZB-opbrengsten gelijk blijven. Een verlaging van het OZB-tarief voor woningen van 5% betekent voor 2019 een stijging van de tarieven van niet-woningen van 9,6% voor een budget neutrale uitwerking.

De genoemde tarieven voor 2019 worden nog gecorrigeerd met de gemiddelde daling / stijging van de WOZ-waarden. Dit gebeurt bij het vaststellen van de verordening Onroerende zaakbelasting 2019 in december 2018. De waardeontwikkeling is dan bekend.

Reinigingsheffingen (afvalstoffenheffing)

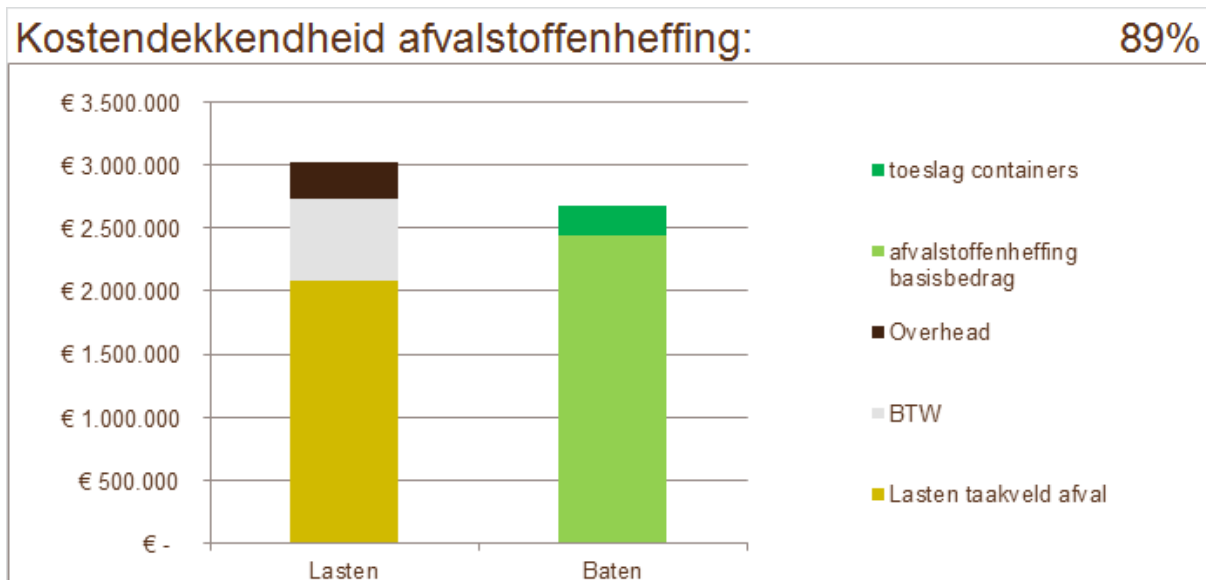
De reinigingsheffingen bestaan uit de afvalstoffenheffing en de reinigingsrechten. De afvalstoffenheffing wordt geheven van huishoudens om de kosten te dekken voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Dit zijn niet alleen de kosten voor de wekelijkse afvalinzameling, maar ook kosten voor de inzameling van glas, oud papier, klein chemisch afval en dergelijke.

Reinigingsrechten worden geheven van bedrijven die gebruik maken van de gemeentelijke afval-inzameldienst. De tarieven voor de afvalstoffenheffing (meerpersoonshuishoudens) en de reinigingsrechten zijn gelijk. Uitgangspunt is dat de reinigingsheffingen kostendekkend zijn.

Bij de begroting 2019 is uitgegaan van een verhoging van de tarieven voor de reinigingsheffingen met het inflatiepercentage van 2,4% conform de uitgangspunten van het coalitieakkoord. Dit geeft de onderstaande tarieven:

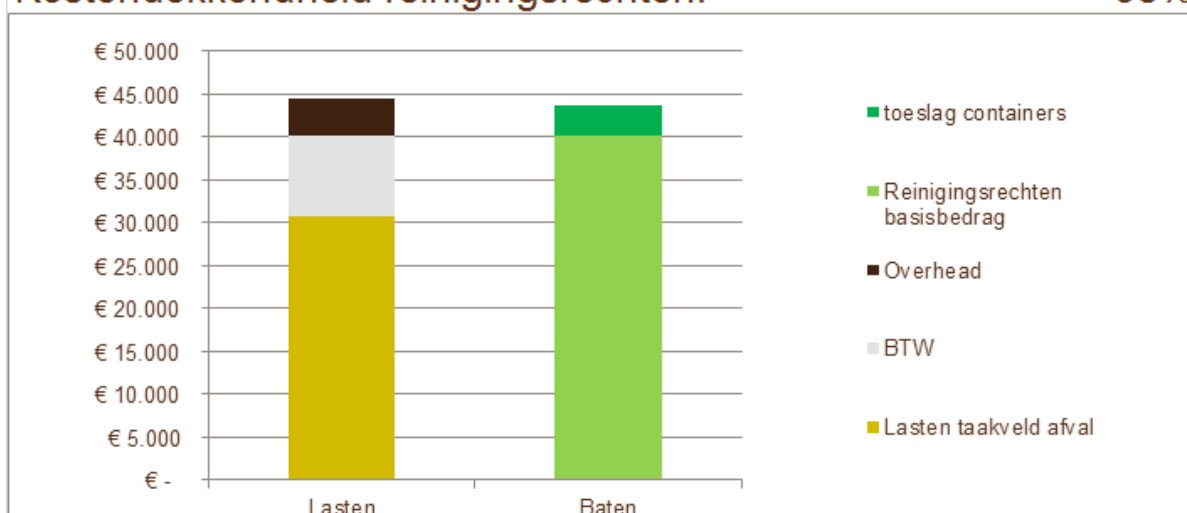
Reinigingsheffingen				
	2017	2018	2019	Stijging 2019 t.o.v. 2018
Basisheffing per jaar meerpersoonshuishouden	€ 145,97	€ 152,25	€ 155,90	2,4%
Basisheffing per jaar éénpersoonshuishouden	€ 123,07	€ 112,37	€ 115,07	2,4%
Restafvalzak	€ 1,20	€ 1,20	€ 1,20	0%
Gem. aantal restafvalzakken meerpersoonshuish.	13	13	13	0%
Gem. aantal restafvalzakken éénpersoonshuish.	6	6	6	0%
Gemiddelde lasten (1)	€ 154,21	€ 156,36	€ 160,11	2,4%
Gemiddelde lasten meerpersoonshuishouden (1)	€ 161,39	€ 167,80	€ 171,83	2,4%
Gemiddelde lasten éénpersoonshuishouden (1)	€ 130,66	€ 120,00	€ 122,88	2,4%

Bij het raadsvoorstel tot vaststellen van de verordening Reinigingsheffingen 2019, die in december 2018 in de gemeenteraad aan de orde komt, doen wij tevens een definitief voorstel voor de tarieven 2019 op basis van de dan beschikbare definitieve afvalbegroting 2018-2021.

Kostendeckendheid reinigingsrechten:

98%

Rioolheffing

Sinds 1 januari 2008 is de wet Gemeentelijke Watertaken van kracht. Gemeenten kunnen maatregelen (voorzieningen) voor de verwerking van regenwater en overtollig grondwater bekostigen uit een zogenaamde verbrede rioolheffing. In Horst aan de Maas is de verbrede rioolheffing met ingang van 1 januari 2010 ingevoerd. Er wordt een vast bedrag per eigendom van de eigenaar geheven. De (verbrede) rioolheffing heeft het karakter van een bestemmingsheffing. Daarmee kunnen kosten worden verhaald om collectieve maatregelen te treffen voor een doelmatig werkende riolering en maatregelen ten aanzien van hemelwater en grondwater.

Het huidige gemeentelijke rioleringsplan (VGRP) is op 8 november 2016 vastgesteld door de gemeenteraad en heeft een looptijd van 2017-2021. Op basis van dit rioleringsplan is voor 2019 een verhoging van de rioolheffing niet nodig en kan in 2019 het tarief net als in 2018 op € 192 worden gehandhaafd.

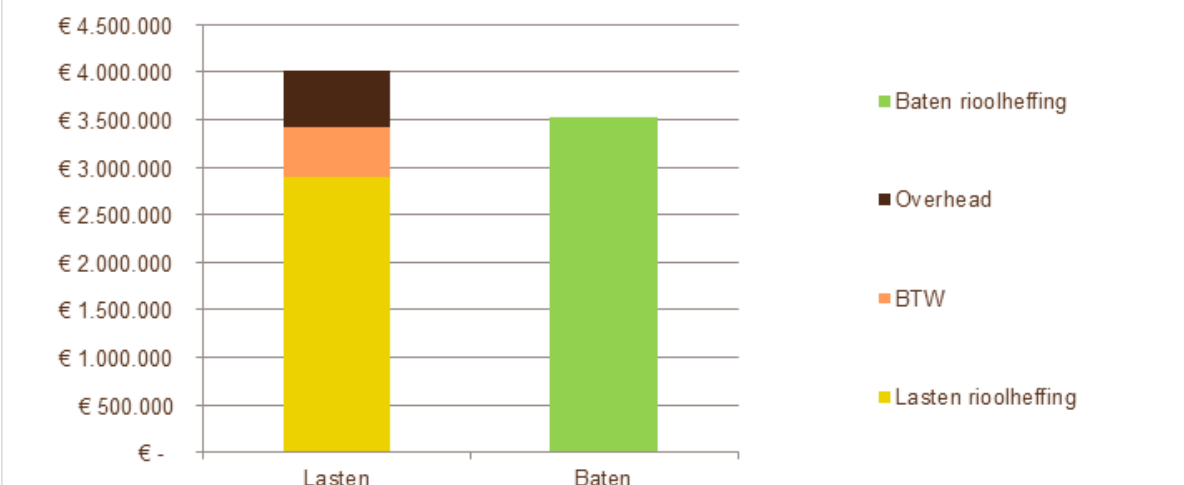
In het onderstaande overzicht staat de ontwikkeling van de rioolheffing aangegeven.

Ontwikkeling tarief rioolheffing					
Belastingjaar	2017	2018	2019	2020	2021
Vastgestelde tarieven	€ 192,00	€ 192,00			
VGRP 2017 - 2021	€ 192,00	€ 192,00	€ 192,00	€ 192,00	€ 192,00

Bij de Nota van uitgangspunten 2019 (juli 2019) worden voorstellen gedaan met betrekking tot het systeem van heffen waarbij de laatste landelijke ontwikkelingen hierin worden meegenomen.

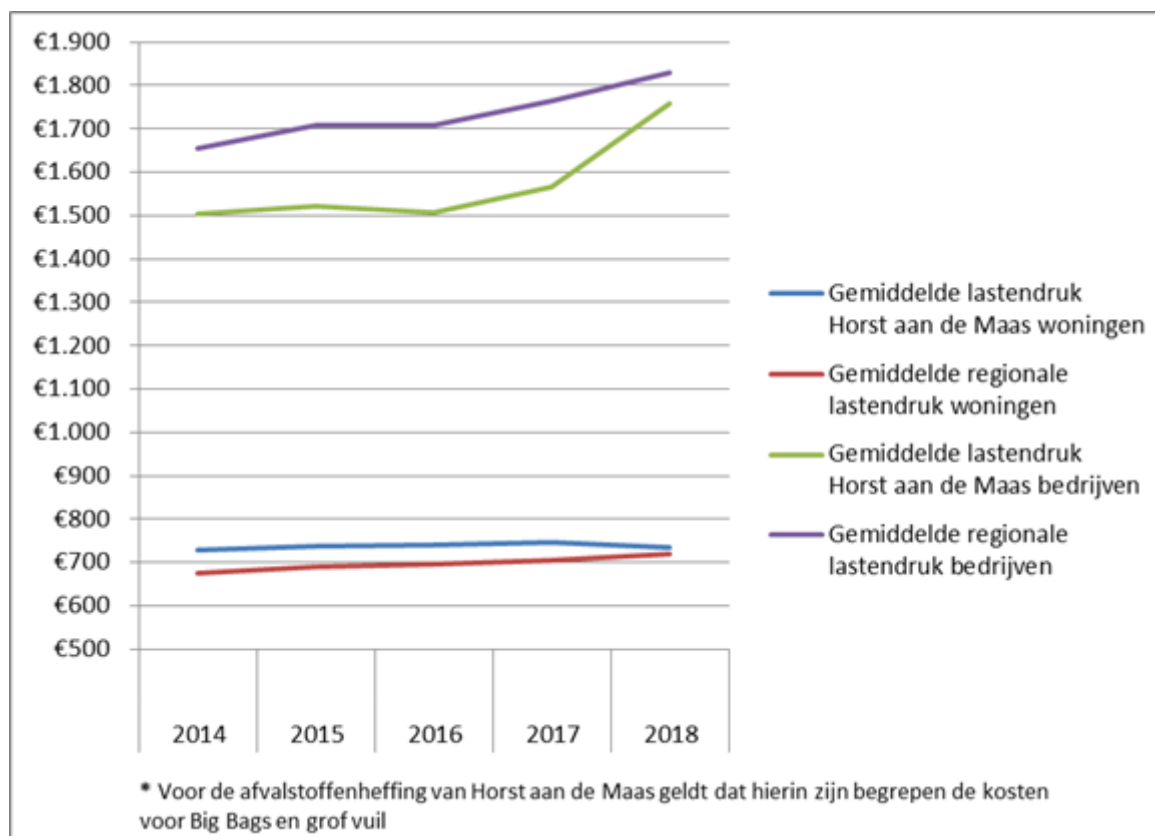
Kostendeckendheid rioolaansluitingsrecht:

88%

Regionale vergelijking gemeentelijke lasten van de gemeente Horst aan de Maas

Bij de berekening van de lastendruk in de gemeente Horst aan de Maas worden de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing meegenomen. Bij de berekening van de lastendruk voor bedrijven in de gemeente Horst aan de Maas worden de OZB en de rioolheffing meegenomen. De vergelijking is dan ook op basis van dezelfde uitgangspunten gebeurd.

Huishoudens

Een huishouden in Horst aan de Maas heeft in 2018 een lastendruk die 2,1% boven het regionale gemiddelde ligt. In 2017 was dit nog 6,2%.

De gemiddelde lastendruk voor een huishouden in Horst aan de Maas is in 2018 met 1,5% gedaald. Regionaal (Noord-Limburg) was er een stijging van 2% te zien, terwijl landelijk sprake was van een stijging van ongeveer 0,7%.

De sterke daling van de gemiddelde lastendruk in Horst aan de Maas is het gevolg van de verlaging van het OZB-tarief woningen in 2018. Conform het raadsbesluit tot vaststelling van de OZB, reinigingsheffing en afvalstoffenheffing voor het jaar 2018 is het OZB-tarief 2018 meer in balans gebracht met de regionale tarieven. In het amendement behorende bij de Kadernota 2017 is vastgelegd dat het OZB-tarief voor woningen in 2018 en 2019 met 5% (exclusief inflatiecorrectie) worden verlaagd. Ten gevolge hiervan zal de gemiddelde lastendruk van woningen naar verwachting in 2019 rond het regionaal gemiddelde komen te liggen.

Bedrijven

Een gemiddeld bedrijf in Horst aan de Maas heeft in 2018 een lastendruk die 4,0% onder het regionale gemiddelde ligt. In 2017 was dit nog 11,2%.

De lasten voor de bedrijven in Horst aan Maas zijn in 2018 harder gestegen dan in de regiogemeenten. In Horst aan de Maas was er in 2018 een stijging van 12,2% terwijl regionaal de lasten gemiddeld met 3,8% zijn gestegen. Conform het bovengenoemd raadsbesluit zijn de OZB-tarieven niet-woningen 2018 meer in balans gebracht met de regionale tarieven. In het amendement behorende bij de Kadernota 2017 is vastgelegd dat de OZB-tarieven voor niet-woningen in 2018 en 2019 worden verhoogd ten gunste van het OZB-tarief woningen. De OZB-tarieven niet-woningen in 2018 zijn daarom met een extra 12,4% (exclusief inflatiecorrectie) gestegen.

Omdat voor 2019 de OZB-tarieven een tweede keer worden verhoogd (exclusief inflatiecorrectie) betekent dit dat de gemiddelde lastendruk van bedrijven naar verwachting in 2019 boven het regionaal gemiddelde komen te liggen.

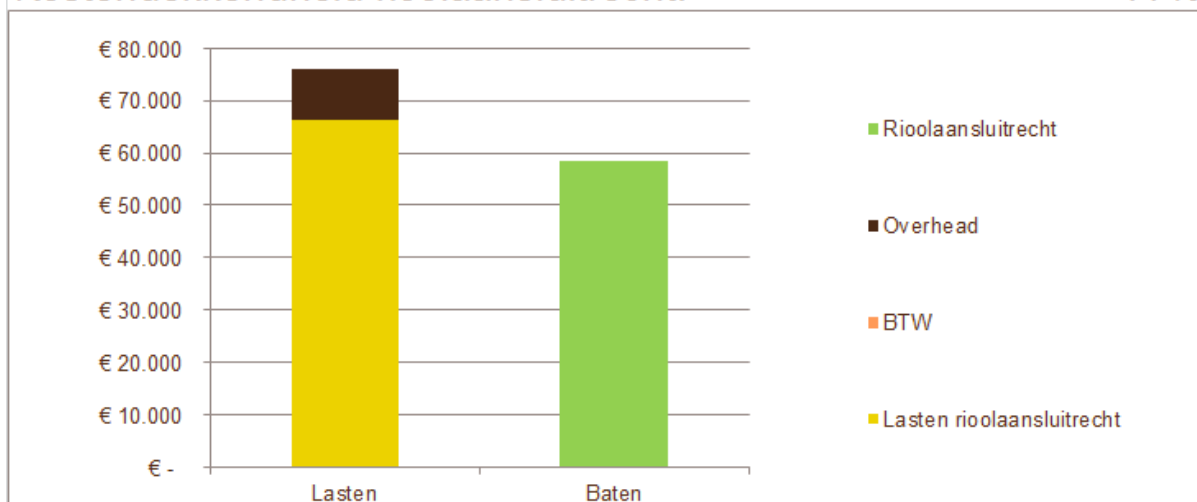
Rioolaansluitrecht

Iedere gemeente is vrij in de manier waarop de kosten voor het realiseren van een aansluiting op de riolering worden verhaald. In onze gemeente worden de kosten verhaald via een rioolaansluitrecht. Het rioolaansluitrecht is een eenmalige vergoeding van de eigenaar van een pand dat op de riolering wordt aangesloten.

Rioolaansluitrecht				
Type riolering	2017	2018	2019	Stijging 2019 t.ov 2018
Druk riolering buitengebied	€ 4.253,00	€ 4.313,00	€ 4.417,00	2,4%
Vrijverval- riolering	€ 223 + € 163 per m ¹ perceelaansluitleiding	€ 226 + € 165 per m ¹ perceelaansluitleiding	€ 231 + € 169 per m ¹ perceelaansluitleiding	2,3%

Kostendekkendheid rioolaansluitrecht:

77%

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting wordt geheven van degene die tegen een vergoeding gelegenheid geeft tot overnachten. De belasting wordt geheven voor alle overnachtingen van personen die niet in de gemeentelijke basisregistratie staan ingeschreven. Dit kunnen zowel toeristen als arbeidsmigranten zijn. De toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Dat betekent dat de gemeente vrij is in de besteding van de inkomsten.

Inflatiecorrectie levert hierbij de volgende tarieven op:

Toeristenbelasting				
	2017	2018	2019	Stijging 2019 t.o.v. 2018
Laag tarief per persoon per overnachting (1)	€ 0,83	€ 0,84	€ 0,86	2,4%
Forfait per vaste plaats per jaar	€ 129,48	€ 131,04	€ 134,16	2,4%
Forfait per seizoensplaats / arrangement per week	€ 3,32	€ 3,36	€ 3,44	2,4%
Hoog tarief per persoon per overnachting (2)	€ 1,29	€ 1,40	€ 1,43	2,1%
(1) mobiele kampeeronderkomens, stacaravans, groepsaccomodaties.				
(2) Hotel, pensions, vakantiewoningen				

Door afrondingen stijgt het hoge tarief geen 2,4% maar 2,1%.

Regionaal (Noord-Limburg) gezien is de toeristenbelasting in 2018 gemiddeld € 1,21 per overnachting. Het hoge tarief in Horst aan de Maas ligt in 2018 5% boven het regionale gemiddelde en het lage tarief 23% onder het regionale gemiddelde. Gemiddeld gezien is het tarief toeristenbelasting in Horst aan de Maas 8% lager dan het regionale gemiddelde.

Baatbelasting

Baatbelasting wordt geheven om de kosten voor door de gemeente aangelegde voorzieningen in de openbare ruimte te dekken. De particuliere eigendommen die gebaat zijn, worden in de heffing van de baatbelasting meegenomen. Er wordt in 2019 nog één baatbelasting geheven. Dat is de baatbelasting voor de riolering aan de Kreuzelweg. Deze loopt nog tot 2023. Bij het vaststellen van de verordening

Baatbelasting Kreuzelweg heeft de gemeenteraad bepaald dat deze niet jaarlijks met een inflatiecorrectie geïndexeerd wordt.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven de voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond.

Met toepassing van inflatiecorrectie van 2,4% geeft dit voor 2019 de volgende tarieven:

Precariobelasting terrassen				
	2017	2018	2019	Stijging 2019 t.o.v. 2018
Terrassen binnen de bebouwde kom van Horst of Sevenum per m ² per jaar	€ 9,24	€ 9,37	€ 9,59	2,3%
Overige terrassen per m ² per jaar	€ 6,14	€ 6,23	€ 6,38	2,4%

Door afronding stijgt het tarief voor terrassen binnen de bebouwde kom geen 2,4% maar 2,3%

Marktgelden

Marktgelden worden geheven voor het innemen van een standplaats tijdens de weekmarkt. In Meerlo, Swolgen en Tienray zijn geen marktdagen en is de heffing van marktgelden niet aan de orde.

De promotiegelden die door de marktlieden in het centrum van Horst worden betaald, zijn vanaf 2011 in de heffing van de marktgelden meegenomen.

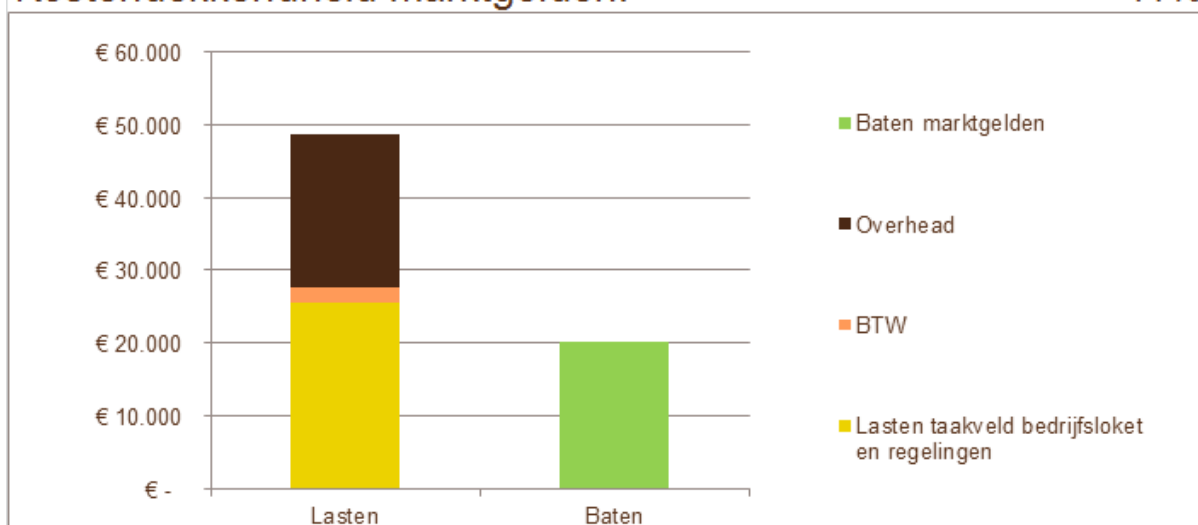
De promotiegelden worden doorbetaald aan de stichting Centrummanagement Horst aan de Maas. Die betaalt hiermee collectieve activiteiten t.b.v. het promoten van het centrum.

Met toepassing van inflatiecorrectie van 2,4% geeft dit voor 2019 de volgende tarieven:

Marktgelden				
	2017	2018	2019	Stijging 2019 t.o.v. 2018
Voor het innemen van een standplaats per dag	€ 10,84	€ 10,99	€ 11,25	2,4%
Voor het innemen van een vaste standplaats per kwartaal				
- per strekkende meter	€ 17,53	€ 17,78	€ 18,21	2,4%
- vast bedrag (promotiegelden alleen in Horst)	€ 21,71	€ 22,01	€ 22,54	2,4%

Kostendeckendheid marktgeden:

41%

Reclamebelasting

Reclamebelasting wordt geheven voor openbare aankondigingen (reclameobjecten) in het centrum van Horst, die zichtbaar zijn vanaf de openbare weg. Deze heffing is in 2008 ingevoerd op verzoek van de ondernemers van het centrum van Horst. De opbrengst van de reclamebelasting wordt, onder inhouding van € 5.000, doorbetaald aan de stichting Centrummanagement Horst aan de Maas. Die betaalt hiermee collectieve activiteiten voor het promoten van het centrum van Horst.

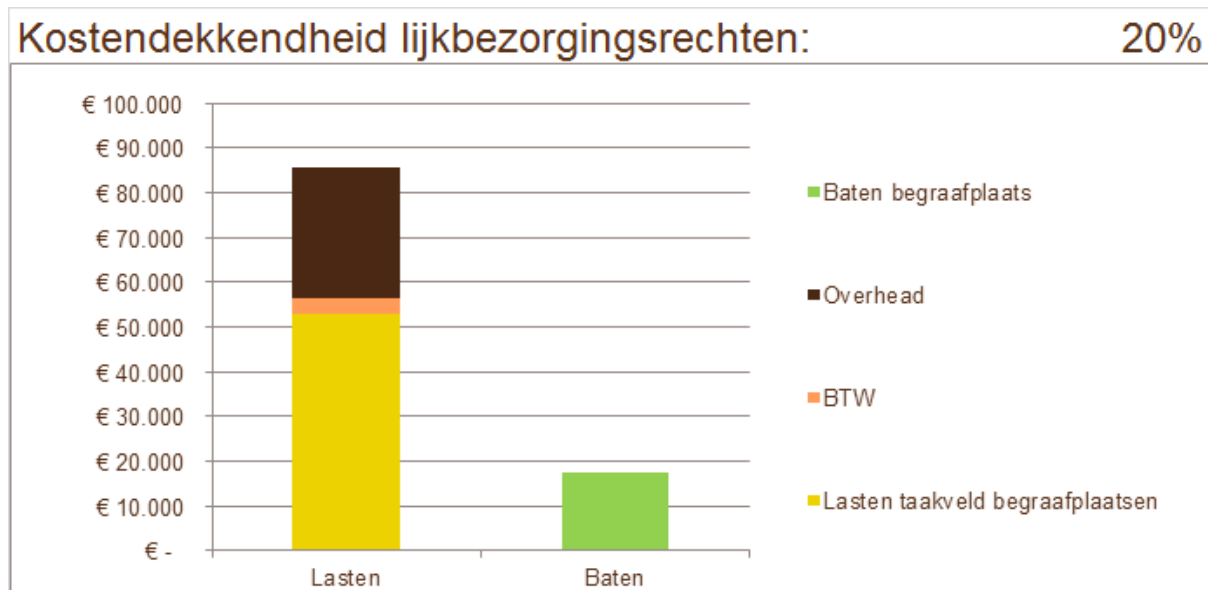
De hoogte van het tarief is sinds 2015 afhankelijk van de ligging en de WOZ-waarde van de vestiging en niet meer van de grootte van de reclameborden zoals dat in 2014 en voorgaande jaren gold.

Met toepassing van inflatiecorrectie van 2,4% geeft dit voor 2018 de volgende tarieven:

Reclamebelasting centrum Horst				
	2017	2018	2019	Stijging 2019 t.o.v. 2018
Zone A (woz-waarde kleiner dan of gelijk aan € 150.000)	€ 509	€ 516	€ 528	2,3%
Zone A (woz-waarde range € 151.000 t/m € 291.000)	€ 509 + € 3,05 per € 1.000 woz-waarde 2016 boven de € 150.000	€ 516 + € 3,09 per € 1.000 woz-waarde 2017 boven de € 150.000	€ 528 + € 3,16 per € 1.000 woz-waarde 2018 boven de € 150.000	
Zone A (woz-waarde groter dan of gelijk aan € 292.000)	€ 941	€ 954	€ 976	2,3%
Zone B	€ 509	€ 516	€ 528	2,3%
* Voor de Reclamebelasting 2019 wordt de woz-waarde 2018 (waardepeildatum 1-1-2017) gehanteerd				
* Voor de Reclamebelasting 2018 wordt de woz-waarde 2017 (waardepeildatum 1-1-2016) gehanteerd				
* Voor de Reclamebelasting 2017 wordt de woz-waarde 2016 (waardepeildatum 1-1-2015) gehanteerd				
* Bij woon-/bedrijfspanen wordt alleen de woz-waarde over het bedrijfsgedeelte meegenomen				

Lijkbezorgingsrechten

Lijkbezorgingsrechten zijn vergoedingen voor diverse diensten die de gemeente verricht in het kader van de lijkbezorging. De hoogte van de lijkbezorgingsrechten wordt in overleg met het kerkbestuur vastgesteld. Eventuele wijzigingen komen in december 2018 bij het vaststellen van de belastingtarieven 2019 aan de orde.

Leges

Met het heffen van leges dekt de gemeente de kosten die de gemeente maakt voor het leveren van bepaalde diensten. De tarieven zijn gebaseerd op maximale kostendekkendheid. De te indexeren tarieven 2019 worden met eventuele andere wijzigingen in december 2018 aan de gemeenteraad voorgelegd.

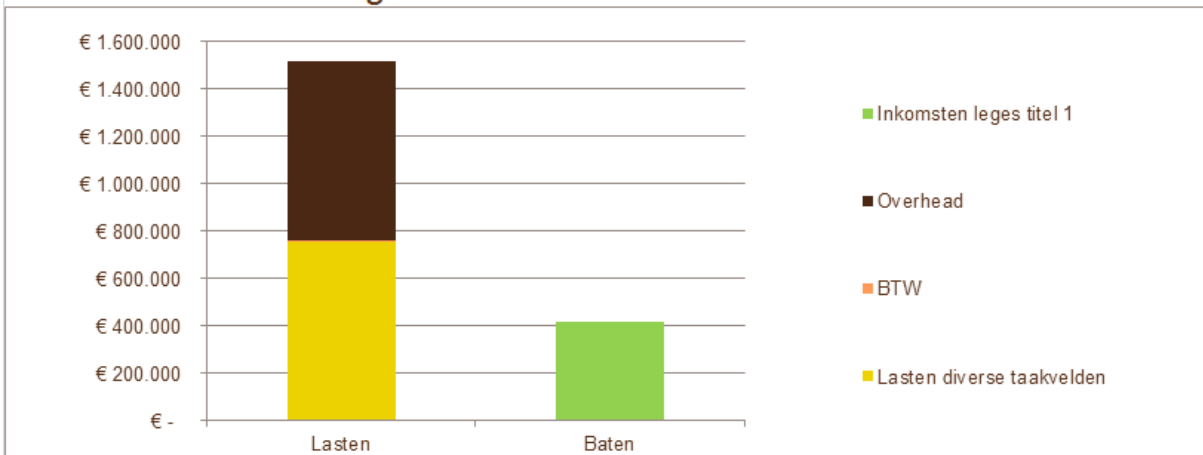
Conform de Kadernota 2017 wordt een verkennend onderzoek gedaan worden naar de mogelijkheden in de mate van kostendekkendheid van de leges en tarieven van de leges in titel 2 en 3 van de tarieventabel. Hierbij wordt als uitgangspunt genomen het ophogen van deze tarieven naar 80% kostendekking. Dit onderzoek is onder handen en zal naar verwachting bij de Nota van uitgangspunten 2019 worden toegelicht.

De kostendekkendheid van de leges 2019 wordt hieronder per titel van de legesverordening inzichtelijk gemaakt:

- Titel 1: Algemene dienstverlening zoals o.a. huwelijksvoltrekkingen/partnerschapsregistratie, inlichtingen uit de basisregistratie personen (BRP), reisdocumenten en rijbewijzen;
- Titel 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunningen;
- Titel 3: Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn. Onder de laatstgenoemde titel vallen o.a. aanvragen in het kader van de drank- en horecawet, brandbeveiligingsverordening en kinderopvang.

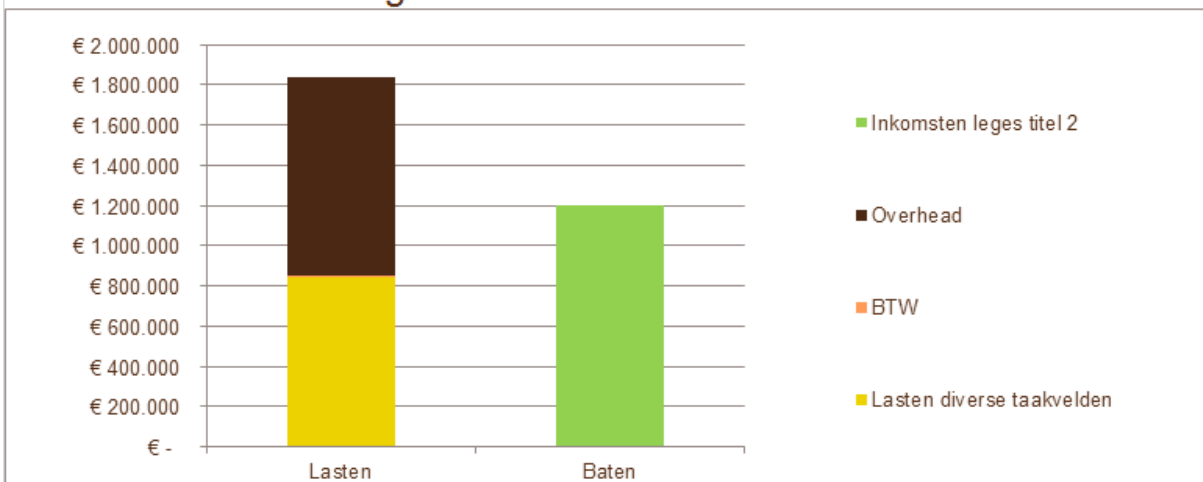
Kostendekkendheid leges titel 1:

28%

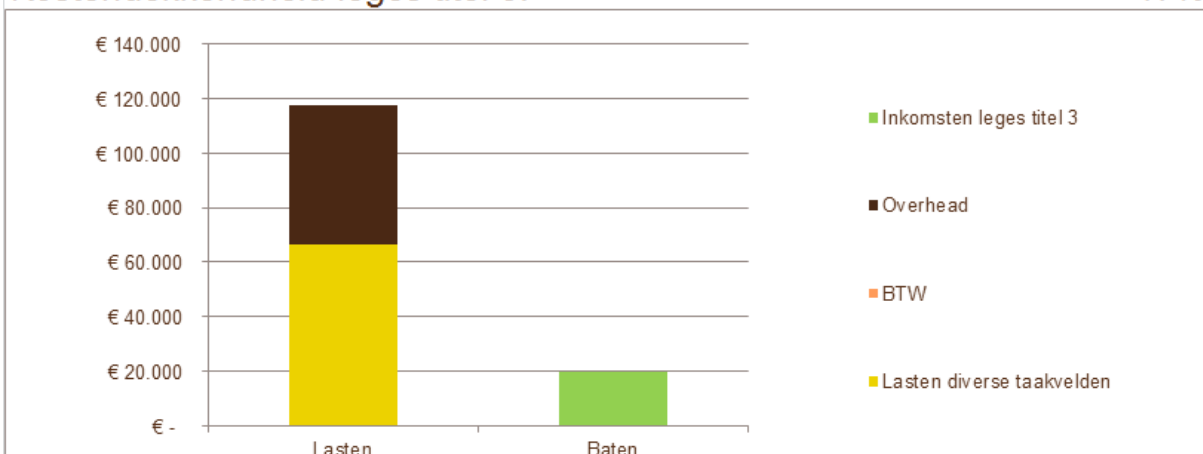
Kostendekkendheid leges titel 2:

66%

Kostendekkendheid leges titel 3:

17%

Kwijtschelding

Voor de gecombineerde aanslag gemeentelijke heffingen kan een verzoek tot kwijtschelding worden ingediend. Aan de hand van de financiële situatie (inkomen, uitgaven en vermogen) wordt beoordeeld of iemand voor kwijtschelding in aanmerking komt. Basis voor de beoordeling is de Invorderingswet 1990 en de Leidraad Invordering gemeentelijke belastingen van de gemeente Horst aan de Maas. Vanaf 2017 worden de kwijtscheldingsaanvragen ook maandelijks getoetst door het Inlichtingenbureau. Alleen in complexere gevallen, bij uitval of bij afwijkingen in inkomen of vermogen (o.a. eigen woning) worden de aanvragen door de medewerkers van de gemeente zelf beoordeeld. We verwachten dat in 2018 75% van het aantal aanvragen via het Inlichtingenbureau zal worden getoetst.

Het is mogelijk dat ook zelfstandige ondernemers met een eenmanszaak en met een inkomen rond het bestaansminimum voor kwijtschelding van hun privé-belastingen in aanmerking komen. Hun aanvraag wordt, buiten de toets op het ondernemingsvermogen, op dezelfde manier getoetst als particulieren.

Kwijtschelding is mogelijk voor de volgende heffingen:

- OZB
- Rioolheffing
- Afvalstoffenheffing

B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Doelstelling p.B.1

De risico's die onze organisatie loopt zijn beheersbaar.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. We hebben een goedkeurende controleverklaring van de accountant.
2. We hebben bij een zekerheid van 90% een ratio weerstandsvermogen die ligt tussen de 1,0 en 1,4.
3. We voldoen aan het gemeentelijk in-en aankoopbeleid".

Maatregelen

		Gereed
p.B.1.1	We voeren de Interne Controle ten behoeve van de rechtmatigheid en doelmatigheid uit volgens het interne controleplan.	Continu
p.B.1.2	We bepalen 2 keer per jaar het weerstandsvermogen.	Continu
p.B.1.3	We doorlopen jaarlijks de juridische control cyclus.	Continu
p.B.1.4	We geven uitvoering aan de wet revitalisering generiek toezicht.	Continu

1. Inleiding

In de paragraaf "weerstandvermogen en risicobeheersing" wordt de berekening van de weerstandscapaciteit opgenomen en een opsomming gegeven van de belangrijkste risico's. Daarnaast vindt u hier een aantal verplicht voorgeschreven kengetallen conform BBV.

2. Risico-inventarisatie algemene risico's

Voor de Begroting 2019 zijn de risico's geactualiseerd. Daarbij is beoordeeld

- in hoeverre eerder geïntariseerde risico's actueel zijn voor wat betreft de kans en maximaal financieel gevolg en
- of er nieuwe risico's zijn bijgekomen.

Uit de inventarisatie blijkt dat er 122 algemene risico's zijn. De geïntariseerde risico's zijn aan de hand van kans en maximaal financieel gevolg verdeeld over onderstaande matrix.

Financiële klasse

6) $x > \text{€ } 1.000.000$	5	1			
5) $\text{€ } 500.000 < x < \text{€ } 1.000.000$	5	3		<u>1</u>	
4) $\text{€ } 100.000 < x < \text{€ } 500.000$	16	10	3		
3) $\text{€ } 25.000 < x < \text{€ } 100.000$	13	18	5	1	1
2) $x < \text{€ } 25.000$	17	9	8	2	1
1) Geen financiële gevolgen	1	1	1		
	10%	30%	50%	70%	90%

Toelichting matrix

Op de horizontale as is de kans weergegeven dat het risico zich voordoet. Op de verticale as is de maximale financiële omvang (bedrag) van het risico weergegeven. De financiële klassen zijn ingedeeld zoals vastgesteld in de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2014. Een risico in het groene gebied vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Een risico in het oranje gebied vraagt extra aandacht. Een risico dat een risicoscore heeft in het donkerrode gebied (helemaal rechtsboven) vereist directe aandacht. Deze risico's kennen immers een grote financiële omvang, de kans dat dit risico zich voordoet is als hoog (>90%) ingeschat en het financieel gevolg van > € 1.000.000.

Hieronder is het belangrijkste risico, met de grootste kans en hoogste financiële klasse, toegelicht. Dit risico correspondeert met het risico dat in de risicomatrix onderstreept en vetgedrukt is. De in de tabel genoemde kanspercentages en financiële klasse verwijzen naar bovenstaande matrix. Andere risico's zijn in omvang of kanspercentage afgenomen, waardoor deze niet meer in de rode, donkerrode of donker oranje cellen voorkomen.

	Omschrijving risico	Kans percentage	Financiële klasse
1	Decentralisaties AWBZ, Jeugdzorg en Participatiewet Er zijn vijf onderliggende risico's opgenomen die samengevat zijn tot 1 geconsolideerd risico. Onderliggende risico's betreffen de financiële risico's doordat de Rijksmiddelen die we krijgen in de loop van de jaren lager worden, waardoor de kans dat we tekort komen op de decentralisaties groter wordt. Ontwikkeling is dat er vanaf 2020 de regie voor inburgering van statushouders weer terug komt naar de gemeente. Welke financiële gevolgen dit gaat hebben is nog niet duidelijk.	70%	5

3. Risico's grondexploitaties

Bij het aanbieden van de herzieningsrapportage nemen we de risico-actualisatie en bijbehorende berekening voor het weerstandsvermogen voor de grondexploitaties mee. De raad heeft de herzieningsrapportage op 18 oktober 2016 vastgesteld. In de nieuwe nota Grondbeleid (vastgesteld op 20 september 2016) is de Algemene reserve grondexploitatie (ARGE) vastgesteld met een ondergrens van € 1,7 miljoen en de bovengrens op € 2,7 miljoen. In verband met de winstnemingen als gevolg van de implementatie van de POC-methode heeft de raad bij de behandeling van de jaarrekening 2017 ingestemd met het loslaten van deze bovengrens om de door de nieuwe regelgeving voor winstneming in grondexploitaties ontstane externe risicobuffer (ARGE) op een

adequate manier in te kunnen zetten voor het opvangen van eventuele toekomstige boekhoudkundige verliezen in grondexploitaties.

4. Benodigde weerstandscapaciteit voor algemene risico's

Naast de hoogte van de ARGE is het noodzakelijk de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen voor de algemene risico's.

De totale omvang van de geïnventariseerde algemene risico's is € 46.580.809. Dit betekent dat als alle risico's zich in volle omvang tegelijk voordoen dit naar verwachting € 46.580.809 kost. Hierbij is geen rekening gehouden met de waarschijnlijkheid (kans) dat het risico zich voordoet.

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald met behulp van een risicosimulatie, de zogenaamde Monte Carlo simulatie (statistische simulatie). Uitgangspunt hierbij is dat de risico's zich nooit allemaal tegelijk zullen voordoen en ook niet met een maximale omvang zullen optreden. Daarnaast is in de Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen (16 september 2014) het uitgangspunt vastgesteld dat we 90% zekerheid willen hebben dat het beschikbare weerstandsvermogen toereikend is om de risico's af te dekken. Dit wordt het zekerheidspercentage genoemd.

Uitgaande van het vastgestelde zekerheidspercentage van 90% is er een weerstandscapaciteit nodig voor de algemene risico's van minimaal € 6.550.766. Dit wil concreet zeggen dat met een zekerheid van 90% kan worden gesteld dat een weerstandsvermogen van € 6.550.766 toereikend is om de risico's af te dekken.

5. Beschikbare weerstandscapaciteit

Een organisatie loopt altijd risico's. Of de gemeente in staat is de gevolgen van de risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt, wordt weergegeven door de 'weerstandscapaciteit'. Onder weerstandscapaciteit verstaan we de middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om onverwachte, niet-begrote kosten te kunnen dekken. Weerstandscapaciteit bestaat uit de Algemene Reserve basis. Conform de Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen wordt deze reserve niet voor andere zaken bestemd.

Naast deze Algemene Reserve basis zijn er ook nog overige middelen die ook gebruikt kunnen worden om mogelijke om niet begrote kosten - die onverwacht en substantieel zijn - te dekken.

Daarvoor komen de volgende onderdelen in aanmerking:

- Vrij besteedbare reserves: de 'Algemene reserve vrij aanwendbaar' en de 'Algemene reserve winst verkoop aandelen Essent'.
- Post Onvoorzien: vanaf 2014 is hiervoor in de begroting een bedrag van € 50.000 structureel opgenomen.
- Stille reserves: de gebouwen en gronden die de gemeente in bezit heeft vertegenwoordigen een zekere waarde. Wanneer de marktwaarde hoger is dan de boekwaarde is er sprake van stille reserves. Daarbij houden we er rekening mee dat niet ieder eigendom (op korte termijn) kan worden verkocht. De omvang van de stille reserves is bij de Programmabegroting 2013 nog in beeld gebracht en bedroeg toen circa € 57 miljoen (exclusief pachtgronden). Voor deze middelen geldt dat deze gelden niet op korte termijn beschikbaar zijn.
- De diverse bestemmingsreserves. De bestemmingsreserves zijn al apart gezet om bepaalde projecten en dergelijke te dekken. Echter de raad kan via een besluit de bestemming van de reserve ook wijzigen en daarmee ook gebruiken om grote tegenvallers op te vangen.

6. Benodigde weerstandscapaciteit versus beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen in hoeverre het weerstandsvermogen toereikend is, wordt de ratio weerstandsvermogen berekend. De berekeningswijze hiervan is als volgt:

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit / Benodigde weerstandscapaciteit

Bij de Begroting 2017 en 2018 is de benodigde weerstandscapaciteit in de Algemene reserve basis gehandhaafd op € 6.633.666.

De ratio is nu € 6.633.666/ € 6.550.766 = 1,01. Dit zit tussen de onder- en bovengrens van de gestelde norm van 1,0 – 1,4.

Uitgaande van een ratio van minimaal 1,0 is de Algemene Reserve basis voldoende groot. Die hoeft niet aangepast te worden.

In onderstaande tabel zijn de verschillende weerstandsnormen toegelicht.

Weerstandsnorm		
Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4 - 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1,0	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

7. Kengetallen

De financiële kengetallen, gebaseerd op de kadernota 2019 en bestaand beleid, zien er voor de meerjarige begroting als volgt uit:

Verloop van de kengetallen						
Kengetallen	Jaarr. 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021	Begr. 2022
1. Netto schuldquote = Alle schulden (minus de kortlopende uitzettingen, liquide middelen en overlopende activa) / saldo van de baten	54%	65%	65%	69%	65%	59%
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen = Alle schulden m.u.v. kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, GR en overige verbonden partijen	42%	50%	55%	61%	56%	51%
3. Solvabiliteitsratio = Totale eigen vermogen / totaal van de passiva	33%	32%	31%	32%	33%	35%
4. Grondexploitatie = (Totaal activa van NIEGG + activa in exploitatie genomen gronden) / saldo van de baten	11%	11%	4%	4%	2%	0%
5. Structurele exploitatieruimte = ((structurele baten – structurele lasten) + (structurele onttrekkingen reserves – structurele toevoegingen reserves)) / totaal saldo van baten	2%	1%	-/- 1%	2%	5%	4%
6. Belastingcapaciteit = (OZB lasten gezinnen + rioolheffing gezinnen + afvalstoffenheffing gezinnen - eventuele heffingskorting gezinnen) / woonlasten landelijk gemiddelde voor gezinnen	102%	102%	100%	99%	98%	98%

Nieuw beleid wat via het raadsvoorstel bij de begroting 2019 wordt vastgesteld kan invloed hebben op de kengetallen, zoals die hiervoor zijn aangegeven.

Betekenis van deze kengetallen:

1. Ratio 1 en 2. Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: hoe lager het percentage hoe beter. Dit percentage geeft de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen aan. Kortom hoe hoger de baten zijn hoe meer schulden de gemeente aan kan. We zien hier eerst een verslechtering, maar vanaf 2021 is weer een verbetering te zien.
2. Ratio 3. Solvabiliteitsratio: hoe hoger het percentage hoe beter. Dit percentage geeft aan in welke mate wij aan onze financiële verplichtingen kunnen voldoen. Dit percentage blijft nagenoeg gelijk aan de jaarrekening 2017. Vanaf 2021 zit er een lichte verbetering in ten opzichte van de jaarrekening 2017.
3. Ratio 4. Grondexploitatie: hoe lager dit percentage hoe beter. Grondexploitaties vormen een groot risico zoals in de afgelopen jaren is gebleken. Dit kan dus een forse impact hebben op de financiële positie van de gemeente. Ten opzichte van de jaarrekening 2017 neemt dit ratio af en is er dus een verbetering te zien.
4. Ratio 5. Structurele exploitatieruimte: hoe hoger dit percentage hoe beter. Dit percentage geeft aan dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Ten opzichte van de jaarrekening 2017 zien we vanaf 2021 een verbetering.
5. Ratio 6. Belastingcapaciteit: hoe lager dit percentage hoe beter. Dit percentage bepaalt de ruimte om de belastingen te verhogen. Dit percentage geeft weer hoe de lastendruk van Horst aan de Maas zich ontwikkeld ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Ten opzichte van de jaarrekening 2017 neemt dit percentage af.

Normering van de kengetallen volgens ministerie van Financiën.

Via de website van het ministerie van Financiën is te zien hoe zij een norm toekennen aan de kengetallen, waarbij 3 categorieën worden onderscheiden. Categorie A is het minst risicovol, categorie C is het meest risicovol.

Kengetallen	Categorie	Categorie	Categorie
	A	B	C
Netto schuldquote	< 90%	90%-130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte geldleningen	< 90%	90%-130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20%-50%	< 20%
Grondexploitatie	< 20%	20%-35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	< 0%
Belastingcapaciteit	< 95%	95%-105%	> 105%

Constateringen samengevat:

- Er is een afname van de vaste schulden vanaf 2019 terwijl het eigen vermogen vanaf 2019 nagenoeg gelijk blijft. Dit zorgt voor een verbetering van de ratio Netto schuldquote. We zitten voor de 2 schuldquota in de laagste risicocategorie.
- De solvabiliteitsratio stijgt ten opzichte van de jaarrekening 2017 licht (tot 2% in 2022). Het eigen vermogen daalt in 2018 maar stijgt in 2019 en blijft daarna nagenoeg gelijk. Het totaal van de passiva van de begroting 2018 daalt ten opzichte van de jaarrekening 2017 daarna nemen de passiva weer toe. Hierbij zitten we in de middelste risicocategorie.
- Het risico van de grondexploitaties is ten opzichte van de jaarrekening 2017 afgenomen. Dit komt doordat de boekwaarde van de gronden in exploitatie steeds verder afneemt. Dit is positief omdat hieruit blijkt dat we steeds minder risico lopen als gemeente op grondexploitaties. Hierbij zitten we in de laagste risicocategorie.

- De structurele exploitatieruimte is ten opzichte van de jaarrekening 2017 eerst nagenoeg gelijk gebleven, vanaf 2021 zie je een verbetering. De structurele lasten nemen bij de begroting per saldo meer af dan de baten afnemen, vandaar de verbetering in de loop van de jaren. Voor 2019 zitten we in de hoogste risicocategorie, echter vanaf 2020 zitten we weer in de laagste risicocategorie.
- Ratio belastingcapaciteit: Bij de jaarrekening 2017 zitten we met onze lastendruk iets hoger dan het landelijk gemiddelde, vanaf 2020 zitten we steeds iets onder het landelijke gemiddelde. Dit is een positieve ontwikkeling. Er is dan ruimte om in een volgend begrotingsjaar financiële tegenvallers op te vangen of ruimte te krijgen voor nieuw beleid. Voor belastingcapaciteit zitten we alle jaren in de middelste risicocategorie.

Conclusie

Gebaseerd op bestaand beleid en de kadernota 2019 kunnen we de volgende conclusie trekken uit de berekende kengetallen:

De beide schuldquota blijven ruim onder de 90% zitten en dus in de laagste risicocategorie vallen. De solvabiliteitsratio laat een verbetering zien. De ratio van de grondexploitatie laat een flinke verbetering zien ten opzichte van de jaarrekening 2017. Daarnaast worden de structurele lasten volledig gedekt door structurele baten (met uitzondering van het jaar 2019). Ook bij de belastingcapaciteit is een verbetering te zien. Kortom het gevoerde beleid heeft over het geheel genomen een positief effect.

Het gevoerde beleid is dan ook conform de doelstellingen die in het coalitieakkoord staan. De doelstellingen van het coalitieakkoord zijn:

- De eigen vermogenspositie wordt behouden, c.q. versterkt, het betreft de solvabiliteit, die dus verbeterd;
- Dekking van investeringen via de reservepositie vermijden we, met uitzondering van zaken die in de risicoparagraaf van de begroting worden vermeld en met uitzondering van investeringen in duurzaamheid die zich terugverdienen, het betreft hier de solvabiliteit en schuldquote;
- De lasten voor de inwoners en bedrijven stijgen niet, het betreft hier de belastingcapaciteit.

C. Onderhoud kapitaalgoederen

De paragraaf kapitaalgoederen geeft inzicht in de vastgestelde beleidskaders voor het beheer en onderhoud van infrastructuur en voorzieningen in de openbare ruimte. Het gaat hierbij om wegen, riolering, groen en gemeentelijke gebouwen. De kapitaalgoederen leveren een bijdrage aan de realisatie van gemeentelijke doelen op het gebied van wegen, milieu en duurzaamheid, openbaar groen, onderwijs en dienstverlening.

De raad heeft bij het vaststellen van de onderhoud en beheerprogramma's de keuze uit kwaliteitsniveaus. Daarmee heeft zij een afwegingskader voor de inzet van financiële middelen, voor zover deze passend zijn binnen de financiële positie van de gemeente. In de tabellen van deze paragraaf is geen rekening gehouden met de directe kosten.

In deze paragraaf worden ook de doelstellingen en maatregelen voor de (gemeentelijk)gebouwen weergegeven. Er zijn ook doelstellingen en maatregelen van wegen, riolering en openbaar groen zijn in de betreffende programma's opgenomen.

1. Wegen

In programma 2 wonen, mobiliteit en openbare ruimte is als hoofddoelstelling opgenomen een openbare ruimte die schoon, heel, veilig en goed toegankelijk is. Om invulling aan deze doelstelling te geven zorgen wij voor een adequaat beheerplan wegen. Dit betekent dat ook de hierin aanwezige civiele kunstwerken en openbare verlichting efficiënt en doelmatig beheerd worden.

Beheerplannen

Wegbeheerplan 2016-2019

Beheerplan bermen en sloten buitengebied 2010-2018

Meerjaren onderhoudsplan Civiele kunstwerken 2009-2019

Beleidsplan openbare verlichting 2016-2025

Kwaliteitsniveau

Basis

Sober

Veilig en heel

Basis

Bedragen x € 1.000	Begroot na wijz. 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Wegen en trottoirs					
Exploitatie	-22	-9	-9	-9	-9
Kapitaallasten	-855	-748	-682	-659	-651
Storting in voorziening	-1.992	-2.136	-2.136	-2.136	-2.136
Totaal Wegen en trottoirs	-2.869	-2.893	-2.827	-2.805	-2.796
Bruggen / viaducten / kades					
Exploitatie	-38	-38	-38	-38	-38
Totaal Bruggen / viaducten / kades	-38	-38	-38	-38	-38
Bermen en bermsloten					
Exploitatie	-160	-160	-160	-160	-160
Kapitaallasten	-242	-277	-282	-295	-307
Totaal Bermen en bermsloten	-402	-437	-442	-455	-467
Straatreiniging					
Exploitatie	-58	-60	-60	-60	-60
Totaal Straatreiniging	-58	-60	-60	-60	-60
Openbare verlichting					
Exploitatie	-453	-483	-483	-483	-483
Kapitaallasten	-53	-61	-70	-79	-87
Totaal Openbare verlichting	-506	-544	-553	-562	-570
	Saldo 31-12	Saldo 31-12	Saldo 31-12	Saldo 31-12	Saldo 31-12
Voorziening wegen	598	417	235	54	

2. Riolering

In programmaplan 2 wonen, mobiliteit en openbare ruimte staat als hoofddoelstelling onder meer de zorg voor het rioolbeheer. Dit gebeurt op basis van een jaarlijks op te stellen operationeel plan, dat invulling geeft aan het vastgestelde VGRP (Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan).

Bedragen x € 1.000	Begroot na wijz. 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Baten riolheffing	3.509	3.529	3.549	3.569	3.569
Exploitatie	-2.264	-1.952	-1.952	-2.003	-1.903
Kapitaallasten	-1.082	-1.076	-1.091	-1.196	-1.182
Mutatie voorziening	446	71	397	150	36
Rioolaansluitrecht	58	58	58	58	58
Totaal Riolering	666	630	962	579	579
	Saldo 31-12	Saldo 31-12	Saldo 31-12	Saldo 31-12	Saldo 31-12
Voorziening riolering	6.530	6.446	6.036	5.873	5.824

3. Groen

In programma 2 - wonen, mobiliteit en openbare ruimte - staat als hoofddoelstelling onder andere de zorg voor het openbare groen. Groen draagt bij aan de 'quality of life' en het welzijn van mensen. Ook levert groen een bijdrage aan een goede woon- en leefomgeving en een verfraaiing van de kernen.

Bedragen x € 1.000	Begroot na wijz. 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Landschapselementen					
Exploitatie	-95	-95	-95	-95	-95
Totaal Landschapselementen	-95	-95	-95	-95	-95
Bomenbeheer					
Exploitatie	-301	-186	-186	-186	-186
Totaal Bomenbeheer	-301	-186	-186	-186	-186
Openbaar groen/plantsoenen/parken					
Exploitatie	-754	-754	-754	-754	-754
Totaal Openbaar groen/plantsoenen/parken	-754	-754	-754	-754	-754

4. Gebouwen

De gemeente Horst aan de Maas heeft divers vastgoed in haar bezit. Dit vastgoed wordt ingezet voor bepaalde doeleinden. Daarbij gaat het om:

1. Eigen gebruik
2. Verhuur aan verenigingen / organisaties voor hun activiteiten
3. Realiseren van toekomstige strategische doeleinden
4. Overige eigendommen (rest)

Het streven blijft om een zo groot mogelijk rendement (zowel inhoudelijk als financieel) te halen met een zo beperkt mogelijk bezit.

Beheerplannen

Meerjarenonderhoudsplan Gebouwen (MJOP)

Kwaliteitsniveau

Basis tot goed afhankelijk van aard gebouw (NEN 2767 conditie)

Doelstelling p.C.1

Met het uitvoeren van onderhoud houden we de kwaliteit van dienstgebouwen, accommodaties en objecten op het in beleidskaders afgesproken niveau.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Alle gemeentelijke accommodaties zijn qua onderhoud conform planning MJOP naar Conditie 3.
2. We hebben brandveilige gebouwen.
3. Alle asbestdaken van eigen accommodaties zijn voor 2024 verwijderd en vervangen.
4. Alle gemeentelijke accommodaties voldoen aan de NEN2767 C3.

Maatregelen

Gereed

p.C.1.1	We beheren vastgoedobjecten met cultureel of maatschappelijk nut en stimuleren organisaties om dat beheer over te nemen.	Continu
p.C.1.2	We houden vastgoedobjecten met cultureel of maatschappelijk nut in stand.	Continu
p.C.1.3	We stellen een meerjarig investeringsplan (prognose) op voor vastgoed tot 2050. Daarin wegen we duurzaamheid, toegankelijkheid en functionele aspecten integraal af.	Continu
p.C.1.4	We voeren het Meerjarig Onderhoudsplan uit en houden daarbij rekening met de wettelijke verplichtingen en mogelijkheden op het gebied van duurzaamheid en veiligheid.	Continu

Doelstelling p.C.2

We voorzien op een efficiënte en duurzame manier in de huisvestingsbehoefte van de gemeentelijke dienstverlening en de maatschappelijke organisaties.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. We hebben SMART-projecten, passend binnen ons accommodatiebeleid en vastgoedbeleid.
2. We hebben een minimaal risico van leegstand.
3. We hebben spelregels voor de deelprocessen rond vastgoed.
4. De klanttevredenheid wordt periodiek gemeten en krijgt minimaal het 'rapportcijfer' 7 (op een schaal van 1 tot 10).
5. We hebben de gegevens van ons vastgoed in 2020 geactualiseerd.
6. De gemeentelijke vastgoedportefeuille is in 2035 energieneutraal en een voorbeeldfunctie voor ander vastgoed in onze gemeente.

Maatregelen

Gereed

p.C.2.1	We geven projectmatig invulling aan (heroverwegingen bij) de huisvestingsbehoefte als gevolg van vastgoed- en / of accommodatiebeleid.	Continu
p.C.2.2	We hebben de advisering over vastgoed efficiënt en adequaat ingericht.	Continu
p.C.2.3	We organiseren en regisseren de facilitaire dienstverlening in gemeentelijke accommodaties waar dat van toepassing is en zorgen voor de bijbehorende	Continu

	uitvoering.	
p.C.2.4	We beperken leegstand van gemeentelijk vastgoed door het uitvoeren van effectief leegstandsmanagement.	Continu
p.C.2.5	We stellen een integrale vastgoedvisie op (de Perspectievennota) voor de dienstgebouwen en maatschappelijke accommodaties.	Continu
p.C.2.6	We verhuren accommodaties aan verenigingen binnen de financiële en maatschappelijke kaders die vastgesteld zijn in het accommodatiebeleid.	Continu
p.C.2.7	We laten het gemeentelijk vastgoed onafhankelijk toetsen op kwaliteit en financiële waarde.	Continu
p.C.2.8	We stellen een integraal duurzaamheidsplan voor eigen vastgoed op met gevolgen voor onderhoud en investeringen	2022
p.C.2.9	We stimuleren maatschappelijke organisaties te investeren in duurzame maatregelen voor hun accommodaties.	Continu

D. Financiering

Inleiding

In het BBV 2004 (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) is de paragraaf 'financiering' voorgeschreven voor zowel de begroting als de jaarrekening. In deze paragraaf worden de plannen, feiten en visie over financiering uiteengezet. De Wet Financiering Decentrale Overheden (wet FIDO) schept een kader voor de treasuryfunctie, levert een bijdrage aan de kredietwaardigheid van de openbare lichamen en bevordert de transparantie van de treasuryfunctie. Deze wet introduceert twee instrumenten op het gebied van de treasuryfunctie:

- het treasurystatuut,
- de financieringsparagraaf.

Het treasurystatuut heeft als doel bestaande verantwoordelijkheden en bevoegdheden te formaliseren en expliciet vast te stellen. De gemeenteraad kan dan beter invulling geven aan zijn verordenende en controlerende bevoegdheid.

De financieringsparagraaf heeft als doel inzicht te geven in de algemene interne en externe ontwikkelingen die van belang zijn voor treasury en bevat informatie op het gebied van risicobeheer, de financieringspositie en de leningen- en uitzettingenportefeuille.

De raad heeft op 2 december 2014 het "Treasurystatuut 2015-2018" vastgesteld. In dit statuut is het volgende geregeld:

- de organisatie voor het opstellen van het treasurybeleid
- de planning & controlcyclus
- de organisatie van de uitvoering van treasury-activiteiten en
- de interne en externe controle

In 2017 zijn de functiebenamingen die opgenomen waren in dit treasurystatuut aangepast naar de functiebenamingen die momenteel binnen de organisatie van toepassing zijn.

In Europees verband zijn afspraken gemaakt om de overheidsuitgaven nu en op langere termijn houdbaar te laten blijven. Deze maatregelen zijn vertaald naar Nederlandse wetgeving. Zoals de invoering van het verplicht schatkistbankieren (Wet Fido) en de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof).

Doelstelling p.D.1

We voldoen aan de wettelijke financiële kaders en vastgestelde gemeentelijke verordeningen.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Elk kwartaal wordt er tijdig, volledig en kwalitatief goed aangeleverd aan IV3 en CBS.
2. De begroting en jaarrekening worden digitaal ontsloten.
3. De liquiditeitsprognose wordt maandelijks geactualiseerd en het aantrekken van leningen wordt hierop afgestemd.
4. Per kwartaal monitoren we de kasgeldlimiet en sturen we tijdig bij.

Maatregelen

- p.D.1.1 We leveren per kwartaal de IV3 rapportages aan bij het CBS, inclusief de berekening van het gemeentelijke EMU-saldo.
- p.D.1.2 Maandelijks actualiseren we onze liquiditeitsprognose.

p.D.1.3	Per kwartaal monitoren we de kasgeldlimiet en sturen we waar nodig bij.	Continu
p.D.1.4	We beheren de renterisico's bij herfinanciering en voldoen aan de renterisiconorm conform Wet Fido.	Continu
p.D.1.5	We hebben een actueel en effectief financieel kader met o.a. treasury-statuuat, nota reserves & voorzieningen, verordening ex art 212, 213 & 213a.	Continu

Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof) / EMU saldo

Om hun financieringstekort te beheersen en terug te brengen, hebben de landen van de Eurozone (Europese Commissie) in het Verdrag van Maastricht een norm afgesproken. Het nationale financieringstekort mag niet meer bedragen dan 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP), waarbij de overheidsschuld niet hoger dan 60% van het BBP mag zijn.

Per 1 januari 2014 is de Wet Houdbare overheidsfinanciën ingevoerd. Daarin worden Europese afspraken over de beheersing van de schuldenlast en het begrotingstekort vertaald naar nationale wetgeving om te waarborgen dat het begrotingstekort binnen de perken blijft. Het aandeel van de landelijke decentrale overheden in de berekening van het begrotingstekort van 3% bedraagt 0,5%. Alle gemeenten samen nemen daarvan circa 0,34% voor hun rekening.

In de wet staat dat gemeenten een gelijkwaardige bijdrage moeten leveren aan het terugdringen van het EMU-tekort. Het onderhandelingsakkoord tussen het Rijk en de decentrale overheden heeft de aanvankelijke scherpe kantjes van de regels afgehaald door een tekort van 0,5% BBP toe te staan voor de eerste jaren. Bovendien werden er geen sancties opgelegd als er toch sprake was van overschrijdingen.

Daarnaast gelden de regels voor het maximale begrotingstekort niet voor elke gemeente apart, maar voor alle gemeenten samen. Dat betekent dat een gemeente of provincie die in een jaar fors investeert dat gewoon kan doen als alle gemeenten samen maar binnen de norm blijven. De vier grote gemeenten samen hebben een aandeel van 85% op de grootte van het tekort. Het aandeel van onze gemeente is uitermate gering.

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, art. 19) is de verplichting vastgesteld dat de gemeenten ramingen van het EMU-saldo dienen te verstrekken over het voorafgaande jaar, het actuele jaar en het volgende jaar. Met ingang van 2017 is conform de vernieuwing BBV de ontwikkeling van het EMU-saldo voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar vereist in de meerjarenbegroting.

De EMU-tekortruimte voor decentrale overheden is voor jaren 2019 tot en met 2022 vastgesteld op 0,4% van het bruto binnenlands product per jaar. Deze ruimte zal op zeer korte termijn worden onderverdeeld tussen gemeenten, provincies en waterschappen.

De individuele overheden (gemeenten, provincies en waterschappen) verstrekken onderstaande gegevens jaarlijks aan het CBS. Indien hieruit blijkt dat op macroniveau het EMU-saldo overschreden wordt, zullen de gemeenten, provincies en waterschappen hierover worden geïnformeerd. De gemeenten worden (nog) niet afgerekend op een eventueel hoger EMU-tekort.

Financieringspositie

Voor een duidelijk beeld van de mogelijke risico's bij de financiering geven we aan welke omvang de financiering binnen onze gemeente heeft. In onderstaande tabel staan de begrote posities per ultimo 2019-2022. Daarbij wordt de verhouding weergegeven tussen het Eigen en Vreemd Vermogen.

Financieringspositie				
	2019	2020	2021	2022
Vaste activa	€ 141.522.673	€ 136.905.092	€ 134.657.639	€ 131.195.041
Grondexploitatie	€ 3.653.786	€ 4.537.467	€ 1.590.548	€ -77.641
Totaal vaste activa	€ 145.176.459	€ 141.442.559	€ 136.248.187	€ 131.117.400
Eigen vermogen	€ 45.692.000	€ 45.161.000	€ 45.258.000	€ 45.071.000
Voorzieningen	€ 11.590.000	€ 11.584.000	€ 10.578.000	€ 10.269.000
Vreemd vermogen	€ 58.728.230	€ 54.460.412	€ 50.299.216	€ 46.312.500
Totaal vermogen	€ 116.010.230	€ 111.205.412	€ 106.135.216	€ 101.652.500
Financieringsstekort	€ -29.166.229	€ -30.237.147	€ -30.112.971	€ -29.464.900
Verhouding:				
Eigen vermogen	39,39%	40,61%	42,64%	44,34%
Vreemd vermogen	60,61%	59,39%	57,36%	55,66%
Financieringsstekort	-25,14%	-27,19%	-28,37%	-28,99%

Het tekort aan financieringsmiddelen wordt met externe financieringsmiddelen "kort of lang" gefinancierd.

Het keuzemoment voor het aantrekken van een vaste geldlening ("lang-geld") wordt naast het inzicht in de geldstromen bepaald door:

- de marktverwachtingen
- de wettelijke bepalingen en
- de toetsingscriteria van de provincie m.b.t. de kasgeldlimiet en de renterisiconorm (wet FIDO).

Het is niet toegestaan alles met "kort geld" - een kasgeldlening - te financieren. Er zijn criteria opgesteld voor de lokale overheden om te voorkomen dat in de toekomst men bij herfinanciering met financiële tegenvallers wordt geconfronteerd. De kasgeldlening is een instrument waar door de lokale overheden veel gebruik van wordt gemaakt omdat er in de markt momenteel een negatieve rente op wordt gegeven door de verstrekkers van de lening.

Risicobeheer: kasgeldlimiet en rente-risiconorm

De gemeente verstrekt enkel leningen of garanties aan derden uit hoofde van haar publieke taak. Hiervoor is een besluit van de raad noodzakelijk. Om de budgettaire risico's te beperken, zijn twee normen op grond van de Wet Financiering Decentrale Overheden van belang: de kasgeldlimiet en de rente-risiconorm.

Kasgeldlimiet

Deze limiet heeft betrekking op leningen met een looptijd tot maximaal 1 jaar (max. 8,5% van het bedrag van de begroting). Het gaat hierbij om renterisico's van de vlottende schuld. Toegestane instrumenten bij het aantrekken van kortlopende middelen zijn daggeld, kasgeldleningen en de kredietlimiet op rekening-courant. Met het in werking treden van het schatkistbankieren moeten overtollige gelden boven de normgrens van schatkistbankieren in de schatkist gestort te worden. Bij het aantrekken van financieringen voor langer dan een jaar zijn uitsluitend geldleningen toegestaan.

De vlotte schuld wordt afgezet tegen de norm van de kasgeldlimiet. De kwartaalrapportages zijn belangrijk voor het signaleren van mogelijke overschrijdingen. De hoogte van de vlottende schuld is sterk afhankelijk van de mate en het tempo van uitvoering van geraamde investeringen en grondverkoop.

Als er structureel sprake is van een overschrijding van drie opeenvolgende kwartalen van de kasgeldlimiet dan moet de gemeente met de provincie in overleg over een beëindiging van de overschrijding. De gemeente wordt dan verplicht een vaste geldlening af te sluiten (consolideren).

Uit onderstaand overzicht blijkt dat de kasgeldlimiet alleen in kwartaal van 2018 een lichte overschrijding laat zien maar dat dit in kwartaal 2 van 2018 alweer was opgelost.

Kasgeldlimiet	3e kw 2017	4e kw 2017	1e kw 2018	2e kw 2018
Omschrijving				
Vlottende korte schulden				
Opgenomen gelden < 1 jaar	€ 20.000.000	€ 18.000.000	€ 15.000.000	€ 16.000.000
Schuld in rekening courant	€ -	€ -	€ -	€ -
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	€ -	€ -	€ -	€ -
Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal vlottende korte schulden	€ 20.000.000	€ 18.000.000	€ 15.000.000	€ 16.000.000
Vlottende middelen				
Contante gelden in kas	€ 6.731	€ 6.567	€ 7.018	€ 8.628
Tegoeden in rekening courant	€ 21.052.248	€ 13.044.748	€ 6.042.592	€ 11.835.454
Overige uitstaande gelden < 1 jaar				
Totaal vlottende middelen	€ 21.058.979	€ 13.051.315	€ 6.049.610	€ 11.844.082
Totaal netto vlottende schuld (1-2)	€ 1.058.979-	€ 4.948.685	€ 8.950.390	€ 4.155.918
Kasgeldlimiet				
Begrotingstotaal (oorspronkelijke begroting)	€ 88.960.001	€ 88.960.001	€ 95.164.000	€ 95.164.000
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percenta	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Kasgeldlimiet: (4 X 5 / 100)	€ 7.561.600	€ 7.561.600	€ 8.088.940	€ 8.088.940
Ruimte onder kasgeldlimiet (4-3)	€ 8.620.579	€ 2.612.915	€ -	€ 3.933.022
Overschrijding van de kasgeldlimiet (3-4)	€ -	€ -	€ 861.450	€ -

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft betrekking op financieringen met een rentetypische looptijd van langer dan 1 jaar. De gemeente loopt renterisico over

- dat deel van de leningenportefeuille dat in een jaar in aanmerking komt voor herfinanciering of renteherziening en
- nieuw aan te trekken langlopende leningen.

Aansluitend op de geactualiseerde Wet Fido is per 1 januari 2010 de nieuwe Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden in werking getreden. Vanaf dat moment wordt de risiconorm berekend op basis van een percentage (20%) van het begrotingstotaal. Doel is het renterisico bij herfinanciering te beheersen. Jaarlijks mogen de verplichte aflossingen en de renteherziening niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Het schema hieronder laat de begrote renterisiconorm zien. De provincie toetst de kasgeldlimiet en renterisiconorm uit hoofde van haar financiële toezicht.

Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld					
	Omschrijving	2019	2020	2021	2022
1a	Renteherziening op vaste schuld opgenomen gelden (o/g)	€ -	€ -	€ -	€ -
1b	Renteherziening op vaste schuld uitgeleende gelden u/g	€ -	€ -	€ -	€ -
2	Netto renteherziening op vaste schuld (1a-1b)				
3	Betaalde aflossingen	€ 4.267.818	€ 4.161.196	€ 3.986.717	€ 3.743.967
4	renterisico op vaste schuld (2+3)	€ 4.267.818	€ 4.161.196	€ 3.986.717	€ 3.743.967
	Renterisiconorm				
5	Begrotingstotaal	€ 100.031.000	€ 99.397.000	€ 95.082.000	€ 95.348.000
6	Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20,00%	20,00%	20,00%	20,00%
7	Renterisiconorm	€ 20.006.200	€ 19.879.400	€ 19.016.400	€ 19.069.600
	toets renterisiconorm				
8	renterisiconorm (7)	€ 20.006.200	€ 19.879.400	€ 19.016.400	€ 19.069.600
9	renterisico op vaste schuld (4)	€ 4.267.818	€ 4.161.196	€ 3.986.717	€ 3.743.967
10	ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	€ 15.738.382	€ 15.718.204	€ 15.029.683	€ 15.325.633

Nieuwe BBV richtlijnen Rente 2016

Om ervoor te zorgen dat in de begroting en verantwoording de totale rentelasten en de daaraan gekoppelde financieringsbehoefte inzichtelijk zijn, wordt in de BBV voorgeschreven dat de paragraaf financiering voortaan ook in ieder geval inzicht geeft in

- de rentelasten,
- het renteresultaat,
- de financieringsbehoefte en
- de manier waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend.

De commissie BBV adviseert hiervoor een renteschema op te nemen in de paragraaf financiering. Onderstaande schema voldoet aan het genoemde advies.

Renteschema: Begroting 2019 vernieuwde BBV notitie		
	Omschrijving	2019
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€ 2.132.655
b.	De externe rentebaten (idem)	€ -569.159
	Saldo rentelasten en rentebaten	€ 1.563.496
c.1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	€ -65.401
c.2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend.	€ -237.085
c.3.	De rentebaait van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	€ 462.178
		€ 159.692
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	€ 1.723.188
d.1.	Rente over het eigen vermogen	€ -
d.2.	Rente over de voorzieningen (die tegen CW gewaardeerd zijn)	€ -
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	€ 1.723.188
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	€ -1.887.197
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury	€ -164.009

De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. De omslagrente wordt vervolgens op consistente en eenduidige wijze toegerekend aan de individuele activa. Daarbij is differentiatie per investering of taakveld niet toegestaan. Het bij de begroting (voor)gecalculeerde

omslagpercentage mag binnen een marge van 0,50% worden afgerond. Wijken de werkelijke rentelasten die (over een jaar) aan taakvelden hadden moeten worden doorbelast meer dan 25% af van de rentelasten die op basis van de voorgecalculeerde renteomslag aan de taakvelden is toegerekend, dan is een correctie verplicht. Dit is gerelateerd aan de fluctuaties van de rentetarieven op de geldmarkt.

E. Bedrijfsvoering

Organisatieontwikkeling

Afgelopen jaren met de lijn 'van Vakmanschap naar Meesterschap' zijn er door de organisatie majeure stappen gezet in de ontwikkeling. We werken vanuit strategie, cultuur en structuur. Inmiddels is de ontwikkeling zo georganiseerd dat we het waar maken met onze eigen medewerkers, bijvoorbeeld via eigen cultuurcoaches. Iedereen in de organisatie neemt deel aan de ontwikkeling. Wij zijn met elkaar ook trots op de stappen die we al hebben gezet, al beseffen we dat we de komende jaren de organisatie nog verder moeten brengen gericht naar buiten. Periodiek zal de gemeenteraad worden meegenomen in de resultaten van de ontwikkeling.

Werkgever

Een belangrijk aandachtspunt in de ontwikkeling van de organisatie is het toekomstgerichte uitdagende perspectief wat we als werkgever bieden. Werkgevers beseffen dat er keuze is aan werk. Dit zien we ook terug in openstaande vacatures in de regio en bij ons. We hebben dit jaar gewerkt aan de profilering en zullen dit komende periode nog meer uitdragen. We zijn inventief in het invullen van vacatures en vullen de vacatures veelvuldig op door interne kansen te bieden op ieder niveau. Het vraagt een omgeving waar medewerkers mogen groeien en daar de ruimte voor krijgen. In de toenemende druk op de arbeidsmarkt merken wij dat wij ondanks de krappe markt mede vanwege de gegeven ruimte en het profiel bekend staan als een gemeente waar medewerkers willen werken en dat is een mooi gegeven. We zien een personeelsbestand waar een steeds betere balans aan jongere en oudere medewerkers samenwerken voor onze gemeenschap. Dat is en blijft een uitdaging om waar te maken. Aandachtspunten waar we komende periode aan werken zijn ons karakter van een 'doe-gemeente' binnen een ambitieuze gemeente waar altijd wat te doen is. Een prima eigenschap om resultaatgericht te zijn mits er ruimte is voor denkkracht. Daar mag meer balans in komen. Het herijken van de organisatievisie is mede daarom een actiepoint voor komende periode.

Werkdruk

De gemeenteraad heeft middelen beschikbaar gesteld om ondersteuning te bieden aan de ontstane werkdruk vanuit de afspraak dat er gewerkt wordt aan structurele oplossingen. In de periodieke verantwoording van de organisatieontwikkeling wordt dit meegenomen. De organisatie waardeert de betrokkenheid van het bestuur om samen te gaan voor goed werkgeverschap. Ook dat is een cultuuraspect waar we samen voor willen staan.

Samenwerking bedrijfsvoering Venlo, Venray en Horst aan de Maas

Zoals in de vorige begroting is gemeld is de samenwerking planmatig opgepakt en zijn er kwartiermakers benoemd vanuit vastgestelde opdrachten, waarbij de betreffende bedrijfsvoeringsonderdelen vergaand samen gaan. We werken vanuit één aansturing namens de drie gemeenten per onderdeel. Een belangrijke basis van het besef om te moeten samenwerken is dat we als werkgever de complexiteit, kennis en kunde beter waar kunnen maken door het samen te doen. De kosten van bijvoorbeeld informatievoorziening stijgen in het gemeentelijke landschap steeds meer, door thema's als informatiebeveiliging, privacy, het werken vanuit architectuur, datagericht werken (big data, data-analyse, het werken met dashboards, e.d.), digitale ontsluiting van gegevens via complexe knooppunten, etc. We hebben samen al de nodige resultaten geboekt, zoals op thema's als HRM. De komende periode wordt een spannende tijd of we met elkaar in staat blijven over de eigen schaduw heen te stappen te blijven gaan voor de gezamenlijke toekomst. Discussies over entiteiten, locaties, harmonisatie van processen e.d. vragen een samenwerking van besturen en organisaties van de drie gemeenten. Daar zal de komende periode ook nog meer aandacht aan worden besteed.

Verbonden partijen

De samenwerking Venlo, Venray en Horst aan de Maas op het gebied van bedrijfsvoering inclusief de thema's Sociaal Domein en Regionale Uitvoeringsdienst staat niet op zichzelf. We werken samen op

diverse andere thema's, zoals via de Veiligheidsregio en via Regio Venlo. In de begroting is dit opgenomen in de paragraaf verbonden partijen.

Werken aan de toekomst – service- en datagericht werken

Waar bedrijfsvoering zich nog meer in wil gaan onderscheiden is het werken vanuit de servicegedachte gericht van gebruiksgemak, snelheid, kwaliteit van service in combinatie met het werken vanuit data-analyse en het ontsluiten van de data via bijvoorbeeld dashboards. We durven gerust te stellen dat onze gemeente in Nederland al behoort tot de voorlopers op dit thema. Zoals ook in het coalitieakkoord staat zullen we de komende periode onze opgedane kennis ook inzetten voor extern gerichte producten. We bieden als organisatie ook via dit thema ruimte om te experimenteren en te ontwikkelen, passend binnen het profiel van onze ondernemende gemeente.

Doelstelling p.E.1

Door samenwerking met omliggende gemeenten vergroten wij onze kennis, gezamenlijke capaciteit, efficiency, innovatiekracht, kwaliteit van dienstverlening en verminderen we onze kwetsbaarheid

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. We hebben in 2022 één functionerend gezamenlijk gegevenshuis waarin het stelsel van basisgegevens op een zelfde manier wordt georganiseerd.
2. De operationele en technische onderdelen die betrekking hebben op HRM en het bevorderen van de mobiliteit van medewerkers zijn in 2022 geharmoniseerd.
3. We hebben in 2022 een samenwerkingsverband waarbij klant contact diensten efficiënt en effectief worden geleverd aan de gemeenten en hun klanten.
4. De informatiseringsprocessen en procedures zijn in 2022 geharmoniseerd .
5. De ICT-infrastructuur is uiterlijk in 2022 samengevoegd.
6. De informatisering (applicaties) zijn in 2021 samengevoegd.
7. We vormen uiterlijk in 2022 samen met Venray en Venlo een RUD.

Maatregelen

		Gereed
p.E.1.1	We werken op het gebied van bedrijfsvoering samen met de gemeenten Venlo en Venray en regio Noord-Limburg.	Continu
p.E.1.2	We werken op het gebied van informatiebeveiliging samen met gemeente Venray.	Continu
p.E.1.3	We inventariseren de mogelijkheden voor regionale samenwerking op het gebied van burgerzaken en het KCC.	2020

Financiën

Doelstelling p.E.2

Onze financiële dienstverlening sluit aan bij de behoeften van belanghebbenden.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

Gemeenteraad, college en medewerkers zijn minimaal tevreden over de financiële dienstverlening

Maatregelen		Gereed
p.E.2.1	We beschikken over een efficiënte en effectieve financiële administratie.	Continu
p.E.2.2	We hanteren een streng, rechtvaardig, efficiënt en effectief invorderingsbeleid met een sociaal karakter. En onderzoeken de mogelijkheden van invordering op maat.	Continu
p.E.2.3	We hebben een gedegen systeem van financiële advisering.	Continu
p.E.2.4	We hebben kwalitatief goed functionerende budgetverantwoordelijken.	Continu
p.E.2.5	We leveren periodiek een dashboard met de actuele stand van zaken (realisatie taakstelling - LEAN - samenwerking - financiële kengetallen etc.).	Continu

Human Resource Management (HRM)

Doelstelling p.E.3

De gemeente is een goed werkgever.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Medewerkers waarderen het werken bij de (organisatie) gemeente Horst aan de Maas 'overall' met het rapportcijfer 8 (opeen schaal van 1-10).
2. Er is jaarlijks 20% in- en externe mobiliteit van medewerkers.
3. De helft van de vacatures wordt intern ingevuld.
4. Het ziekteverzuimpercentage is lager dan 3,5%.
5. Het beschikbare budget voor talentontwikkeling wordt volledig benut.
6. Eind 2019 zijn er 10 garantiebanen in onze organisatie gecreëerd.

Maatregelen		Gereed
p.E.3.1	Eind 2019 hebben we binnen onze organisatie 10 garantiebanen gecreëerd voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. We voldoen hiermee aan de maatschappelijke doelstelling.	2019
p.E.3.2	Maatwerktrajecten op het gebied van instroom, doorstroom en uitstroom worden effectief en planmatig begeleid.	Continu
p.E.3.3	Via een opleidingsplan stimuleren we talentontwikkeling en persoonlijke ontwikkeling op zowel collectief als individueel niveau.	Continu
p.E.3.4	We geven invulling aan regionale HRM-samenwerking op de thema's arbeidsmarkt, garantiebanen, arbeidsvoorwaarden en E-HRM.	Continu
p.E.3.5	We stellen een strategische personeelsplanning op met als doel de juiste persoon op de juiste plek.	2019
p.E.3.6	We leveren via gerichte initiatieven / projecten een bijdrage aan de duurzame inzetbaarheid van medewerkers bij de gemeente Horst aan de Maas.	2019

Doelstelling p.E.4

De organisatie heeft actuele personele- en organisatorische ken- en stuurgetallen als basis voor besluiten die bijdragen aan onze doelen.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Het management beschikt over een maandelijks geactualiseerde financiële rapportage op HRM-gebied.
2. Het management beschikt over realtime informatie over HRM-thema's.
3. 90% van de HRM-beheertaken verloopt digitaal.

Maatregelen

Gereed

p.E.4.1	We richten een proces in om te komen tot optimale sturing op personele en organisatorische ken- en stuurgetallen.	2019
p.E.4.2	HRM-processen worden zo efficiënt mogelijk ingericht en daar waar mogelijk gedigitaliseerd.	Continu

Informatievoorziening

Doelstelling p.E.5

De dienstverlening en bedrijfsprocessen van de gemeentelijke organisatie worden tegen acceptabele kosten ondersteund door kwalitatief goede informatie en informatiesystemen.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. 95% van de ontvangen poststukken zijn binnen 2 werkdagen geregistreerd.
2. 90% van de ontvangen vragen en (storings)meldingen zijn binnen 5 werkdagen afgehandeld.
3. De beschikbaarheid van de (primaire) businessapplicaties op werkdagen van 7.00 tot 18.00 uur is minimaal 99% op jaarbasis.
4. Iedere maand is er een actueel overzicht van de budgetten en investeringen Informatievoorziening.
5. Ontvangen dossiers van afgehandelde zaken (niet-WIZ) zijn binnen 1 maand gearchiveerd.
6. Ontvangen dossiers van afgehandelde WIZ-zaken zijn in 2020 binnen 1 maand gearchiveerd.
7. We voldoen aan de wettelijke kaders, richtlijnen en normen voor het beheer en de distributie van de basisregistraties (BAG en BGT).

Maatregelen

Gereed

p.E.5.1	We leveren de producten en diensten informatievoorziening	Continu
p.E.5.2	We optimaliseren onze processen voor informatievoorziening	Continu
p.E.5.3	We ondersteunen de clusters in de groei naar data-gedreven werken	Continu

Doelstelling p.E.6

De inrichting, het beheer en de uitvoering van de informatievoorziening zijn integraal op elkaar afgestemd. Daarbij wordt rekening gehouden met in- en externe ontwikkelingen.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Het informatiebeleidsplan wordt periodiek geactualiseerd.
2. Er wordt jaarlijks gerapporteerd over het Jaarplan informatievoorziening.

Maatregelen

		Gereed
p.E.6.1	We verwerken de in-en externe ontwikkelingen in het informatiebeleid en informatieplan.	Continu
p.E.6.2	We voeren portfolioprojecten uit	Continu

Bestuurlijke en juridische zaken (BJZ)

Doelstelling p.E.7

Het Bestuurs- en managementsecretariaat ondersteunt bestuur en management effectief en efficiënt.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. Het bestuur en het management zijn tevreden over de ondersteuning van het secretariaat.

Maatregelen

		Gereed
p.E.7.1	Het Bestuurssecretariaat ondersteunt het college.	Continu
p.E.7.2	Het Managementsecretariaat ondersteunt management en directie.	Continu

Doelstelling p.E.8

We benutten subsidiemogelijkheden- zowel provinciaal, nationaal als Europees -maximaal en minimaliseren de financiële risico's in projecten waarvoor subsidie is ontvangen.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

Van alle verleende subsidies wordt bij de vaststelling minimaal 90% van de werkelijk gemaakte kosten ook daadwerkelijk uitgekeerd.

Maatregelen

		Gereed
p.E.8.1	Jaarlijks beoordelen we voorgenomen projecten in de voorjaarsnota en programmabegroting op hun potentie voor externe financiering.	Continu
p.E.8.2	We stimuleren kennisontwikkeling en bewustwording richting organisatie over subsidieverwerving en –coördinatie.	Continu
p.E.8.3	Wij borgen dat gemeentelijke investeringen in projecten met subsidiabele thema's worden getoetst op subsidiekansen en wegen de slaagkans af tegen de gevraagde inspanning.	Continu
p.E.8.4	Wij onderhouden contacten in de regio Venlo om subsidiekansen voor regionale thema's en projecten tijdig te signaleren en indien mogelijk te benutten. Daarvoor	Continu

zijn wij bereid in voorkomende gevallen een trekkersrol te vervullen.

p.E.8.5	Wij treden op als gesprekspartner voor lokale initiatieven van maatschappelijke organisaties en bedrijven en zijn bereid initiatieven met gewenste maatschappelijke impact ondersteuning te bieden bij het werven van fondsen en subsidies.	Continu
---------	---	---------

Doelstelling p.E.9

We hebben een effectief en efficiënt inkoopbeleid en contractbeheer.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

Alle inkopen zijn conform wettelijke regelgeving en ons eigen inkoopbeleid.

Maatregelen		Gereed
p.E.9.1	Het inkoop- en aanbestedingsbeleid wordt geactualiseerd aan de hand van de vorming van een shared service center om toekomstige aanbestedingen samen met de gemeenten Venlo en Venray op te kunnen pakken	2019
p.E.9.2	We komen tot een platform voor inkoopadvies en contractbeheer en werken daarbij samen met de gemeenten Venray en Venlo.	2019
p.E.9.3	In samenwerking met de gemeenten Venray en Venlo introduceren we een gemeentelijke inkoopkalender.	2019
p.E.9.4	We stimuleren het gebruik van het contractbeheersysteem onder de contractbeheerders met het oog op rechtmatigheid en als controle-instrument	Continu
p.E.9.5	We doen nader onderzoek naar de mogelijkheden om de toegang tot het lokale MKB verder te verbeteren en passen die maatregelen toe.	Continu

F. Verbonden partijen

1. Inleiding

In deze paragraaf geven we inzicht in de verbonden partijen.

Een verbonden partij is een privaot- of publiekrechtelijke rechtspersoon waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft (artikel 1 BBV). Er is sprake van een bestuurlijk belang als er zeggenschap is op basis van stemrecht of vertegenwoordiging in het bestuur van de organisatie. Er is sprake van een financieel belang wanneer een beschikbaar gesteld bedrag niet verhaalbaar is bij faillissement of wanneer er financiële aansprakelijkheid bestaat als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Verbonden partijen voeren publieke taken uit die een relatie hebben met het bereiken van de doelstellingen van het programmaplan en de daaraan gekoppelde beleidsvoornemens.

2. Verbonden partijen

Er is op dit moment sprake van de volgende verbonden partijen:

Gemeenschappelijke regelingen:

1. Veiligheidsregio Limburg-Noord
2. Euregio Rijn-Maas-Noord
3. Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Noord-Limburg West (NLW)
4. Districtelijke Bundeling Handhavingscapaciteit
5. Samenwerkingsovereenkomst Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum
6. Gemeenschappelijke Regeling Maasveren Limburg Noord
7. Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Limburg Noord
8. RUD Limburg
9. Omnibuzz

Coöperaties/vennootschappen:

10. Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo

Stichtingen/verenigingen:

-

Overig:

11. Regio Venlo (vrijwillig samenwerkingsverband)
12. Banenplein Limburg
13. Aandelen:
 - 1 a t/m f. Diverse deelnemingen als gevolg verkoop aandelen Essent
 2. Waterleidingmaatschappij Limburg
 3. Bank voor Nederlandse Gemeenten
 4. Bodemzorg Limburg

Voor elk van deze partijen zijn de gegevens hieronder opgenomen in een uniform format. Van elke verbonden partij is de meest actuele financiële informatie vermeld. Bij voorkeur die van 2019.

Voor elk van deze partijen zijn de gegevens hieronder opgenomen:

Nummer:	1	
Naam van de verbonden partij:	Veiligheidsregio Limburg Noord	
Vestigingsplaats:	Venlo	
Doel (openbaar belang)	Behartiging van de belangen van de 15 gemeenten binnen het gebied van de Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN), handelend vanuit de taken en verantwoordelijkheden zoals opgenomen in de Wet Veiligheidsregio's en de Wet Publieke gezondheid.	
Relatie met programma	Programma 4, Sociaal Maatschappelijk, Participatie en voorzieningen, beleidsveld 4.1 Zorg en programma 6 Openbare Orde en Veiligheid, Toezicht en Handhaving, beleidsveld 6.1 Openbare orde en veiligheid.	
Bestuurlijke en financieel belang	Een groot deel van de gemeentelijke verantwoordelijkheden op het terrein van Veiligheid en Publieke Gezondheid zijn conform de geldende wetgeving belegd bij de VRLN. Hiervoor betaalt Horst aan de Maas een gemeentelijke bijdrage. De bijdrage voor 2019 (voor zowel veiligheid als gezondheid) is begroot op € 4.305.000.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>In 2017 is de 25% van de hogere gemeentelijke bijdrage verwerkt in de begroting, dit na de harmonisatie van de begroting van de VRLN van 2016. In december 2017 is besloten de stijging van loonkosten en pensioenpremies op te vangen door verhoging van de gemeentelijke bijdrage. In 2020 zal het volledige bedrag zijn verwerkt in onze begroting.</p> <p>De Veiligheidsregio heeft een traject ingezet van verbetering en transparantie in zijn bedrijfsvoering. Belangrijk onderdeel hiervan was de harmonisatie van de begrotingen en de daaruit volgende gemeentelijke bijdrage. De ontwikkelingen worden vanuit een proactieve en positief kritische houding door het college gevolgd en draagt zorg dat de raad voldoende ruimte en gelegenheid krijgt om deze ontwikkelingen te volgen.</p> <p>Samen met VRLN en andere ketenpartners wordt onderzocht of er een mogelijkheid is tot het komen van nieuwbouw van een multifunctionele brandweerkazerne met oefenterrein binnen Horst aan de Maas.</p>	
	01-01-2019 (begroot)	31-12-2019 (begroot)
Eigen vermogen	€ 2.774.000	€ 2.839.000
Vreemd vermogen	€ 51.343.000	€ 52.733.000
Resultaat boekjaar	Nihil	

Nummer:	2	
Naam van de verbonden partij:	Euregio Rijn-Maas-Noord	
Vestigingsplaats:	Mönchengladbach en Venlo	
Doel (openbaar belang)	De vertegenwoordigers van overheden en Kamers van Koophandel bereiken in de Euregio overeenstemming over gezamenlijke Duits-Nederlandse projecten en stimuleren vervolgens de voortvarende uitvoering ervan. De Euregio adviseert over het belang van projecten in	

	relatie tot de beschikbare subsidiegelden. Bij onderwerpen die het werkgebied overstijgen, vertegenwoordigt de Euregio Rijn-Maas-Noord haar leden naar andere euregio's en naar overheden en instellingen op landelijk en Europees niveau.	
Relatie met programma	Programma 1 Bestuur en Bestuurlijke samenwerking	
Bestuurlijke en financieel belang	<p>De Euregio zet zich in voor</p> <ul style="list-style-type: none"> • het bevorderen van de grensoverschrijdende samenwerking op de programmaonderdelen • het bevorderen van de ontwikkeling van de regio op het gebied van technologie, economie, innovatie en duurzaamheid • het grensoverschrijdend bevorderen van de integratie van inwoners. • het behalen van subsidie voor projecten. Het budget is opgebouwd uit verschillende inkomsten. Het grootste deel bestaat uit kostenvergoedingen en subsidie van de Europese Unie, de deelstaat NRW en de provincie Limburg. Verder financieren de Duitse en Nederlandse leden een deel van het budget met hun bijdrage een. De jaarlijkse contributie/bijdrage is € 6.880 (€ 3.440 per stem). • 	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Naast de periodieke Algemene ledenvergaderingen bestaat de Euregio Rijn-Maas-Noord uit verschillende commissies:</p> <ul style="list-style-type: none"> • commissie Government-to-Government, • commissie Business-to-Business, • commissie People-to-People en • commissie INTERREG. <p>INTERREG stimuleert innovatieve en duurzame projecten die zich richten op het sterker maken van Europa. Denk aan meer innovatiekracht, een beter milieu en het verkleinen van de economische verschillen tussen regio's en lidstaten onderling. De INTERREG periode V (2014-2020) biedt vooral kansen op regionaal en bovenregionaal niveau o.a. vanwege het gevraagde schaalniveau van projecten en initiatieven. De taak en opdracht van onze subsidiecoördinator is erop gericht aansluiting te vinden met de regio Venlo en kansen en mogelijkheden voor Horst aan de Maas te benutten. Ook wordt waar mogelijk de verbinding gemaakt met de bestuursopdracht over een nieuw afsprakenkader voor Internationale Zaken. Op basis van dit afsprakenkader wordt de regio Noord en Midden-Limburg ondersteund en geadviseerd over onze internationale positionering en het verkleinen van grensbarrières. De ambtelijke ondersteuning hiervoor wordt ingevuld door gemeente Venlo.</p>	
	01-01-2016 (2019 nog niet bekend)	31-12-2016 (2019 nog niet bekend)
Eigen vermogen	€ 311.573	€ 340.833
Vreemd vermogen	€ 258.761	€ 353.777
Resultaat boekjaar	€ 29.260	

Nummer:	3	
Naam van de verbonden partij:	Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Noord-Limburg West (NLW)	
Vestigingsplaats:	Venray	
Doel (openbaar belang)	Het uitvoeren van de (voormalige) Wet sociale werkvoorziening voor de gemeenten Peel en Maas, Horst aan de Maas en Venray. Sinds 1 januari 2015 is de NLW een van de professionele partners bij het uitvoeren van de Participatiewet.	
Relatie met programma	Programma 3, Sociaal Domein	
Bestuurlijke en financieel belang	De gemeente heeft als bestuurder van het werkvoorzieningschap zeggenschap over de inhoudelijke dienstverlening van de NLW-Groep NV en als aandeelhouder zeggenschap over de bedrijfseconomische aspecten van de NLW-groep NV.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Horst aan de Maas is aangesloten bij de gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningschap NLW. Dit werkvoorzieningschap is 100% aandeelhouder van NLW groep NV, waarin de daadwerkelijke activiteiten plaatsvinden.</p> <p>De financiering verloopt via drie geldstromen. Enerzijds de van het rijk te ontvangen WSW subsidie, (onderdeel van de Participatiewet), een aanvullende gemeentelijke bijdrage en de financiering van werkgelegenheidsprojecten voor mensen in de Participatiewet. De rijksbijdrage is onvoldoende om een SW plek te exploiteren. In de Participatiewet is opgenomen dat er jaarlijks een korting zal plaatsvinden op deze rijkssubsidie, terwijl de loonkosten van de SW medewerkers niet dalen. Het gevolg is dat er tekorten ontstaan die door de exploitatie van het NLW bedrijf moeten worden gecompenseerd.</p> <p>Vanaf 2013 hebben de gemeenten Venray, Horst aan de Maas en Peel en Maas een strikter toezicht uitgeoefend op de exploitatie van NLW en de voortgang van de herstructurering om de bezuinigingen op de uitvoering Wsw op te vangen. Door een Raad van advies (bestaande uit medewerkers van de betreffende gemeenten) wordt regelmatig overleg gevoerd met de directie en MT van NLW over de financiële stand van zaken en andere belangrijke organisatorische aspecten. Door deze werkwijze hebben de gemeenten eerder inzicht in het financiële reilen en zeilen bij NLW, kan het bestuur desgewenst sneller ingrijpen en bijsturen en kunnen de gemeentelijke begrotingen indien nodig eerder worden aangepast aan de werkelijke realisatie bij NLW. Voor 2019 zal NLW proberen de toegevoegde waarde per SW-medewerker te vergroten. Hiervoor richt het zich met name op het binnenhalen van nieuwe opdrachten voor SW-medewerkers en deze ook meer te detacheren. In de meest actuele prognoses van NLW (op basis van de Participatiewet) wordt uitgegaan van een scenario waarbij er een structureel exploitatietekort van € 1.9 miljoen zal ontstaan bij de NLW-organisatie. Dat wordt betaald door de deelnemende gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling. De bijdrage en prognoses zijn verwerkt in de begroting van Horst aan de Maas.</p>	
	01-01-2019	31-12-2019
Eigen vermogen	€ 113.000	€ 113.000
Vreemd vermogen	€ 7.123.000	€ 5.766.000

Resultaat boekjaar	€ 0
--------------------	-----

Nummer:	4
Naam van de verbonden partij:	Districtelijke Bundeling Handhavingscapaciteit
Vestigingsplaats:	Venray
Doel (openbaar belang)	<p>Uitvoering geven aan toezicht en handhaving op het gebied van bouwen, milieu en APV / Bijzondere wetten.</p> <p>De algemene doelen van de GR zijn: versterken gezamenlijke daadkracht, bevordering integraal werken, ontwikkeling specifieke deskundigheden, vermindering van kwetsbaarheid, bevordering efficiënter werken en doelmatigheid handhaving. Dit doen we door versterking van de onafhankelijke functie van een team Handhaving.</p>
Relatie met programma	Programma 6, Openbare Orde & Veiligheid, Toezicht & Handhaving
Bestuurlijk en financieel belang	<p>Het college van de gemeente Horst aan de Maas heeft de gemeente Venray mandaat verleend voor de uitoefening van de toezichts- en handhavingfunctie. Hierbij is wel vastgelegd dat het college van Horst aan de Maas eindverantwoordelijk blijft.</p> <p>Begin 2018 is gebleken dat als gevolg van diverse oorzaken de uitgevoerde werkzaamheden door de gemeente Venray het in begroting 2017 opgenomen bedrag overschreden. Een belangrijke oorzaak van deze overschrijding was gelegen in het niet-indexeren van het budget voor de af te nemen uren. Bij de eerste bijstelling van de begroting 2018 is dit aangepast en is het budget met € 85.000 verhoogd.</p> <p>In de jaarbegroting 2019 is een bijdrage opgenomen van € 840.000. Tijdens de halfjaaranalyse wordt bezien of een financiële bijstelling noodzakelijk is, gelet op in de uitvoering van het VTH beleid, niet voorziene ontwikkelingen of buiten de GR liggende oorzaken.</p>
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>De gemeenschappelijke regeling (GR) 'Districtelijke bundeling handhavingscapaciteit' is ingegaan per 1 april 2005 en houdt in dat de gemeente Venray als opdrachtnemer voor de gemeente Horst aan de Maas (opdrachtgever) zorgt voor de uitvoering van de toezicht- en handhavingstaken (TH) voor verschillende beleidsthema's. Dat gebeurt op basis van een jaarlijks op te stellen uitvoeringsprogramma (kort: UP). De UP wordt verricht op basis van een jaarlijks af te sluiten dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten met de gemeente Venray over het niveau van de taakuitoefening.</p> <p>De toezicht- en handhavingstaken worden uitgevoerd op grond van een bestuurlijke prioritering. In het jaarlijks handavingsuitvoeringsprogramma komen de taken, projecten, doelstellingen en de ingezette capaciteit gedetailleerder aan de orde. De bestuurlijke prioritering brengt een zogenaamd 'restrisico' met zich mee; bepaalde toezicht- en handhavingstaken worden niet of in mindere mate uitgevoerd.</p> <p>Nieuw VTH beleid 2017-2020</p> <p>Op 11 april 2017 heeft het college van Horst aan de Maas het nieuwe beleidsplan VTH 2017-2020 vastgesteld. Dit beleidsplan is de opvolger van het "Integraal Handhavingsbeleid 2012-2015". Tijdsverloop en nieuwe wet- en regelgeving zijn aanleiding voor deze actualisatie. Het Integraal Handhavingsbeleid 2012-2015 is geëvalueerd en de resultaten daarvan zijn betrokken bij het opstellen van het beleidsplan. Daarnaast is</p>

	<p>gebruik gemaakt van het format dat door de RUD Limburg Noord is ontwikkeld. De Raad is op 7 juni 2017 geïnformeerd over het door het college vastgestelde Beleidsplan VTH 2017-2020.</p> <p>Herijking huidige handhavingssamenwerking: De gemeenschappelijke regeling bepaalt dat beide gemeenten samen garant staan voor de continuïteit en omvang van de samenwerking. Dat wil concreet zeggen dat jaarlijks een dienstenpakket wordt afgenomen dat is afgestemd op de daadwerkelijke beschikbare capaciteit van mensen en middelen. Dit uitgangspunt maakt het huidige handhavingssamenwerking juridisch te weinig flexibel om zonder financiële consequenties in te spelen op de veranderende handhavingsbehoefte van Horst aan de Maas. Dit knelpunt, ook kijkend naar de beschikbare budgetten in voorgaande jaren, was aanleiding voor de oriëntatie naar de herijking van de handhavingssamenwerking.</p> <p>Bij deze heroriëntatie wordt samengewerkt met Gennep en Mook en Middelaar. Deze gemeenten nemen net als Horst aan de Maas diensten af van de gemeente Venray. Ook hebben deze gemeenten ervoor gekozen om alleen de basistaken onder te brengen binnen de RUD. De herijking heeft in 2018 nog niet geleid tot een definitieve standpunt. Duidelijk is wel dat de gemeenten niet opteren voor een zware gemeenschappelijke regeling met rechtspersoonlijkheid. Het onderzoek naar de definitieve vorm loopt op dit moment nog.</p> <p>De gemeente Venlo is (vooralsnog) niet bij dit onderzoek betrokken. Deze gemeente heeft ervoor gekozen om alle taken (zowel de verplichte alsook de niet-verplichte taken) bij de RUD onder te brengen.</p>	
	01-01-2019	31-12-2019
Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t
Vreemd vermogen	n.v.t	n.v.t
Resultaat boekjaar	n.v.t	

	5
Naam van de verbonden partij:	Samenwerkingsovereenkomst Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum
Vestigingsplaats:	Meerlo
Doel (openbaar belang)	<ul style="list-style-type: none"> • Realisatie van een duurzame waterstanddaling in de Maas. Het reactiveren van de Oude Maasarm en de aanleg van de hoogwatergeulen Ooijen en Wanssum leiden tot significant lagere waterstanden op de Maas tijdens hoog water. Hierdoor worden stroomopwaarts gelegen dorpen en steden (waaronder Broekhuizen) beter beschermd. • Het ontwikkelen van natuur en landschap. • Het vergroten van de leefbaarheid in Wanssum. • Door de reactivering van de Oude Maasarm en de aanleg van twee hoogwatergeulen wordt ruimte gemaakt voor nieuwe economische ontwikkelingen.

Relatie met programma	Programma 2, Wonen, Mobiliteit en openbare ruimte	
Bestuurlijke en financieel belang	De provincie en de regio hebben € 75 miljoen beschikbaar gesteld voor de gebiedsontwikkeling. Het Rijk draagt € 125 miljoen bij om tot een sluitende begroting te komen. Daarnaast heeft het Rijk € 10 miljoen gereserveerd uit het sluitstuk kaden budget, bestemd voor de aanleg van primaire waterkeringen in het gebied.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	In 2011 is tussen partijen een bestuursovereenkomst gesloten. Daarmee werd via de procedure van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) de investering geborgd. In november 2012 is dit gevolgd door de bestuursovereenkomst planuitwerking Ooijen-Wanssum. Op basis daarvan heeft de staatssecretaris de voorkeursbeslissing genomen. Meer informatie vindt u in de projectenrapportage onder Gebiedsontwikkeling Oude Maasarm. Op 12 oktober 2016 hebben de betrokken partijen de realisatieovereenkomst gesloten. In oktober 2016 is ook het werk definitief gegund. De concrete uitvoering is gestart in november 2017 en zal op basis van de planning van de aannemer eind 2020 zijn afgerond.	
	01-01-2019	31-12-2019
Eigen vermogen	N.v.t.	N.v.t.
Vreemd vermogen	N.v.t.	N.v.t.
Resultaat boekjaar	N.v.t.	

Nummer:	6	
Naam van de verbonden partij:	Gemeenschappelijke Regeling Maasveren Limburg Noord	
Vestigingsplaats:	Horst aan de Maas	
Doel (openbaar belang)	Het in stand houden van een vijftal veerverbindingen over de Maas	
Relatie met programma	Programma 2, Wonen, Mobiliteit en openbare ruimte	
Bestuurlijke en financieel belang	<p>Vanuit de rol van Horst aan de Maas als centrumgemeente is de wethouder voorzitter van het portefeuillehouders overleg Maasveren Limburg-Noord. Daarmee is het college aanspreekbaar op de manier waarop de exploitatie van de Maasveren wordt ingevuld. Er zijn geen bestuursbevoegdheden overgedragen aan de Gemeenschappelijke Regeling. De colleges c.q. raden (in het geval van begroting en jaarrekening) van de aangesloten gemeenten (Beesel, Venlo, Peel en Maas en Horst aan de Maas) blijven daarmee bevoegd voor het nemen van besluiten of wijzigingen die de regeling aangaan.</p> <p>De exploitatie van de Maasveren brengt geen kosten met zich mee voor de individuele gemeenten. De lasten worden gedekt door de baten. Een eventueel tekort of overschot wordt verrekend met de rekeningcourant van de Maasveren.</p>	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	Conform de eerder gemaakte afspraken over de vervangingscyclus gedurende de komende 10 jaar, is het eerste nieuwe veer op 6 december 2014 opgeleverd (verbinding Kessel-Beesel). Medio september 2016 hebben allen GR-gemeenteraden ingestemd met de versnelde vervanging van de Maasveren	

	<p>De financiële risico's zijn nihil, gelet op de exploitatieresultaten van de afgelopen jaren. De exploitatie is al vele jaren positief/stabiel. De risico's op het vlak van verantwoordelijkheden of in geval van calamiteiten zijn beschreven in de regeling (o.a. verzekering en aansprakelijkheid).</p> <p>Vanuit de doelstelling van de regeling is de verwachting dat de vijf veren in de vaart gehouden kunnen worden. Zolang deze doelstelling in de vier Maasoever-gemeenten wordt gedeeld, zal de regeling in stand gehouden worden.</p> <p>In 2019 vervult de gem HadM haar rol als centrum gemeente van de GR maasveren zoals afgesproken in de regeling. Dit geldt ook voor de invulling van het beheer en onderhoud van de veerstoepen inclusief elektra en watervoorziening. De Maasveren zijn normaliter 'beleidsarm' vanwege de concessieovereenkomst met de exploitant.</p> <p>Over de resultaten van de exploitatie Maasveren overlegt de exploitant een accountantsverklaring. Daarnaast maakt Horst aan de Maas als centrumgemeente jaarlijks een begroting en financiële verantwoording op.</p>	
	01-01-2019	31-12-2019
Eigen vermogen	€ 1.986.425	€ 2.041.961
Vreemd vermogen	€ 0,0	€ 0,00
Resultaat boekjaar	€ 55.536	

Nummer:	7
Naam van de verbonden partij:	Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein Limburg Noord
Vestigingsplaats:	Venray
Doel (openbaar belang)	De MGR is opgericht om de samenwerking in het sociaal domein op uitvoerend niveau vorm te geven. De samenwerking bevat bij de start per 1 november 2014 als eerste module 'opdrachtgeven in het sociaal domein' en is gericht op het gezamenlijk aanbesteden en inkopen van diensten in het sociaal domein. De werkorganisatie hiervoor heet het Regionaal Bureau Opdrachtgeven (RBO).
Relatie met programma	Programma 4, Sociaal Maatschappelijk, Participatie en voorzieningen
Bestuurlijke en financieel belang	<p>Aan de MGR SDLN doen de gemeenten Beesel, Bergen, Gennep, Horst aan de Maas, Peel en Maas, Venlo en Venray mee.</p> <p>De wethouder Sociaal Domein maakt deel uit van het Algemeen Bestuur.</p> <p>De begroting van de MGR SDLN bevat uitsluitend bedrijfsvoeringskosten, voornamelijk personeelskosten. De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks een bijdrage naar rato van het inwoneraantal op 1 januari van het jaar t-1. De bijdrage van Horst aan de Maas voor 2019 bedraagt € 244.000 (afgerond en exclusief btw).</p>
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en	In 2017 is een begin gemaakt met de implementatie van een ontwikkelplan voor de MGR waar in totaal een periode van 3 jaar voor is uitgetrokken. Voor 2018 ligt de focus op het doorontwikkelen van

beleidsvoornemens)	kwaliteitsverbeteringen. Onder andere door het aanscherpen van het monitoringsysteem en adequaat leveranciersmanagement. Hiermee wordt er een verdieping bereikt op de activiteiten nazorg en bewaking, analyse en leveranciersmanagement. Vervolgens wordt in 2019 ingezet op meer sturing door de inkoop verder te professionaliseren.	
	01-01-2019	31-12-2019
Eigen vermogen	N.v.t.	N.v.t
Vreemd vermogen	N.v.t.	N.v.t
Resultaat boekjaar *	N.v.t.	

Nummer:	8
Naam van de verbonden partij:	Regionale uitvoeringsdienst (RUD)
Vestigingsplaats:	
Doel (openbaar belang)	<p>Het doel is uitvoering te geven aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omgevingsvergunningen milieu en • toezicht en handhaving op het gebied van milieu.
Relatie met programma	<p>Programma 2, Wonen, Mobiliteit en openbare ruimte en</p> <p>Programma 6, Openbare Orde & Veiligheid, Toezicht & Handhaving</p>
Bestuurlijke en financieel belang	<p>Het bestuur van de RUD Limburg Noord wordt gevormd door het Bestuurlijk Overleg (BO), waarin alle gemeenten en de provincie zijn vertegenwoordigd. Namens Horst aan de Maas is de burgemeester lid van het bestuur. Het bestuur stelt het regionaal uitvoeringsprogramma (UP), de bestuursovereenkomst (BO) en de dienstverleningsovereenkomst (DVO) af. Ambtelijke afstemming vindt plaats in het platform gemeentesecretarissen.</p>
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>De RUD LN is in 2013 gestart als een netwerk met als juridische basis een bestuursovereenkomst.</p> <p>Per 1 december 2017 is, na een intensief voortraject, de RUD Limburg-Noord als Gemeenschappelijke Regeling van start gegaan.</p> <p>Inmiddels is via de wijziging van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) wettelijk verplicht dat vanaf 1 januari 2018 alle RUD's zijn ingericht als een openbaar lichaam (OL) op basis van een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Een uitvoeringsdienst met een OL biedt volgens de wetgever de benodigde waarborgen voor de gewenste eenduidigheid, uniformiteit en robuustheid van de organisatie en daarmee voor de continuïteit van omgevingsdiensten.</p> <p>De RUD staat onder leiding van een directeur. Deze, samen met het coördinatiecentrum zijn gehuisvest in Roermond. De essentie van de netwerk-RUD, waarbij het personeel in dienst blijft bij de partners, is overeind gebleven.</p> <p>Door de constructie via een OL is in de meerjarenbegroting 2018-2021 een budgetverhoging van gemiddeld € 25.000 per jaarschijf opgevoerd voor extra kosten aan de RUD.</p>

	De afname van het eigen vermogen (reserve) van de RUD LN in 2019 wordt met name veroorzaakt door de bijdrage aan een nieuw aan te schaffen VTH-systeem voor heel Limburg (inclusief licentie en hosting). Naast een bijdrage in de aanschaf in 2019 is in de jaren daarna voorzien in een exploitatiebijdrage in het beheer en onderhoud van dit systeem (vooral nog tot 2023).	
	01-01-2019	31-12-2019
Eigen vermogen	€ 278.000	€ 92.000
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
Resultaat boekjaar	€ 0	

Nummer:	9	
Naam van de verbonden partij:	Omnibuzz	
Vestigingsplaats:	Geleen	
Doel (openbaar belang)	Het realiseren van een integraal betaalbaar, kwalitatief en toekomstbestendig doelgroepenvervoer dat goed aansluit op het openbaar vervoer en waar gemeenten zeggenschap over hebben.	
Relatie met programma	Programma 3, Sociaal Domein	
Bestuurlijk en financieel belang	Wethouder verantwoordelijk voor het doelgroepenvervoer neemt deel in het dagelijks en algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz. Alle Limburgse gemeenten zijn deelnemer in de GR en dragen samen de bedrijfskosten.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	2019 is het 3e bedrijfsjaar waarin al meer duidelijkheid bestaat over de bedrijfsvoering en het meerjarenperspectief. In 2019 zullen verdere stappen gezet worden naar een optimale bedrijfsinvulling voor de geactualiseerde doelstellingen. Activiteiten en beleid/koers Omnibuzz passen volledig in doelstellingen van de gemeenten. Zie genoemd doel (boven). Conform collegeprogramma.	
	01-01-2019 (begroot)	31-12-2019 (begroot)
Eigen vermogen	€ 1.185.000	€ 1.138.000
Vreemd vermogen	€ 1.499.000	€ 1.451.000
Resultaat boekjaar	€ 0	

Nummer:	10
Naam van de verbonden partij:	Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo
Vestigingsplaats:	Venlo
Doel (openbaar belang)	<p>De gebiedsontwikkeling Klavertje 4 heeft betrekking op een gebied van 5.400 hectare, dat ontwikkeld wordt tot een concentratiegebied voor met name glastuinbouw, logistiek en agribusiness. De bedrijfsactiviteiten krijgen vorm in een duurzaam ontworpen werklandschap. Het gebied wordt ontsloten door de Greenportlane. Daarnaast wordt een robuuste groenstructuur gerealiseerd en speelt het energiemangement in het gebied een belangrijke rol.</p> <p>Doel van de gebiedsontwikkeling Klavertje 4 is het gebied uit te laten groeien tot een duurzaam en innovatief agro-logistiek cluster van nationale en Europese betekenis. Het versterken van de economische structuur en activiteiten moeten hand in hand gaan met het verbeteren van het woon-, werk- en leefklimaat.</p>
Relatie met programma	Programma 2, Regionale samenwerking en economie.
Bestuurlijke en financieel belang	De wethouder Economische Zaken vertegenwoordigt het college als aandeelhouder in de BV. Het aandeel van de gemeente Horst aan de Maas bedraagt 8,3%.
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Vanaf 2017 is het Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo verantwoordelijk voor de gebiedsontwikkeling Klavertje 4 met als aandeelhouders de provincie Limburg en de gemeenten Horst aan de Maas, Venlo en Venray. De exploitatie heeft op een totaalsom van ruim € 600 miljoen en na actualisatie in 2017 een eindsaldo van € 38,1 miljoen. Dit eindresultaat heeft alleen betrekking op de grondexploitatie. Een aantal zaken moesten vanuit boekhoudkundige redenen uit de grex gehaald worden, zoals het project Veilig Venlo, het project Zaarderheiken en de reservering dividenduitkering eigen vermogen. Deze zaken komen nog wel ten laste van de onderneming, maar niet meer ten laste van de grex.</p> <p>Na een aantal financieel technische aanpassingen en de nieuwe actualisatie sluit de grondexploitatie 2017 met een positief resultaat van ca. € 4,7 miljoen.</p> <p>Er is sprake van verschil in hoogte van de investering per partij en daarmee verschil in risico in het project. Voor Horst aan de Maas is er sprake van een deelneming van 8,3%.</p> <p>Bij de financiële activa op de balans zijn de kapitaalverstrekking van € 2.450.000 en de langlopende vordering tot 2040 van € 1.379.000 verantwoord. Hierop wordt niet afgeschreven.</p> <p>Voor de inbreng van het eigen vermogen zal de gemeente jaarlijks een rendement van 2% uitgekeerd krijgen. De kapitaallasten van de hiervoor genoemde geactiveerde gemeentelijke bijdrage worden voortaan gedekt uit dit rendement in plaats van uit de reserve strategische aan- en verkopen</p> <p>Daarnaast stelt de gemeente Horst aan de Maas een vaste geldlening (€ 10,5 miljoen) en indien nodig een flexibele geldlening (max. € 3,6 miljoen) ter beschikking met een jaarlijkse rendementsvergoeding van tussen de 3,13% en 3,48%.</p> <p>Nu na vaststelling van de jaarrekening 2017 van het ontwikkelbedrijf duidelijk is dat er geen extra vordering meer komt richting onze gemeente, kan het eerder gereserveerde bedrag ad € 794.000 voor de afwikkeling van de vervlechting vrijvallen ten gunste van de gemeentelijke exploitatie.</p> <p>De grondverkoop verloopt voortvarend aan met name de logistieke sector. De belangstelling uit de sectoren agro en maakindustrie neemt gestaag toe, waardoor naar verwachting ook daar nieuwe grondverkoop gaan plaatsvinden.</p>

	<p>De exploitatieperiode is inmiddels verkort naar 2038. Het eerder verkopen van grond, betekent ook dat eerder dat investeringen moet worden overgegaan dan voorzien.</p> <p>Door middel van nieuwe bestemmingsplannen wordt voortvarend gewerkt aan nieuwe planvoorraad. Met de huidige grootschalige vraag, kan tijdig beschikbare planvoorraad in de toekomst een knelpunt gaan vormen.</p>	
	01-01-2017 (2019 nog niet bekend)	31-12-2017 (2019 nog niet bekend)
Eigen vermogen	€ 282.642	€ 58.748.387
Vreemd vermogen	€ 9.154.000	€ 118.921.476
Resultaat boekjaar	€ 4,7 miljoen	

Nummer:	11	
Naam van de verbonden partij:	Regio Venlo	
Vestigingsplaats:	Venlo	
Doel (openbaar belang)	De Regio Venlo is een vrijwillig samenwerkingsverband dat is gericht op de economische structuurversterking van Noord-Limburg.	
Relatie met programma	Programma 2, Regionale samenwerking en economie.	
Bestuurlijk en financieel belang	<p>Regionale samenwerking is nodig voor een bestuurlijk krachtige regio.</p> <p>Voor de regiobegroting stelt iedere gemeente een jaarlijkse bijdrage van € 5,27 per inwoner beschikbaar. De middelen van de regiobegroting worden beschikbaar gesteld voor regionale activiteiten en projecten betrekking hebbend op de sectoren agrofood, maakindustrie en logistiek en de crossovers hierbij. De projecten moeten een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de Brightlands Campus Greenport Venlo. Daarnaast is voor de ontwikkeling van vrijetijdseconomie een beperkt budget beschikbaar gesteld.</p>	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Voor de toekomst zijn met name de doelstellingen van de Strategische Regiovisie leidend voor de regionale samenwerking. Dit is uitgewerkt in de notitie Werken aan de Regio Venlo 2015-2018, waarin de diverse programma's zijn beschreven op zowel sociaal domein, ruimtelijk domein en economische domein.</p> <p>Er wordt prioriteit gegeven aan de ontwikkeling van de Greenportcampus en de daaraan verbonden economische sectoren én aan de verdere ontwikkeling van de vrijetijdseconomie in onze regio.</p> <p>Inmiddels is gestart met de actualisering van de strategische regiovisie, waarbij naar verwachting meer focus zal worden aangebracht in de prioritaire thema's.</p> <p>De risico's liggen niet in de vrijwillige samenwerking maar bij de strategische regionale projecten.</p>	
	01-01-2017 (2019 nog niet bekend)	31-12-2017 (2019 nog niet bekend)

Eigen vermogen	€ 123.289	€ 601.563
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat boekjaar	€ 478.274	

Nummer:	12
Naam van de verbonden partij:	Banenplein Limburg
Vestigingsplaats:	Venlo
Doel (openbaar belang)	De samenwerking heeft tot doel het terugdringen van de kosten van externe inhuur en het versterken van de onderlinge samenwerking op het gebied van de inhuur van flexibele arbeid en payroll dienstverlening. Bovendien heeft de samenwerking het doel om de regionale arbeidsmarktpositie te bevorderen.
Relatie met programma	Programma 7, Bestuur, Organisatie en samenwerking
Bestuurlijk en financieel belang	<p>De stuurgroep Banenplein Limburg, bestaat HRM-vertegenwoordigers van de 7 Noord-Limburgse gemeenten (exclusief Mook en Middelaar), de Veiligheidsregio, Weert en Nederweert.</p> <p>De stuurgroep behartigt de gezamenlijke belangen van deelnemers op het gebied van inhuur flexibele arbeid en Payroll dienstverlening alsmede de doorontwikkeling van bijbehorende applicaties en HR-activiteiten. Partijen delen tevens een interne arbeidsmarkt om mobiliteit te bevorderen en streven ernaar de regio een beter positie op de arbeidsmarkt geven. De doorontwikkeling van de website www.BanenpleinLimburg.nl is hier een voorbeeld van.</p> <p>De gelden die worden ingezet voor de samenwerking Banenplein Limburg worden gegenereerd vanuit de overeenkomsten die deelnemers hebben gesloten via een regionale aanbesteding met de collectieve opdrachtnemer op het gebied van Inhuur flexibele arbeid en Payroll dienstverlening. Dit zijn gelden afkomstig en gelabeld vanuit het personeelsbudget van de begroting en worden ingezet na afweging van de gezamenlijke belangen. Via het secretarissenoverleg Noord-Limburg en de lokale ambtelijke lijnen wordt d.m.v. een P&C-cylus verantwoording afgelegd en gestuurd op inzet en eventueel terugvloeien van gelden.</p>
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>De website Banenplein Limburg wordt in 2019 verder doorontwikkeld zowel qua uitstraling als qua functionaliteiten. Dit voor de externe maar ook interne werving en om ons als arbeidsmarktregio verder te profileren. Er wordt concreet gefocust op verbetering van de look en feel van de website, het voldoen aan de AVG en het stimuleren van interne mobiliteit en tijdelijke opdrachten via de site. Hiernaast wordt er ingezet op het beter benutten van de digitale marktplaats voor inhuur en doorontwikkeling van de bijbehorende functionaliteiten. Recruitment voor regionaal interne vacatures en tijdelijke opdrachten wordt geïntensiveerd met een regionaal HRM overleg en door het uitvoeren van een promotiecampagne door een extra regionale recruiter.</p> <p>In september 2019 wordt een 'meester in je werkweek'</p>

	georganiseerd met een breed aanbod van ontwikkelmogelijkheden om mobiliteit en brede inzetbaarheid te stimuleren. Ook wordt er op continue basis ingezet op het optimaliseren van de evaluatie van de dienstverlening, het opdrachtgeverschap en het contractbeheer.	
	01-01-2019 (begroot)	31-12-2019 (begroot)
Eigen vermogen	€ 358.899,- Aandeel Hadm (€ 17.982,-)	€ 300.149,- Aandeel Hadm (€ 14.745,-)
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat boekjaar	-/- € 58.750,-	

n.	Aandelen
-----------	-----------------

Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publiek belang zijn wij in het bezit van aandelen in een aantal vennootschappen. Deze aandelen zijn niet vrij verhandelbaar. De via aandelen verbonden partijen zijn opgenomen in het hieronder opgenomen overzicht en worden aansluitend beschreven.

In 2009 is besloten de aandelen in het productie- en leveringsbedrijf van Essent te verkopen aan energiebedrijf RWE. Netwerkbedrijf Enexis is hierbij eigendom gebleven van de publieke aandeelhouders. Daarnaast is een aantal Special Purpose Vehicles (SPVs) opgericht om de verkoop van Essent en Attero financieel verder af te wikkelen. Uit de verkoop van Essent aan RWE en Attero aan Waterland vloeien de verbonden partijen voort zoals genoemd onder 13-1a en 13-1c tot en met 13-1F.

Omschrijving	per 31.12.2018:		
	aantal aandelen	nominale waarde	balanswaarde
1. Als gevolg van de verkoop van onze aandelen Essent:			
Deelnemingen:			
Publiek Belang Electriciteitsproductie B.V.	614.655	140.742,00	1,00
Enexis Holding N.V.	614.655	335.615,67	335.615,67
Juridische constructies:			
CBL Vennootschap B.V.	8.214	82,14	82,14
Verkoop Vennootschap B.V.	-	-	-
Claim Staat Vennootschap B.V.	8.214	82,14	82,14
Vordering op Enexis B.V.	8.214	82,14	82,14
Overig:			
N.V. Waterleidingmij Limburg	15	68.070,00	68.070,00
N.V. Bank voor Nederlandse Gemeenten	113.108	282.770,00	282.770,00
Bodemzorg Limburg B.V.	780	350,14	350,14
Stichting Administratiekantoor Knowhouse	2.000	2.000,00	2.000,00

Nummer:	13-1a
Naam van de verbonden partij:	Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. (PBE)
Vestigingsplaats:	's-Hertogenbosch
Doel (openbaar belang)	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent. (namens de verkopende aandeelhouders Essent)

Relatie met programma	Programma 8, Financiering en algemene lasten en baten
Bestuurlijk en financieel belang	<p>Aandelenbezit.</p> <p>Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele.</p> <p>Het bedrijf Delta N.V. (destijds 50% aandeelhouder, nu 70% aandeelhouder) heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. (PBE).</p> <p>In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta N.V. een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen. In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE.</p> <p>PBE is blijven bestaan met een beperkt takenpakket. PBE wikkelt de zaken af die uit de verkoop zijn voortgekomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid.</p> <p>Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennoetschap B.V.</p> <p>Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (zie Verkoop Vennoetschap B.V.). RWE had op 30 september 2015 geen potentiële claims ingediend m.b.t. verkoop van het 50% belang in EPZ.</p> <p>Het General Escrow Fonds is in juli 2016 geliquideerd en uitgekeerd aan de aandeelhouders.</p> <p>Financiële risico's:</p> <p>Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap.</p> <p>Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 1.496.822) (art 2.:81 BW).</p>
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap</p>

	vervolgens kan worden geliquideerd.	
	01-01-2019*	31-12-2019*
Eigen vermogen	€ 1.610.000	€ 1.590.000
Vreemd vermogen	€ 5.000	€ 0
Resultaat boekjaar	- € 20.000	

* *verwachting*

Nummer:	13-1b
Naam van de verbonden partij:	Enexis Holding N.V. (Netwerkbedrijf)
Vestigingsplaats:	
Doel (openbaar belang)	Het brengen van elektriciteit en gas in het verzorgingsgebied, tegen aanvaardbare aansluit- en transporttarieven, en werken aan verduurzaming van de energievoorziening. In de energietransitie helpt Enexis consumenten, gemeenten en bedrijven om efficiënter om te gaan met energie.
Relatie met programma	Programma 8, Financiering en algemene lasten en baten
Bestuurlijk en financieel belang	<p>Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.</p> <p>De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren.</p> <p>Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld; • Betrouwbare energievoorziening; • Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten; • Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren; • Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen. <p>De provincie tracht met haar aandeelhouderschap in Enexis de publieke belangen te behartigen. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving.</p> <p>Financiële risico's</p> <p>Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook).</p>

	<p>Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V.</p> <p>Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen. Gecombineerd met de achtergestelde status van de 'Vordering op Enexis vennootschap' die loopt tot september 2019, levert dit een laag risico op voor de aandeelhouders van Enexis Holding N.V.</p> <p>Een aanvullend risico is het achterblijven van de geraamde dividendinkomsten. Het risico is echter gemitigeerd middels een overeengekomen streefwaarde van € 100 miljoen voor het jaarlijkse dividend.</p> <p><u>Wat is de bijdrage van Enexis aan doelstellingen van het programma Economie / Energie?</u></p> <p>In 2019 wordt de energie agenda van de provincie herzien. Deze wordt ontwikkeld in samenwerking/afstemming met de strategische partners van de provincie. Een van deze partners is Enexis. Ook in de ontwikkeling van het klimaatakkoord vindt op diverse niveaus afstemming plaats met Enexis en Enpuls.</p> <p>Enexis is, als één van de ondertekenaars, een belangrijke partner in de Brabantse Energie Alliantie. De alliantie tussen Enexis en provincie biedt door zowel concrete en strategische samenwerking een belangrijk fundament voor het kunnen behalen van de energiedoelstellingen ten aanzien van CO2 reductie en groene groei in Noord- Brabant.</p> <p>Ook in het Provinciale energieprogramma zijn verschillende thema's zoals warmte, energieke landschappen, Nul op de meter, sustainable energy farming en groene mobiliteit waar de rol van Enexis van grote meerwaarde is.</p> <p>Enexis, Provincie en deelnemende gemeenten hebben op dit moment al een meerjarige samenwerking voor de ontwikkeling en uitrol van laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer in Brabant. Ook zijn er aanvullende afspraken over samenwerken in Buurkracht en nul op de Meter.</p>
<p>Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)</p>	<p>Beleid:</p> <p>De Nederlandse klimaatdoelstellingen zijn uitdagend. Tevens hebben ze een impact op de beleidsdoelen die Enexis heeft geformuleerd: excellent netbeheer en versnellen energietransitie. De belangrijkste hiervan worden toegelicht in het halfjaarbericht 2018 van Enexis. Enexis realiseert zich dat ze flinke stappen moeten zetten om het excellent netbeheer voor vandaag en morgen mogelijk te maken.</p> <p>Er wordt hard gewerkt om vertragingen bij nieuwe aansluitingen te voorkomen. Het is uitdagend om aan opgeleide technici en ICTers te komen. Enexis heeft hiertoe onder meer het aantal opleidingsplaatsen op haar vakscholen verdubbeld.</p> <p>In het kader van het versnellen van de energietransitie wordt gezocht naar een geschikte en betaalbare oplossing als alternatief voor aardgas. Hierbij wordt het duurzaam gebruik van de bestaande netwerken als een efficiënte manier gezien om de</p>

	<p>energietransitie te versnellen.</p> <p>Enexis gaat gemeenten ondersteunen in hun regio's in de wijkgerichte aanpak. Er komt een afwegingsleidraad die hen helpt om op basis van objectieve data per wijk goede afwegingen te maken en er ligt het aanbod om in elke gemeente een procesbegeleider beschikbaar te stellen die kan helpen in het keuzeprocess.</p> <p>Governance:</p> <p>De governance is op orde. In 2018 is de Herziene Corporate Governance Code (CGC) geïmplementeerd. Op een aantal punten wordt afgeweken van de CGC: de benoemingstermijnen van het bestuur zijn voor onbepaalde tijd en de inrichting van de commissies van de RvC voldoet niet aan de code. Aan de voorwaarden van de WNT (Wet Normering Topinkomens) wordt voldaan. Met ingang van 1 januari 2019 verloopt het overgangsrecht in het kader van de WNT, wat betekent dat de bezoldiging vervolgens in drie jaar verder dient te worden teruggebracht tot de norm die op dat moment geldt.</p> <p>In 2019 is mevrouw Caubo aftredend uit de Raad van Commissarissen. Zij is niet herbenoembaar.</p> <p>Er is een Aandeelhouderscommissie onder voorzitterschap van de provincie Noord-Brabant. Hierin worden in verband met de verkiezingen nieuwe leden verwacht.</p>	
	01-01-2019*	31-12-2019*
Eigen vermogen	€ 3.804 mln.	€ 3.832 mln.
Vreemd vermogen	€ 3.980 mln.	€ 4.052 mln.
Resultaat boekjaar	€ 207 mln.	

* verwachting

Nummer:	13-1c
Naam van de verbonden partij:	CBL Vennootschap B.V.
Vestigingsplaats:	's-Hertogenbosch
Doel (openbaar belang)	<p>Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent. (namens de verkopende aandeelhouders van Essent).</p> <p>De functie van deze vennootschap was de verkopende aandeelhouders van energiebedrijf Essent te vertegenwoordigen als medebeheerder (naast RWE, Essent en Enexis) van het CBL Escrow Fonds en te fungeren als "doorgeefluik" voor betalingen in en uit het CBL Escrow Fonds.</p> <p>Voor zover na beëindiging van alle CBL's (CBL: Cross Border Leases) en de betaling uit het CBL Escrow Fonds van de daarmee corresponderende voortijdige beëindigingvergoedingen nog geld was overgebleven in het CBL Escrow Fonds, is het resterende bedrag in de verhouding 50%-50% verdeeld tussen RWE en verkopende aandeelhouders.</p>

Relatie met programma	Programma 8, Financiering en algemene lasten en baten	
Bestuurlijk en financieel belang	<p>Aandelenbezit.</p> <p>Met de liquidatie van het CBL Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap.</p> <p>Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.81 BW.</p>	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Het initieel vermogen in het CBL Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, \$ 275 mln.</p> <p>Eind juni 2016 is het CBL Escrow Fonds geliquideerd. Het restantbedrag is volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang in de vennootschap.</p> <p>Ondanks dat het CBL Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd.</p>	
	01-01-2019*	31-12-2019*
Eigen vermogen	€ 135.000	€ 125.000
Vreemd vermogen	€ 5.000	€ 5.000
Resultaat boekjaar	€ - 10.000	

* *verwachting*

Nummer:	13-1d
Naam van de verbonden partij:	Verkoop Vennootschap B.V.
Vestigingsplaats:	's-Hertogenbosch
Doel (openbaar belang)	<p>Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent (namens de verkopende aandeelhouders Essent).</p> <p>In het kader van de verkoop in 2009 van Essent aan RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan RWE. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders overgedragen aan Verkoop Vennootschap.</p> <p>Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de Verkopende Aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd in het General Escrow Fonds wordt aangehouden. Daarmee heeft Verkoop Vennootschap B.V. twee functies:</p> <ul style="list-style-type: none"> • namens de verkopende aandeelhouders eventuele

	<p>garantieclaimprocedures voeren tegen RWE en</p> <ul style="list-style-type: none"> instructies geven aan de escrow agent (JP Morgan) over het beheer van het bedrag dat in het General Escrow Fonds is gestort. Het General Escrow Fonds wordt belegd conform de FIDO/RUDDO-regels, die gelden voor decentrale overheden. 	
Relatie met programma	Programma 8, Financiering en algemene lasten en baten	
Bestuurlijk en financieel belang	<p>Aandelenbezit.</p> <p>Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap.</p> <p>Het financiële risico is na de liquidatie van het General Escrow Fonds relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.</p>	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Het vermogen in het General Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, € 800 mln.</p> <p>Voor zover na beëindiging van alle claims van RWE en de betaling uit het General Escrow Fonds nog geld was overgebleven in het General Escrow Fonds, is het resterende bedrag uitgekeerd aan de verkopende aandeelhouders.</p> <p>Het initieel vermogen in het General Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, € 800 mln.</p> <p>Eind juni 2016 is het General Escrow Fonds geliquideerd. Het restantbedrag is volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang in de vennootschap.</p> <p>Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd.</p>	
	01-01-2019*	31-12-2019*
Eigen vermogen	€ 137.500	€ 125.000
Vreemd vermogen	€ 7.500	€ 7.500
Resultaat boekjaar	- € 12.500	

* *verwachting*

Nummer:	13-1e
Naam van de verbonden partij:	CSV Amsterdam BV (voorheen Claim Staat Vennootschap B.V.)
Vestigingsplaats:	Amsterdam
Doel (openbaar belang)	<p>Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Attero. (namens de verkopende aandeelhouders van Essent en Attero)</p> <p>Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON; b. namens de verkopende aandeelhouders van Attero eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO BV (hierna Waterland); c. het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort.
Relatie met programma	Programma 8, Financiering en algemene lasten en baten
Bestuurlijk en financieel belang	<p>Aandelenbezit.</p> <p>(ad. a)</p> <p>In februari 2008 is Essent, met toestemming van de publieke aandeelhouders, een procedure begonnen tegen de Staat der Nederlanden waarin zij een verklaring voor recht vragen dat bepaalde bepalingen van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) onverbindend zijn. Als gevolg van de WON (en de als gevolg daarvan doorgevoerde splitsing tussen het productie- en leveringsbedrijf enerzijds en netwerkbedrijf anderzijds) hebben haar aandeelhouders schade geleden. Vanwege praktische moeilijkheden om de juridische procedure aan de verkopende aandeelhouders van Essent over te dragen, hebben de verkopende aandeelhouders en RWE afgesproken dat de onderliggende (declaratoire) procedure over de vraag of (delen van) de WON onverbindend zijn, ook na afronding van de transactie met RWE, door Essent zal worden gevoerd. De verkopende aandeelhouders en RWE zijn verder overeengekomen dat de eventuele schadevergoedingsvordering van Essent op de Staat der Nederlanden die zou kunnen ontstaan als de rechter inderdaad van oordeel is dat (delen van) de WON onverbindend is, wordt gecedeerd aan de verkopende aandeelhouders (en dus niet achterblijft bij Essent), die deze vordering gebundeld zullen gaan houden via de deelneming (de Claim Staat Vennootschap B.V.).</p> <p>De WON leidde er toe dat het productie- en leveringsbedrijf enerzijds en het netwerkbedrijf anderzijds gesplitst moesten worden. De Rechtbank te 's-Gravenhage heeft de vordering van Essent in eerste instantie afgewezen. Essent is tegen deze uitspraak in hoger beroep gegaan. In juni 2010 heeft het Gerechtshof in Den Haag de WON onverbindend verklaard. De Staat is tegen de uitspraak in cassatie gegaan bij de Hoge Raad.</p>

De Hoge Raad heeft pre justitiële vragen gesteld aan het Europese Hof van Justitie. Het Europese Hof van Justitie heeft een reactie gegeven aan de Hoge Raad een uitspraak doen. De Hoge Raad heeft na reactie van het Europese Hof op 26 juni 2015 jl. uitspraak gedaan. De Hoge Raad heeft besloten dat de Splitsingswet niet in strijd is met het recht van de Europese Unie. Met deze uitspraak van de Hoge Raad zijn de vorderingen van Essent op de Staat definitief afgewezen. Voor de vennootschap is de procedure daarmee geëindigd.

(ad. b)

In het kader van de verkoop van Attero aan Waterland hebben de verkopende aandeelhouders van Attero een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan Waterland. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders overgedragen aan CSV Amsterdam B.V. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft Waterland bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst, zijnde € 13,5 miljoen, door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd op een escrow-rekening wordt aangehouden. Buiten het bedrag dat op deze rekening zal worden gehouden, zijn de verkopende aandeelhouders niet aansprakelijk voor inbreuken op garanties en vrijwaringen.

Waterland heeft op 22 mei 2015 een claim van ten minste € 9,5 miljoen ingediend bij de CSV Amsterdam B.V. Vanwege die claim, diende - conform de afspraken vastgelegd in de koopovereenkomst - het gehele in escrow geplaatste bedrag ter beschikking te blijven ter afwikkeling van deze claim. De contractuele beoogde verlaging per 27 mei 2015 van het escrow bedrag (lees: betaling door de notaris van € 9,5 miljoen aan de CSV Amsterdam B.V. en daarmee aan de verkopende aandeelhouders) heeft daarom niet plaatsgevonden.

In juni 2016 is een compromis bereikt tussen Waterland en de vennootschap voor een bedrag van € 5.464.217 over de belastingclaims tot en met de periode waarin Attero integraal onderdeel, als Essent Milieu, uitmaakte van de Essent-organisatie. Het bedrag is betaald uit het escrow fonds van € 13,5 miljoen. Daarnaast is door Attero een bedrag betaald aan de vennootschap van € 3.406.063 voor de (eventuele) belastingteruggaven over deze periode. Het bedrag is toegevoegd aan de overige reserves van de vennootschap en in 2016 voor een groot deel uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

(ad. c)

Het resterend vermogen op de escrow-rekening is € 8.035.783,- . De escrow-rekening wordt aangehouden bij de notaris. De verkopende aandeelhouders en Waterland zijn niet zonder meer gerechtigd tot het voornoemde bij een notaris in escrow gestorte bedrag. De verkopende aandeelhouders en Waterland hebben enkel een voorwaardelijke aanspraak op dat bedrag. Zodra aan de in de escrow overeenkomst opgenomen voorwaarden is voldaan, zal de notaris het desbetreffende bedrag betalen aan

	<p>hetzij de CSV Amsterdam B.V. (ten gunste van de verkopende aandeelhouders van Attero), hetzij aan Waterland. Het in escrow gestorte bedrag maakt geen onderdeel van de balans van CSV Amsterdam B.V.</p> <p>Financiële risico's:</p> <p>Het financiële risico is beperkt tot eventuele claims van Waterland als gevolg van garanties en vrijwaringen die door de verkopende aandeelhouders zijn afgegeven tot het bedrag van € 8.035.783,- die nog resteert op de escrow-rekening en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.</p>	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims worden afgewikkeld. Eventuele claims kunnen door Waterland tot 5 jaar na completion (mei 2019) worden ingediend. Na afwikkeling van deze eventuele claims van Waterland zal de escrow-rekening kunnen worden opgeheven en het restant op deze rekening kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.</p> <p>Naar verwachting zal de vennootschap eind 2019/begin 2020 kunnen worden geliquideerd.</p>	
	01-01-2019*	31-12-2019*
Eigen vermogen	€ 770.000	€ 670.000
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
Resultaat boekjaar	- € 100.000	

* *verwachting*

Nummer:	13-1f
Naam van de verbonden partij:	Vordering op Enexis B.V.
Vestigingsplaats:	's-Hertogenbosch
Doel (openbaar belang)	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent (namens de verkopende aandeelhouders van Essent).
Relatie met programma	Programma 8, Financiering en algemene lasten en baten
Bestuurlijk en financieel belang	<p>Aandelenbezit.</p> <p>De aandeelhouders lopen zeer beheerst geachte risico's op Enexis voor de niet -tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap.</p> <p>Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.</p>

<p>Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)</p>	<p>Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland werd Essent per 30 juni 2009 gesplitst in een netwerkbedrijf (later Enexis) enerzijds en een productie- en leveringsbedrijf (het deel dat verkocht is aan RWE) anderzijds.</p> <p>Essent heeft eind 2007 een herstructurering doorgevoerd waarbij de economische eigendom van de gas- en elektriciteitsnetten binnen de Essent-groep zijn verkocht en overgedragen aan Enexis tegen de geschatte fair market value. Omdat Enexis destijds over onvoldoende contante middelen beschikte om de koopprijs hiervoor te betalen is deze omgezet in een lening van Essent. In de Wet Onafhankelijk Netbeheer was opgenomen dat er na splitsing geen financiële kruisverbanden mochten bestaan tussen het productie- en leveringsbedrijf (Essent) en het netwerkbedrijf (Enexis). Omdat het op dat moment niet mogelijk was om de lening extern te financieren, is besloten de lening over te dragen aan de verkopende aandeelhouders van Essent. Op het moment van overdracht in 2009 bedroeg de lening € 1,8 miljard. Deze lening is vastgelegd in een lening-overeenkomst bestaande uit vier tranches:</p> <p>1e Tranche:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Totaalbedrag lening € 450 mln. • Looptijd 3 jaar (tot 30 september 2012) • Rente 3,27% <p>Deze tranche is vervroegd afgelost in januari 2012</p> <p>2e Tranche:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Totaalbedrag lening € 500 mln. • Looptijd 5 jaar (tot 30 september 2014) • Rente 4,1% <p>Deze tranche is vervroegd afgelost in oktober 2013</p> <p>3e Tranche:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Totaalbedrag lening € 500 mln. • Looptijd 7 jaar (tot 30 september 2016) • Rente 4,65% <p>Deze tranche is vervroegd afgelost in april 2016</p> <p>4e Tranche:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Totaalbedrag lening € 350 mln. • Looptijd 10 jaar (tot 30 september 2019) • Rente 7,2% • Op basis van de aanwijzing van de Minister van Economische Zaken is deze tranche van € 350 miljoen, geormerkt als mogelijke toekomstige conversie naar eigen vermogen. <p>Op 30 september a.s. wordt de jaarlijkse rente over deze tranche uitgekeerd aan de aandeelhouders.</p> <p>Beleidsvoornemens:</p> <p>Op dit moment resteert alleen nog de lening van de 4e tranche. De 4e tranche mag niet vervroegd worden afgelost. Afhankelijk van het resultaat van een aantal financiële ratio's zou de 4e tranche eventueel geconverteerd kunnen worden in eigen vermogen.</p> <p>Naar verwachting zal de vennootschap eind 2019/begin 2020 geliquideerd kunnen worden.</p>
--	--

	01-01-2019*	31-12-2019*
Eigen vermogen	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	€ 356.505.000	€ 0
Resultaat boekjaar	- € 20.000	

* *verwachting*

Nummer:	13-2	
Naam van de verbonden partij:	Waterleidingsmaatschappij Limburg (WML)	
Vestigingsplaats:	Maastricht	
Doel (openbaar belang)	<p>WML is een Naamloze Vennootschap en heeft het exclusieve recht en de wettelijke plicht om in de provincie Limburg de productie en distributie van drinkwater te verzorgen. De kerntaak is dan ook het duurzaam en doelmatig leveren van drinkwater van een uitstekende kwaliteit aan inwoners, bedrijven en (overheids)instellingen in Limburg, 24 uur per dag, met de juiste druk. Tot de kerntaak behoren ook het veiligstellen van de openbare watervoorziening en het beschermen van de Limburgse bronnen.</p> <p>Daarnaast verzorgt WML allerlei producten en diensten, van watertaps in de openbare ruimte en slimme meters tot proceswater voor de industrie</p>	
Relatie met programma	Programma 8, Financiering en algemene lasten en baten	
Bestuurlijk en financieel belang	De gemeente is na de aandelenherverdeling van 2016 in het bezit van 15 aandelen met een waarde van € 4.538 per aandeel, in totaal € 68.070.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Elke 5 jaar vindt een herverdeling van het aantal aandelen plaats. Daarbij worden de aandelen tussen de Limburgse gemeenten verdeeld naar evenredigheid van het aantal inwoners. Met dien verstande dat iedere Limburgse gemeente minstens één aandeel in eigendom heeft. De laatste herverdeling heeft plaatsgevonden medio 2016. Bij deze herschikking hebben we 1 aandeel extra ontvangen. De baten komen de verkrijgers ten goede.</p> <p>De volgende peildatum voor de herverdeling van de aandelen is 1 januari 2021.</p>	
	01-01-2017 (2019 nog niet bekend)	31-12-2017 (2019 nog niet bekend)
Eigen vermogen	€ 194,7 mln	€ 203,1 mln
Vreemd vermogen	€ 384,3 mln.	€ 377,2 mln
Resultaat boekjaar	€ 8,4 mln.	

Nummer:	13-3	
Naam van de verbonden partij:	Bank voor Nederlandse Gemeenten	
Vestigingsplaats:	Den Haag	
Doel (openbaar belang)	De kerntaak van Bank Nederlandse Gemeenten is tegen lage tarieven krediet te verstrekken aan of onder garantie van Nederlandse overheden. BNG biedt haar kernklanten financiële dienstverlening aan in goede tijden én in slechte tijden, ook op momenten dat andere partijen zich terugtrekken. De strategie van de bank is met 'de klant' mee te bewegen. Dit doet BNG door met diensten op maat in te spelen op de veranderende behoeften van haar klanten.	
Relatie met programma	Programma 8, Financiering en algemene lasten en baten	
Bestuurlijk en financieel belang	De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op haar aandelen. De gemeente Horst aan de Maas bezit 113.108 aandelen met een nominale waarde van € 2,50 per aandeel, in totaal € 282.770.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Op basis van uitgebreide discussies met medewerkers, management en commissarissen heeft de bank geconcludeerd dat ze haar positie als bankier van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang onverkort zal handhaven. Wel kan de ruimte die deze strategie biedt beter worden benut. De bank wil uitdrukkelijker een betrokken partner zijn en in een proactievere rol naar haar klanten komen. De bank wil zich explicieter profileren</p> <ul style="list-style-type: none"> • richting klanten op het gebied van duurzaamheid; vooral op de thema's Energieakkoord en 'social return', • richting beleggers met Socially Responsible Investment Bonds (SRI Bonds) en • intern met een verdere verduurzaming van de bedrijfsvoering. <p>Op de jaarlijkse Transparantiebenchmark, waar de transparantie van bedrijven wordt vergeleken, was BNG de vierde financiële instelling van Nederland.</p> <p>BNG is de bank voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank is een betrokken partner en draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Het door de BNG uitgegeven schuld papier heeft de hoogst mogelijke credit rating van Moody's (Aaa) en Standard & Poor's (AAA) en een rating AA+ van Fitch. BNG Bank behoort daarmee tot de meest kredietwaardige banken ter wereld.</p> <p>Met ingang van 1 januari 2018 dient BNG Bank haar balans en resultatenrekening te rapporteren conform de nieuwe standaard voor financiële instrumenten (IFRS 9).</p> <p>Op basis van de huidige inzichten zal de overgang naar de nieuwe standaard leiden tot een daling van het eigen vermogen binnen een bandbreedte van EUR 200 tot EUR 300 miljoen.</p>	
	01-01-2017	31-12-2017
Eigen vermogen	€ 4.486 miljoen.	€ 4.953 miljoen.

Vreemd vermogen	€ 149,514 miljoen	€ 135,072 miljoen
Resultaat boekjaar	€ 393 miljoen	

Nummer:	13-4	
Naam van de verbonden partij:	Bodemzorg Limburg (voorheen AVL Nazorg Limburg B.V.)	
Vestigingsplaats:	Maastricht	
Doel (openbaar belang)	<p>Het uit een oogpunt van volksgezondheid zorgvuldig beheren van gesloten stortplaatsen in Limburg (nazorg, voorkomen van negatieve effecten naar de omgeving) en het beheer van het nazorgfonds dat daarvoor binnen de BV in het leven is geroepen.</p> <p>Het beheer omvat 9 gesloten stortplaatsen in Limburg. Voor onze gemeente gaat het om de voormalige stortplaats Zuringspeel.</p>	
Relatie met programma	Programma 3; Sociaal Domein	
Bestuurlijke en financieel belang	<p>Gemeente is samen met de andere Limburgse gemeenten aandeelhouder.</p> <p>Aandelenkapitaal bedraagt in totaal € 350.</p> <p>De jaarlijkse bijdrage is meerjarig geraamd op € 12.000.</p>	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	Ook in 2019 verder gaan met het actief zoeken naar de mogelijkheden om gesloten stortplaatsen een maatschappelijk verantwoorde functie te geven. Voor uitgebreide informatie zie www.bodemzorglimburg.nl .	
	01-01-2017	31-12-2017
Eigen vermogen	€ 3.209.246	€ 3.852.237
Vreemd vermogen	€ 26.962.032	€ 27.426.317
Resultaat boekjaar	€ 642.991	

G. Grondbeleid

Doelstelling p.G.1

We scheppen voorwaarden voor en faciliteren de bestuurlijk en maatschappelijk gewenste ruimtelijke ontwikkelingen door middel van gemeentelijk grondbeleid.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

1. De Projecten- en de Herzieningsrapportage wordt jaarlijks vastgesteld.
2. De grondprijzen worden jaarlijkse vastgesteld.
3. De doelstellingen uit de nota Grondbeleid worden gerealiseerd.

Maatregelen

Gereed

p.G.1.1 De voortgang van projecten wordt jaarlijks gerapporteerd en geactualiseerd in de Projectenrapportage bij de jaarrekening (alle projecten) en een jaarlijkse herzieningsrapportage (circa 1/3 deel van de grondexploitaties) in het najaar.

Continu

p.G.1.2 Jaarlijks stelt de raad de grondprijzen vast op basis van de Nota grondprijzen.

Continu

Voortgang van de projecten

Over de hele linie is de economische groei en de herstellende woningmarkt goed voor de grondexploitatieprojecten. Er worden weer meer woningen verkocht dan in de periode 2012-2015. De projecten in Horst en Sevenum hebben ook in de crisisjaren wel voortgang geboekt, met name in de kleine kernen betekent dat dat er weer meer kavels worden verkocht.

Projecten met een nadelig saldo	Eindwaarde (conform herzieningsrapportage)	Contante Waarde (Prijspeil 1-1-2019)	Realisatiedatum
Er zijn geen projecten met een nadelig saldo			
Projecten met een positief saldo	Eindwaarde (conform herzieningsrapportage)	Contante Waarde (Prijspeil 1-1-2019)	Realisatiedatum
America - Wouterstraat	€ 342.635	€ 308.763	31-12-2024
America – 't Slik	€ 147.594	€ 145.056	31-12-2018
Broekhuizenvorst - Roathweg	€ 384.711	€ 334.857	31-12-2026
Griendtsveen – Woningbouw Griendtsveen	€ 1.120.549	€ 1.009.775	31-12-2024
Grubbenvorst - Middelreuveld	€ 35.714	€ 35.099	31-12-2017
Horst – LOG Witveldweg	€ 30.598	€ 28.056	31-12-2023
Grubbenvorst – Woningbouw de Comert	€ 709.684	€ 628.527	31-12-2025

Hegelsom – Groene Campus Asdonck	€ 993.530	€ 910.980	31-12-2023
Hegelsom - Kamplaan	€ 52.014	€ 51.119	31-12-2019
Horst – Afhang fase 2 en verder	€ 638.405	€ 565.399	31-12-2025
Horst – Hof te Berkel	€ 16.485	€ 16.202	31-12-2019
Horst – Melderlosche Weiden	€ 632.643	€ 570.102	31-12-2024
Kronenberg – Woningbouw nabij BMV	€ 215.747	€ 208.389	31-12-2020
Kronenberg - Grandorse	€ 168.867	€ 157.546	31-12-2022
Kronenberg - Toverland	€ 4.017.615	€ 3.436.834	31-12-2026
Lottum – Veilinghof	€ 83.538	€ 79.302	31-12-2021
Meerlo – Burgveld Zuid III	€ 865.895	€ 753.685	31-12-2026
Melderslo – Achter de Pastorie	€ 240.975	€ 232.757	31-12-2020
Meterik – Schadijkerweg Oost	€ 400.380	€ 380.075	31-12-2021
Sevenum – Beatrixstraat-Staarterstraat	€ 297.241	€ 277.313	31-12-2022
Sevenum – de Peelbergen	p.m.		
Swolgen – Kerkveld 2	€ 222.434	€ 203.953	31-12-2023
Tienray – Gebiedsontwikkeling Tienray	€ 390.558	€ 334.099	31-12-2027

Hieronder een overzicht van de vastgestelde grondprijzen in gemeentelijke grondexploitaties per 1-1-2018: In de grondprijsnota 2019 wordt nog overwogen of aanpassing van de grondprijzen noodzakelijk is.

Categorie Wonen	Prijsbepaling
Koop, vrije sector	€ 215 / m ²
Huur, vrije sector	€ 185 / m ²
Huur, sociale sector	€ 160 / m ²
Groen- en reststroken	€ 107,50 / m ²
Bedrijventerreinen	
Normaal	€ 100 / m ²
Zichtlocaties	€ 110 / m ²
Kantoren, retail, horeca, overige commerciële activiteiten	
Algemeen	Maatwerk, case-afhankelijk
Maatschappelijk vastgoed	

Non-commercieel maatschappelijk vastgoed	Minimaal kostprijsdekkend
Commercieel maatschappelijk vastgoed	Maatwerk, case-afhankelijk

Prijzen exclusief belastingen (BTW of overdrachtsbelasting). Op de verkoop zijn de algemene verkoopvoorwaarden van toepassing.

Winstneming / verliesneming

In 2018 zijn er nog geen winst- en verliesnemingen geboekt. De taakstelling op personeelskosten kan nog wel leiden tot een nadere bijstelling van de winstverwachting naar beneden. Tevens zijn we naar aanleiding van de invoering van de percentage of completion (POC-)methode verplicht om bij de jaarrekening conform deze methode winst te nemen. Dit is nader toegelicht in de herzieningsrapportage 2018.

Reservebeleid

Een nadere uitwerking van de reserves voor de grondexploitatie heeft plaatsgevonden in de Nota grondbeleid 2016. Een aanscherping hiervan is opgenomen in de herzieningsrapportage 2018.

Algemene reserve bouwgrondexploitatie

De algemene reserve bouwgrondexploitatie (ARGE) is bedoeld als financieel weerstandsvermogen voor het opvangen van onvoorziene tegenvallers in de huidige en toekomstige bouwgrondexploitaties. De exploitatieresultaten van afgewikkelde plannen worden met de reserve verrekend.

Door de Raad zijn middels de herzieningsrapportage 2018 de grenzen van de ARGE vastgesteld, met een ondergrens van € 1,7 miljoen en een bovengrens van € 2,7 miljoen. De bovengrens is als gevolg van de implementatie van de POC-methode en conform besluit bij de jaarverantwoording 2017 (tijdelijk) komen te vervallen.

De ondergrens is gebaseerd op een uitgebreide risicoanalyse van de projectrisico's in de grondexploitaties en de algemene risico's m.b.t. economie en met name de woningmarkt. Daarnaast is een deel van de ARGE ingezet voor stimuleringsmaatregelen (kooppremies) voor de woningbouw en grondprijsverlaging voor de categorie markthuurland. Het totale pakket voor stimuleringsmaatregelen ad € 1.792.000 is als onderdeel van de ARGE opzij gezet. Daarmee was de totale som van ARGE en stimuleringsmaatregelen € 3,5 miljoen (ondergrens).

Op basis van de laatste risicoanalyse op de projectenportefeuille zijn de grenzen van de reserve opnieuw bepaald op bovengenoemde grenzen. Een verdere toelichting is opgenomen in de herzieningsrapportage 2018.

Reserve strategische aan- en verkopen

De Reserve strategische aan- en verkopen is bedoeld om risico's te dekken rondom de verwerving van onroerend goed. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de herzieningsrapportage 2018.

Reserve bovenwijkse voorzieningen

De Reserve bovenwijkse voorzieningen dient ter realisatie van infrastructurele werken en voorzieningen met een bestemmingsplan-overschrijdende betekenis. Het zijn voorzieningen waarvan het nut de grenzen van de nieuwe bebouwing overstijgt, zoals bijvoorbeeld rotondes of ontsluitingswegen.

Risico's grondexploitatie

Voor een nadere toelichting bij de algemene risico's van de grondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen (onderdeel grondexploitaties algemeen) en de herzieningsrapportage 2018.

H. Ombuigingen

In de paragraaf ombuigingen wordt inzicht gegeven in de stand van de vastgestelde ombuigingen ten behoeve van een meerjarig structureel sluitende begroting. De ombuigingsdoelstelling voor 2022 wordt bijgesteld naar een nog te realiseren taakstelling van € 1.342.000 miljoen.

Doelstelling p.H.1

We geven inzicht in de omvang en voortgang / realisatie van de gemeentelijke ombuigingen voor een structureel sluitende begroting.

KPI's (Kritieke Prestatie-Indicatoren)

Ombuigingen gerealiseerd per 31-12-2022.

Maatregelen

Gereed

p.H.1.1 We monitoren en rapporteren periodiek over de ombuigingen.

Continu

Meerjarige stand ombuigingen

	2019	2020	2021	2022
Stand ombuigingen jaarrekening 2017	92	1.094	1.379	1.379
Ombuigingen gerealiseerd	5	5	5	5
Ombuigingen niet te realiseren	32	32	32	32
Nog te realiseren ombuigingen	55	1.057	1.342	1.342

Nog te realiseren ombuigingen

Omschrijving ombuiging	2019	2020	2021	2022
Taakstelling ambtelijke organisatie		1.000	1.000	1.000
Taakstelling accommodatiebeleid	55	57	57	57
Centrale zandverwerkingsinstallatie (CVI)			285	285
Nog te realiseren ombuigingen	55	1.057	1.342	1.342

Gerealiseerde ombuigingen

Omschrijving ombuiging	2019	2020	2021	2022
Taakstelling accommodatiebeleid	5	5	5	5
Gerealiseerde ombuigingen	5	5	5	5

Niet te realiseren ombuigingen

Omschrijving ombuiging	2019	2020	2021	2022
Verbetering exploitatie zwembad	32	32	32	32
Niet te realiseren ombuigingen	32	32	32	32

Toelichting op de ombuigingen

Taakstelling ambtelijke organisatie

Oorspronkelijk was er aanvullende taakstelling op de ambtelijke organisatie afgesproken voor het jaar 2018. In juli 2017 is door de gemeenteraad besloten om de uitvoering hiervan uit te stellen. Voor de begroting van het jaar 2020 zal de discussie opnieuw gevoerd worden over de noodzakelijke personele kosten.

Centrale zandverwerkingsinstallatie (CVI)

De structurele opbrengst van € 285.000 vanaf 2021 is gebaseerd op de door de aannemer geraamde hoeveelheden in de samenwerkingsovereenkomst van 2011. Het betreft een gemiddelde opbrengst berekening op basis van voorcalculatie over de looptijd van de overeenkomst, te weten 20 jaar.

Daarbij zijn wij uitgegaan van de verwerking van de grondstoffen uit de projecten en daarmee de start van de exploitatieperiode van 20 jaar, op zijn vroegst drie jaar na start van de inrichting van het werkterrein(2018).

De werkelijke opbrengst is afhankelijk van de werkelijk gewonnen hoeveelheden en het tempo waarin de projecten zullen worden uitgevoerd.

Aangezien er naar onze mening ten opzichte van 2011 sprake is van de nodige veranderingen die invloed hebben op de planning en op de hoeveelheden, zijn wij in overleg met de aannemer om tot meer duidelijkheid te komen.

Taakstelling accommodatiebeleid

Het restant van deze taakstelling is vanaf 2019 circa € 55.000.

Door diverse werkzaamheden ter verbetering van de isolatie van de gymzalen is het gasverbruik gedaald. Dit zorgt voor de realisatie van € 5.000 op de totale resterende taakstelling waardoor het nog te realiseren bedrag daalt naar € 55.000.

Er worden structureel minder uitgaven verwacht door de op handen zijnde verkoop van een woning in Grubbenvorst en de voorziene verkopen van het sportpark in Griendtsveen en het Koetshuis in Broekhuizenvorst. Door de verkoop van voornoemde panden zal de taakstelling in de toekomst verder dalen. Ook daarna zien we door verkoop van panden mogelijkheden om de taakstelling verder te verlagen.

Verbetering exploitatie zwembad

Door gedane investeringen in de afgelopen jaren hebben we een besparing gerealiseerd in de energielasten. Uw raad heeft echter een kader gesteld van € 460.000 ten behoeve van een mogelijk nieuw zwembad. Om die reden kunnen we de taakstelling niet effectueren op de meerjarenbegroting van het zwembad aangezien er dan te weinig budget is.

I. Samenvatting Actualisatie Perspectievennota Maatschappelijke accommodaties

Doelstelling

- De in eigendom van de gemeente zijnde gebouwen en accommodaties (de huidige vastgoedportefeuille) willen we zo efficiënt en doelmatig mogelijk beheren. Hiervoor zijn per categorie vastgoed afspraken gemaakt betreffende het gewenste kwaliteitsniveau van onderhoud. Het vastgestelde MJOP (meerjarig onderhoudsprogramma) is hierop gebaseerd. Naast jaarlijks onderhouden van het vastgoed zijn op enig moment ook vervangingsinvesteringen noodzakelijk. Deze momenten en benodigde financiële middelen worden vastgelegd in een meerjarig investeringsplan (MIP) waarmee geborgd wordt dat op het moment van benodigde vervanging ook voldoende financiële middelen beschikbaar zijn.
- In 2015 zijn we samen met de dorpen gestart met de herijking van het integraal accommodatiebeleid om te komen tot toekomstbestendige maatschappelijke accommodaties die passen bij de behoefte van het dorp. Dit heeft geresulteerd in zestien blauwdrukken uit de dorpen. Deze blauwdrukken, oftewel toekomstplannen, zijn met de inmiddels vastgestelde beleidskaders vertaald in de perspectievennota. De perspectievennota geeft een doorkijk naar de toekomst van de accommodaties in een dorp met de daarbij te verwachten investeringen. Deze nota krijgt elk jaar een update naar de huidige situatie en geeft een doorkijk naar mogelijk nieuwe ontwikkelingen (peildatum: eind september 2018).

Kaders en subsidieregelingen

In 2017 is het beleid “Beleidskaders Integraal Accommodatiebeleid 2017” vastgesteld. In mei 2018 zijn verschillende subsidieregelingen vastgesteld waarbij verenigingen met een eigen maatschappelijke accommodatie subsidie voor duurzaamheid en groot onderhoud kunnen aanvragen. De eerste aanvragen zijn inmiddels in behandeling genomen. Ook andere investeringsverzoeken die een impuls geven aan de maatschappelijke accommodatie kunnen worden ingediend. Alle aanvragen worden afgewogen aan het vastgestelde kader.

Deze twee kaders zijn leidend, waarbij voor sommige dorpen maatwerk gewenst is. De kaders worden toegepast bij aanvragen voor een subsidie in duurzaamheid, groot onderhoud of andere investeringsverzoeken. Daarnaast is in 2017 de perspectievennota vastgesteld. Deze wordt elk jaar herzien en bevat uitgebreidere informatie over de dorpen, deelprojecten en de financiële gegevens. De geactualiseerde perspectievennota Horst aan de Maas Maatschappelijke accommodaties is bijgevoegd als bijlage van de begroting 2019.

Daarnaast constateren we een wijziging in de fiscale regelgeving. Dit betekent dat we de BTW op investeringen in en onderhoud van onze sportaccommodaties niet meer kunnen verrekenen. Daarmee wordt de BTW dus kostenverhogend. Om gemeenten te compenseren heeft het Rijk de Regeling specifieke uitkering stimulering opgesteld. Omdat nu nog niet helder is op welk bedrag we kunnen rekenen als compensatie, zijn alle genoemde bedragen die betrekking hebben op sport(accommodaties) vooralsnog inclusief 21% BTW geraamd.

Ingezette acties voor overkoepelende zaken

Naast de blauwdrukken en ontwikkelingen per dorp, waarbij we streven naar een passend ‘accommodatie pakket’ per dorp, zijn er nog accommodatievraagstukken die de gehele gemeente aangaan, zoals het integraal huisvestingsplan onderwijs, de kerken en de binnensportaccommodaties. We willen dat ook deze accommodaties passen binnen de vraag en behoefte van het dorp waarbij leegstand zoveel mogelijk wordt beperkt. Wijzigingen ten aanzien van deze accommodaties raken vanzelfsprekend de huidige vastgoedportefeuille en zijn daarmee van invloed op zowel het MJOP als het nieuw vast te stellen MIP.

Meerjarig Investeringsplan (MIP)

Het Meerjarig Investeringsplan (MIP) geeft inzicht in investeringen (voor revitalisatie en verduurzaming) in vastgoed in eigendom van de gemeente dan wel in bijdragen aan maatschappelijk vastgoed.

Met het meerjarig onderhoudsplan (MOP) en ook de subsidieregeling voor multifunctionele accommodaties die niet in eigendom zijn van de gemeente kan het eigen vastgoed en het maatschappelijk vastgoed op een goed niveau onderhouden worden. Hierover is in december 2017 al besluitvorming geweest.

Om de 15 à 20 jaar is er echter meer nodig om vastgoed en functie bij elkaar te houden. Deze zogenoemde renovatie- of revitalisatiemomenten zijn voorzien in het MIP. Omdat dit vaak ook de momenten zijn dat de buitenschil wordt aangepakt en de technische installatie, is dat een logisch moment om na te denken over duurzaamheid. Duurzaamheid in de zin van het verbeteren van de toegankelijkheid, maar ook duurzaamheid in de zin van het verminderen van het energieverbruik.

Voor vervangingsinvesteringen zijn de bedragen vrij nauwkeurig vastgelegd. Voor verduurzaming is het belangrijk om vanuit economisch en maatschappelijk perspectief te kijken naar de verwachte levensduur van het vastgoed. De gemeente verhoudt zich op een aantal manieren tot het vastgoed. Om daar invulling aan te geven zijn in het MIP per pand drie scenario's vastgelegd:

1. Scenario 1: Revitalisatie zonder extra inspanning op duurzaamheid. Alleen doen wat wettelijk noodzakelijk is.
2. Scenario 2: Revitalisatie en die maatregelen treffen die zich binnen 10 jaar terug verdienen.
3. Scenario 3: Revitalisatie en die maatregelen treffen die zich binnen 25 jaar terug verdienen.

Er is inmiddels een verbinding gemaakt tussen de perspectievennota, de lopende projecten binnensport en het IHP en de scenario's die in het MIP aanwezig zijn. Per pand is er een scenario gekozen, passend bij het toekomstperspectief, welke afhankelijk is van de zojuist genoemde projecten en perspectievennota. Dit resulteert in een gemiddeld benodigd bedrag van € 2,5 miljoen. Dit is een gemiddeld investeringsbedrag per jaar voor het revitaliseren van al het gemeentelijk- en het maatschappelijk vastgoed.

Integraal huisvestingsplan onderwijs

In 2017 is gestart met de herziening van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) voor alle scholen van het primair en voortgezet onderwijs. Zaken als demografische gegevens, leerlingenprognoses, technische onderhoudstoestand van de scholen, onderwijskundige visie, duurzaamheid en toegankelijkheid worden daarbij betrokken. Ook aspecten als multifunctionaliteit in de vorm van integrale kindcentra worden afgewogen in het nieuwe IHP. Gesprekpartners hierbij zijn de betrokken schoolbesturen in de gemeente.

Er zijn een aantal knelpunten gesignaleerd. Deze worden nu nader verkend en er wordt gezocht naar oplossingen. Daarbij zoomen we nadrukkelijk in op de toekomstbestendigheid, duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit voor de directe omgeving en het dorp. De oplossingen zullen in beginsel door alle partijen gedragen moeten worden alvorens dit voorgelegd kan worden aan de raad voor besluitvorming en beschikbaar stelling van de benodigde kredieten. Ten behoeve van een verdere verdieping en uitwerking van plannen is het wenselijk te beschikken over een voorbereidingskrediet van € 100.000. Daarnaast verwachten wij voor 2019 een investering van € 300.000 voor functionele aanpassingen in de basisschool van Kronenberg (als uitkomst van het IHP).

Binnensportaccommodaties

In onze gemeente beschikken we over veel binnensportaccommodaties, namelijk twaalf gymzalen en vijf sporthallen. Dat laat zien dat we een groot areaal aan binnensportaccommodaties hebben, waarbij de meeste gymzalen gedateerd zijn met een beperkt gebruik. Om te komen tot optimale binnensportaccommodaties is er een onderzoek uitgevoerd door adviesbureau Kragten om te kijken hoe we er voor staan, met een doorkijk naar de toekomst. Mede door dit rapport, de bezettingscijfers, de huidige ontwikkelingen binnen diverse verenigingen (bv. fusies) en het integraal huisvestingsplan

onderwijs (IHP) is het wenselijk om een helder toekomstbeeld te bepalen. Doel daarbij is om te komen tot functionele, kwalitatief goede en goed bezette binnensportaccommodaties verspreid over de gemeente. In september hebben we aan de gebruikers van onze binnensportaccommodaties gevraagd wat hun behoeften zijn en welke knelpunten er liggen. Uiteraard is ook gekeken naar de toekomst van de verenigingen en de nieuwe ontwikkelingen. Deze resultaten leggen we naast de al aanwezige gegevens. Samen zal dit leiden tot verschillende toekomstscenario's voor de binnensport. Hierover zullen we in 2019 uw raad informeren. Het is wenselijk om een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen van € 50.000 om verdere planvorming mogelijk te maken.

Zwembad

Begin dit jaar zijn verschillende opties (behoud vs. nieuwbouw van zwembad de Berkel) aan uw raad voorgelegd. Uw raad heeft destijds besloten dat een nieuw zwembad wordt overwogen, mogelijk in combinatie met verplaatsing van sporthal de Berkel, indien er sprake is van een kwalitatieve en kwantitatieve meerwaarde ten opzichte van de huidige situatie. Inmiddels is gestart met het uitwerken van een nieuwbouwvariant, die hieraan voldoet. We verwachten u hierover eind 2018 / begin 2019 nader over te informeren.

Kerken

In opdracht van de kerkbesturen heeft Wy Architecten onderzoek uitgevoerd naar de kerken van de federatie Horst. Deze onderzoeken zullen ook voor de kerken in de federatie Maasdorpen plaatsvinden. In de onderzoeken is vooral gekeken naar hoe het gebouw constructief in elkaar zit, of ander gebruik mogelijk is en welke elementen behouden moeten blijven bij ander gebruik. Het onderzoek geeft ook een doorkijk naar andere gebruiksmogelijkheden van het kerkgebouw. Dit is nog niet afgestemd op de al aanwezige accommodaties in het dorp of behoefte van het dorp. Het federatiebestuur staat open voor andere het herbesteden van delen van kerken. De gemeente gaat actief gesprekken voeren met het bisdom over de toekomst van de kerken in de gemeente gezien de verwachte situatie die zal gaan ontstaan, maar ook vanwege de al lopende projecten rondom de kerken (Tienray en Swolgen) waarbij de samenwerking met het bisdom een impuls moet krijgen. Daarbij trekken we samen op met het federatiebestuur.

Voortgang per dorp

Per dorp wordt in het kort de stand van zaken (belangrijkste punten) per 1 mei 2018 geschetst. Wat is er allemaal al gebeurd en waar zijn we mee bezig? Daarnaast wordt er gekeken naar de (te verwachten) acties voor aankomend jaar. In algemene zin is het wenselijk om de dorpen verder te kunnen faciliteren bij hun planvorming en hiertoe een werkbudget van € 75.000 beschikbaar te stellen. Dekking kan plaats vinden ten laste van de Reserve Integraal Accommodatiebeleid. In de bijlage, getiteld "Actualisatie Perspectievennota Horst aan de Maas Maatschappelijke accommodaties", vindt u een uitgebreidere toelichting.

America

2018

In het dorp America is het project SAAM (fusie voetbalvereniging America-Meterik) gestart waarvoor gezocht wordt naar een locatie voor een gezamenlijk sportpark. Op dit moment worden alternatieve locaties onderzocht aangezien de locatie aan de Eickhorsterweg na onderzoek ongeschikt blijkt te zijn. Daarnaast zijn de drie volleybalverenigingen gefuseerd (VC Trivia). De nieuwe vereniging heeft een rapport ingediend met een verzoek voor één gezamenlijke binnensportaccommodatie voor de drie dorpen (America, Hegelsom en Meterik). Daarnaast hebben we een subsidie verleend om het dorpspark Beukenhof grondig te renoveren. Ten slotte zijn de drie stichtingsbesturen van de maatschappelijke accommodaties (Aan de Brug, Laefhoes en Bondszaal) gestart om de handen in een te slaan qua bestuur en organisatie.

2019

De samenwerking tussen de stichtingsbesturen wordt verder uitgewerkt. Verder verwachten we om voor het nieuwe sportpark SAAM een kredietvoorstel te kunnen voorleggen aan uw raad. Ten slotte wordt het verzoek van VC Trivia meegenomen in het verdere proces van de binnensport.

Broekhuizen-Broekhuizenvorst

2018

In Broekhuizenvorst is de akoestiek van BMV De Schakel aangepast waardoor deze beter verhuurbaar is. Verder staat het Koetshoëns in de verkoop. Voor dit pand wordt gezocht naar een nieuwe functie die past bij het dorp en deze locatie. Verder zien we dat de samenwerking tussen de voetbalverenigingen in Swolgen/Tienray en Broekhuizenvorst verder is uitgebreid. Om die reden investeren we ook in een veilige fietsverbindingen tussen beide dorpen.

2019

De verkoop van het Koetshoëns wordt afgerond. Verder worden er voor 2019 geen concrete actiepunten verwacht.

Evertsoord

2018

Na de blauwdruk heeft Evertsoord een uitvoeringsplan gemaakt. Hierin staat het belang van de Smelentôns voor het dorp omschreven en op welke manier het tot een duurzaam gebouw kan worden gemaakt. Er is een verzoek gedaan voor een subsidie van € 100.000 in de totale investeringskosten. Uw raad heeft hierover in september jl. een besluit genomen.

2019

Indien nodig faciliteren we bij de uitvoering voor de verbetering van de Smelentôns.

Griendtsveen

2018

Er is een uitvraag gedaan voor de verkoop van voormalig sportpark De Wiek. We zoeken naar een plan met een recreatieve en/of maatschappelijke inpassing die past binnen de gestelde voorwaarden.

2019

Voor 2019 worden er geen verdere actiepunten verwacht.

Grubbenvorst

2018

De gemeente heeft samen met het dorp actie ondernomen door verschillende aanpassingen in 't Haeren te doen, voor een beter gebruik die zorgt voor een betere bezetting en exploitatie. Ten slotte is uit de inschrijving voor het gemeentehuis van Grubbenvorst een plan naar voren gekomen dat past bij het dorp en op deze locatie, namelijk (vakantie)appartementen in het monumentale gedeelte en de vestiging van een begrafenisonderneming aan de achterkant. Dit betekent dat het gemeentehuis van Grubbenvorst dit jaar definitief wordt verkocht.

2019

Voor 2019 worden er geen concrete actiepunten verwacht.

Hegelsom

2018

De drie volleybalverenigingen zijn recent gefuseerd (VC Trivia) en hebben een rapport ingediend met een verzoek voor één gezamenlijke binnensportaccommodatie voor de drie dorpen (America, Hegelsom en Meterik). Zaal Debije heeft met gemeentelijke bijdrage een onderzoek gedaan naar het verbeteren van de exploitatie. Enkele actiepunten zijn inmiddels opgepakt door het bestuur. Verder is er op sportpark Wienes een kunstgrasveld aangelegd voor SV Oxalis en worden er kleedlokalen toegevoegd. Voor het centrum van Hegelsom is een ontwerpplan gemaakt. Op dit moment wordt bekeken welke acties op korte termijn ook daadwerkelijk realiseerbaar zijn.

2019

In 2019 wordt de verbouwing op sportpark Wienes ten behoeve van SV Oxalis afgerond. Daarnaast wordt er uitvoering gegeven aan de resultaten van het onderzoek van Zaal Debije. Het bestuur van de zaal is daarbij zelf aan zet. Het verzoek van VC Trivia wordt meegenomen in het verdere proces van de binnensport.

Horst

2018

Voor Afslag 10 wordt gewerkt aan een gemeentelijke visie. 't Gasthoês wordt van binnen gesloopt, zodat er gestart kan worden met de verbouwing. Verder worden de binnensportaccommodaties meegenomen in het binnensportonderzoek en is er een hockeyveld vervangen voor een waterveld. Tot slot is er een nieuwe stichting opgericht die OJC Niks nieuw leven gaat inblazen en zijn aanpassingen gedaan aan de jongerensoos om de huisvesting van de Muzikantine mogelijk te maken.

2019

De visie van Afslag 10 zal verder vorm krijgen en er wordt verder gegaan met de verbouwing van 't Gasthoês. De verwachting is dat 't Gasthoês begin 2020 wordt opgeleverd.

Kronenberg

2018

SV Kronenberg heeft een subsidie gekregen om het noodzakelijk onderhoud aan het clubgebouw uit te voeren en is gestart met een toekomstvisie. Verder zijn afspraken gemaakt om, in de lijn van ons beleid, het gehele onderhoud van MFC De Torrekoel over te dragen aan de stichting en zijn er duurzaamheidsmaatregelen genomen.

2019

De toekomstvisie van SV Kronenberg, die door het dorp is opgepakt en ingaat op de samenhang tussen de sportclub en de leefbaarheid van het dorp, wordt in 2019 afgerond.

Lottum

2018

In Lottum is een nieuwe accommodatiewerkgroep gestart die actief aan de slag gaat om een vernieuwde blauwdruk te maken, waarbij onder andere de samenhang en samenwerking tussen school, Smetenhof en Rozenhof naar voren zal komen.

2019

Voor 2019 werken we samen met het dorp de actiepunten uit die in de nieuwe blauwdruk naar voren komen.

Meerlo

2018

Er vindt een onderzoek plaats naar de mogelijkheid om van de Speulplats een MFC voor het dorp te maken. De eerste resultaten worden op dit moment besproken met belanghebbenden uit het dorp.

2019

In 2019 wordt het onderzoek naar de Speulplats afgerond.

Melderslo

2018

SV Melderslo heeft een verzoek voor de aanleg van een kunstgrasveld voor de korfbalclub ingediend. Op basis hiervan is een onderzoek gedaan naar de benodigde veldcapaciteit. Hieruit blijkt dat er een structureel tekort is aan korfbalvelden en toont aan dat de aanleg van een (kunst)grasveld voor de korfbalvereniging gerechtvaardigd is. Verder is er een subsidieverzoek binnen gekomen om MFC De Zwingel uit te breiden; er is vraag naar een grotere ruimte in verband met de uitbreiding van de dagbesteding.

2019

Voor 2019 stellen we voor het sportpark uit te breiden met een kunstgrasveld voor korfbal. Verder worden er geen nieuwe actiepunten verwacht.

Meterik

2018

In het dorp America is het project SAAM (fusie voetbalvereniging America-Meterik) gestart waarvoor gezocht wordt naar een locatie voor een gezamenlijk sportpark. Op dit moment worden alternatieve locaties onderzocht aangezien de locatie aan de Eickhorsterweg na onderzoek ongeschikt blijkt te zijn. Daarnaast zijn de drie volleybalverenigingen gefuseerd (VC Trivia). De nieuwe vereniging heeft een rapport ingediend met een verzoek voor één gezamenlijke binnensportaccommodatie voor de drie dorpen (America, Hegelsom en Meterik). Ten slotte is de nieuwe basisschool in Meterik dit jaar opgeleverd en wordt er gekeken naar een nieuwe invulling voor de oude schoollocatie.

2019

Eind 2018, begin 2019 verwachten we om voor het nieuwe sportpark SAAM een kredietvoorstel te kunnen voorleggen aan uw raad. Ten slotte zal het verzoek van VC Trivia worden meegenomen in het verdere proces van de binnensport.

Sevenum

2018

We constateren een grote(re) vraag naar uren door Hosema, bij voorkeur op één locatie vanwege het specifieke karakter van haar activiteiten (dans, turn, freerunning). Al eerder heeft het college besloten om in te stemmen met enkele aanpassingen aan de Kruisweide om de verhuurbaarheid te vergroten. In overleg met Hosema en andere huurders is dit verder uitgewerkt. Dit loopt vooruit op het binnensportonderzoek om een groot knelpunt acuut op te lossen. De lange termijnoplossing is onderdeel van het binnensportonderzoek.

Daarnaast zijn er in Sevenum buiten het binnensportonderzoek en het integraal huisvestingsplan onderwijs geen nieuwe ontwikkelingen of verzoeken.

2019

Voor 2019 worden er geen nieuwe actiepunten verwacht.

Swolgen

2018

Naast de fusie van de twee basisscholen (Swolgen-Tienray) met de daarbij behorende nieuwbouw heeft Swolgen het plan om het voorste gedeelte van de kerk af te scheiden van de kerk. Deze ruimte willen ze open kunnen stellen voor bezoekers.

2019

In 2019 verwachten we dat er meer duidelijkheid kan worden gegeven over het plan van de kerk.

Tienray

2018

De accommodatiewerkgroep is nog volop bezig met de plannen om in de kerk een MFC te realiseren. Ze zijn in afwachting van het bisdom. Daarnaast speelt hier ook de fusie van de twee basisscholen (Swolgen-Tienray) met de daarbij behorende nieuwbouw.

2019

Voor aankomend jaar zal er naar verwachting besluitvorming plaatsvinden over het plan om in de kerk een MFC te realiseren.

Overzicht van de financiële gevolgen

Tabel 1: overzicht reeds beschikbaar gestelde middelen (op totaalniveau, niet per dorp) met eventuele dekking uit de ingestelde reserves.

REEDS BESCHIKBAAR GESTELDE MIDDELEN EN VERLOOP RESERVES							
		Beschikbaar gestelde middelen		Dekking			
		2017	2018	Reserve integraal accommodatie-beleid	Reserve duurzaamheid	Reserve groot onderhoud niet-gem. MFA's	Krediet
Stand per 1-1-2018				€ 138	€ 900	€ 500	
Werkbudget facilitering		€ 50	€ 29	€ 29			
Krediet opstellen IHP		€ 30					€ 30
Binnensportonderzoek		€ 9	€ 3	€ 3			
Bijdrage in kosten voor schouw		€ 9	€ 9	€ 9			
Verkoopkosten vastgoed		€ 2	€ 2	€ 2			
America	SAAM - Beukenhof	€ 25	€ 230	€ 10			€ 180 1)
Broekhuizen/-vorst	Fietspad Broekh/Swolgen		€ 110				€ 110 2)
Evertsoord	Smelentos	€	€ 100	€ 50	€ 25	€ 25	
Griendtsveen	Sportpark de Wiek	€	€ 50	€ 50			
Grubbenvorst							
Hegelsom	Centrumplan - Oxalis	€ 10	€ 450	€	€ 25		€ 425
Horst	Verkoop, Gasthoes, OJC, HK	€ 12.500	€ 225	€ -175			€ 12.500 3)
Kronenberg	Torrekoel, SV Kronenberg	€ 40	€ 25	€ 40	€ 25		
Lottum	Smetenhof		€ 250				4)
Meerlo							
Melderslo							
Meterik	School	€ 1.117					€ 1.117
Sevenum	Kruisweide/Hosema		€ 60				5)
Swolgen	School	€ 2.850					€ 2.850
Tienray							
Stand per 1-8-2018				€ 120	€ 825	€ 475	

(bedragen x € 1.000)

- 1) restant wordt gedekt uit fonds bovenwijken en onderhoudsgelden
- 2) in raadsvergadering d.d. 2-10-2018
- 3) OJC is bekostigd uit krediet Gasthoes (tijdelijke huisvesting), HCH kunstgras uit surplus vorige MJOP
- 4) wordt gedekt uit surplus vorige MJOP
- 5) wordt gedekt middels de inzet van extra huuropbrengsten

Tabel 2: wensenlijst / nieuw beleid voor afweging bij begroting 2019 (per accommodatie/dorp, bandbreedte)

NIEUW BELEID			
Nieuw beleid			
2019			
Bandbreedte			
MIP		€	2.500
Werkbudget facilitering	Facilitering dorpen	€	75
Werkbudget uitwerking IHF	Voorbereiding nieuwbouw/renovatie scholen	€	400
INVESTERINGEN			
Binnensportonderzoek	Verdieping/haalbaarheid	€	50
America	SAAM - uitvoeringskrediet	€	3.500 € 4.500 1)
Broekhuizen/-vorst			
Evertsoord			
Griendtsveen			
Grubbenvorst			
Hegelsom			
Horst	Zwembad	€	8.000 € 15.000 1)
Kronenberg			
Lottum			
Meerlo			
Melderslo	Sportpark de Merel - kunstgras	€	250 1)
Meterik			
Sevenum			
Swolgen			
Tienray	Kerk als MFC	€	2.000 € 3.000
Totaal bedrag voor nieuw beleid		€	16.475 € 25.475
Kapitaallasten (schatting, jaar 1; o.b.v. afschrijvingsbeleid nieuw)		€	794 € 1.299

1) inclusief BTW

(bedragen x € 1.000)

Tabel 3: Toekomstige ontwikkelingen (per accommodatie/dorp, bandbreedte)

TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN							
Toekomstige ontwikkelingen							
				Verwacht tijdvak	Krediet		
bandbreedte							
INVESTERINGEN							
Scholen	Realisatie uitwerking IHP	2020-2023	€	10.000	€	20.000	
Binnensportonderzoek	Realisatie uitwerking	2020-2023	€	4.000	€	12.000	
Afslag 10		2020-2028	€	3.000	€	10.000	
Totaal bedrag voor toekomstige ontwikkelingen				€	17.000	€	45.000
Kapitaallasten (schatting, jaar 1; o.b.v. afschrijvingsbeleid				€	755	€	2.050

(bedragen x € 1.000)

FINANCIËLE BEGROTING

3.1 Overzicht lasten en baten 2017 tot en met 2022

Bedragen x € 1.000		2017 werk.		2018 raming		2019 raming		2020 raming		2021 raming		2022 raming	
Programma's		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1	Economie en ruimte	-2.585	3.155	-4.873	4.037	-3.825	2.556	-2.976	1.786	-2.455	1.381	-2.370	1.460
2	Wonen, mobiliteit en openbare ruimte	-23.469	18.044	-18.507	7.747	-16.141	7.537	-17.333	9.081	-13.465	5.137	-14.294	6.087
3	Duurzaamheid: klim.amb/energ.trans/circ.	-7.532	8.092	-7.910	8.422	-7.485	8.075	-7.536	8.462	-7.679	8.225	-7.613	8.110
4	Soc. maatschap., participatie en voorz.	-40.369	10.092	-42.414	11.830	-40.425	9.286	-40.360	9.268	-40.319	9.294	-40.037	9.238
5	Cultuur, sport en onderwijs	-7.249	1.176	-8.241	1.122	-8.340	1.101	-8.292	1.145	-8.339	1.178	-8.430	1.222
6	Openb.orde/veiligheid, toezicht/handhav.	-3.169	223	-3.686	372	-3.750	260	-3.852	260	-3.863	260	-3.850	260
7	Bestuur, organisatie en samenwerking	-17.424	2.120	-21.631	57	-18.706	55	-17.652	53	-17.551	52	-17.437	50
8	Financiën	-2.022	64.686	-1.606	67.090	-1.359	69.888	-1.397	70.772	-1.412	71.589	-1.316	72.270
Totaal lasten en baten excl. reserves		-103.820	107.587	-108.867	100.677	-100.031	98.759	-99.397	100.828	-95.082	97.116	-95.348	98.696
Toevoegingen en onttrekkingen reserves		-21.242	22.189	-6.931	15.257	-3.311	3.842	-1.349	1.252	-1.092	1.278	-1.403	1.385
Totaal lasten en baten inclusief reserves		-125.062	129.776	-115.798	115.934	-103.342	102.600	-100.747	102.080	-96.174	98.395	-96.750	100.082
Resultaat			4.714		136		-742		1.333		2.221		3.285

3.2 Recapitulatie begrotingsevenwicht

Onze begroting dient zowel structureel als ook reëel in evenwicht te zijn voor alle jaarschijven. Daarvoor is het van belang dat duidelijk blijkt welke geraamde baten en lasten structureel van aard zijn en welke incidenteel. Om hierin inzicht te bieden is onderstaand een totaaloverzicht opgenomen voor alle onderdelen van onze begroting en meerjarenraming.

Programma's	Begroting 2019		Begroting 2020		Begroting 2021		Begroting 2022	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Bedragen x € 1.000								
Structurele lasten en baten								
1 Economie en ruimte	-3.825	2.556	-2.976	1.644	-2.428	1.381	-2.370	1.460
2 Wonen, mobiliteit en openbare ruimte	-14.779	7.287	-17.326	9.081	-13.465	5.137	-14.294	6.087
3 Duurzaamheid: klim.amb/energ.trans/circ.	-7.485	8.075	-7.536	8.462	-7.679	8.225	-7.613	8.110
4 Soc. maatschap., participatie en voorz.	-40.492	9.286	-40.350	9.268	-40.309	9.294	-40.027	9.238
5 Cultuur, sport en onderwijs	-8.340	1.101	-8.292	1.145	-8.339	1.178	-8.430	1.222
6 Openb.orde/veiligheid, toezicht/handhav.	-3.750	260	-3.852	260	-3.863	260	-3.850	260
7 Bestuur, organisatie en samenwerking	-18.939	55	-17.642	53	-17.551	52	-17.437	50
8 Financiën	-1.359	69.888	-1.397	70.772	-1.412	71.589	-1.316	72.270
Totaal structurele lasten en baten excl. reserves	-98.970	98.509	-99.371	100.686	-95.045	97.116	-95.338	98.696
Incidentele lasten en baten								
1 Economie en ruimte				142	-27			
2 Wonen, mobiliteit en openbare ruimte	-1.362	250	-7					
4 Soc. maatschap., participatie en voorz.	67		-10		-10		-10	
7 Bestuur, organisatie en samenwerking	233		-10					
Totaal incidentele lasten en baten excl. reserves	-1.061	250	-27	142	-37		-10	
Totaal lasten en baten excl. reserves	-100.031	98.759	-99.397	100.828	-95.082	97.116	-95.348	98.696
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves								
Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-3.093	2.635	-1.207	1.252	1.092	1.278	-1.403	1.385
Incidentele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-218	1.207	-142	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-3.311	3.842	-1.349	1.252	-1.092	1.278	-1.403	1.385
Generaal totaal	-103.342	102.600	-100.747	102.080	-96.174	98.395	-96.750	100.082
Geraamd resultaat		-742		1.333		2.221		3.285

Structureel evenwicht (structurele lasten - structurele baten)	-920	1.360	2.258	3.341
---	-------------	--------------	--------------	--------------

3.3 Overzicht incidentele lasten en baten

In aanvulling op de recapitulatie begrotingsevenwicht onder 3.2. volgt onderstaand het overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten per programma per beleidsveld

Programma's	Begroting 2019		Begroting 2020		Begroting 2021		Begroting 2022	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Bedragen x € 1.000								
1 Economie en ruimte								
1.1 Raming uitgaven Hiltho 2021					-27			
1.2 GKM-bijdragen Toverland			-142	142				
Totaal programma Economie en ruimte			-142	142	-27			
2 Wonen, mobiliteit en openbare ruimte								
2.1 Invoering Omgevingswet	-450	450						
2.2 Aanpassing onttrekking reserve maatregelen koopwoningmarkt	105	-105						
2.2 Heroverweging taakstelling ambtelijke organisatie	-250	250						
2.2 Stimuleringsbijdragen wonen	-310	310						
2.3 Deltaprogramma	-7		-7					
2.5 Station Grubbenvorst	-450	450						
Totaal programma Wonen, mobiliteit en openbare ruimte	-1.362	1.355	-7					
4 Soc. maatschap., participatie en voorz.								
4.1 Aanpak bijzondere doelgroepen	-55							
4.1 Burgerhulpverlening	-10		-10		-10		-10	
4.2 Update transitieplan NLW	132	-132						
Totaal programma Soc. maatschap., participatie en voorz.	67	-132	-10		-10		-10	
7 Bestuur, organisatie en samenwerking								
7.2 Benchmark Waarstaatjegemeente.nl			-10					
7.2 Bijdrage 800 jaar Horst	-17	17						
7.2 Heroverweging taakstelling ambtelijke organisatie	250							
Totaal programma Bestuur, organisatie en samenwerking	233	17	-10					
8 Financiën								
8.1 Algemene reserve vrij aanwendbaar t.l.v. Reserve Essent	-218	218						
Totaal programma Financiën	-218	218						

Totaal incidentele lasten en baten	-1.279	1.457	-169	142	-37	-10
------------------------------------	--------	-------	------	-----	-----	-----

3.4 Overzicht structurele toevoegingen/onttrekkingen aan de reserves

In aanvulling op de recapitulatie begrotingsevenwicht onder 3.2. volgt onderstaand het overzicht van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma per beleidsveld.

Reservemutaties per beleidsveld/programma	Begroting 2019		Begroting 2020		Begroting 2021		Begroting 2022	
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
1.1 Vrijtijdseconomie	0	3	0	3	0	3	0	3
1.2 Ruimte	0	124	0	0	0	0	-74	0
1.5 Economische zaken, verpachtingen enz.	-184	0	9	0	-9	0	-52	0
1 Economie en ruimte	-184	127	9	3	-9	3	-127	3
2.1 Bouwen en wonen	-16	34	-16	36	16	36	-16	36
2.2 Bouwgrondexploitaties	-1.784	0	-384	0	269	0	-394	0
2.3 Wegen, pleinen, fietspaden en openb.verl	-5	70	-5	70	5	73	-5	73
2.4 Openbaar groen, bossen en landschap	-159	837	-159	204	159	210	-159	210
2 Wonen, mobiliteit en openbare ruimte	-1.964	941	-564	310	449	319	-574	319
3.1 Afvalverwijdering	-3	65	-3	65	3	67	-3	67
3.2 Riolering, waterkering en afwatering	-1	1	-1	1	1	1	-1	51
3 Duurzaamheid: klim.amb/energ.trans/circ.	-4	66	-4	66	4	69	-4	118
4.6 Inwonerparticipatie/inwonerinitiatieven	0	118	0	163	0	131	0	131
4.7 Burgerzaken	-55	129	-55	0	55	48	-55	58
4 Soc. maatschap., participatie en voorz.	-55	247	-55	163	55	179	-55	189
5.2 Sport	-193	126	-193	125	193	124	-193	123
5.4 Onderwijs	0	36	0	36	0	36	0	36
5 Cultuur, sport en onderwijs	-193	162	-193	161	193	160	-193	159
7.2 Overhead	-350	690	-350	440	350	440	-350	438
7 Bestuur, organisatie en samenwerking	-350	690	-350	440	350	440	-350	438
8.1 Algemene lasten en baten	-343	402	-50	109	50	109	-100	159
8 Financiën	-343	402	-50	109	50	109	-100	159
Totaal structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-3.093	2.635	-1.207	1.252	1.092	1.278	-1.403	1.385

3.5 Uiteenzetting financiële positie

De uiteenzetting van de financiële positie is een verplicht voorgeschreven onderdeel van de financiële begroting en bevat de volgende onderdelen:

- Raming financiële gevolgen in de programma's van het bestaand en nieuw beleid
- Geprognoseerde balans (meerjarig)
- EMU-saldo
- Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume
- Gehanteerde grondslagen en uitgangspunten
- Financiering
- De stand en het gespecificeerde verloop van de reserves
- De stand en het gespecificeerde verloop van de voorzieningen
- Meerjareninvesteringsplan

Raming financiële gevolgen in de programma's van het bestaand en nieuw beleid

De recapitulatie van de financiële gevolgen in de programma's van bestaand en nieuw beleid in het meerjarenperspectief zijn opgenomen in paragraaf 1.2 'Financiële samenvatting' van deze begroting. Ook staat daarin het verloop en de toelichting op belangrijke ontwikkelingen ten opzichte van de meerjarenraming van het vorig begrotingsjaar;

Geprognosticeerde balans (meerjarig)

Activa	Balansprognose					
	Balans per	1-1-2019	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	8.675	8.256	7.837	7.422	7.008	
Materiële vaste activa	104.104	101.513	99.866	97.065	93.008	
Financiële vaste activa	28.743	26.160	25.979	25.732	25.478	
Totaal vaste activa	141.523	135.929	133.682	130.220	125.494	
Vlottende activa						
Onderhanden werk bouwgrondexploitatie	3.654	4.537	1.591	-78	-1.270	
Totaal vlottende activa	3.654	4.537	1.591	-78	-1.270	
Totaal activa	145.176	140.467	135.273	130.142	124.224	

Passiva	Balansprognose				
	Balans per	1-1-2019	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022
Vaste passiva					
Eigen vermogen (reserves)	45.692	45.161	45.258	45.071	45.089
Voorzieningen	11.590	11.584	10.578	10.269	10.136
Langlopende schulden	58.728	54.460	50.299	46.312	42.569
Totaal vaste passiva	116.010	111.205	106.135	101.652	97.794
Vlottende passiva					
Kortlopende financiering	29.166	29.261	29.138	28.490	26.430
Totaal vlottende passiva	29.166	29.261	29.138	28.490	26.430
Totaal passiva	145.176	140.467	135.273	130.142	124.224

EMU-Saldo 2019-2022

	2019	2020	2021	2022
Omschrijving				
1 Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserve (zie BBV, artikel 17c)	€ 1.272-	€ 1.431	€ 2.034	€ 3.348
+2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	€ 4.154	€ 4.298	€ 4.293	€ 4.445
+3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	€ 4.385	€ 4.367	€ 4.365	€ 4.365
-4 Uitgaven aan investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans w orden geactiveerd	€ 4.962-	€ 3.446-	€ 1.801-	€ 1.261-
+5 De in mindering op onder 4 bedoelde investeringen gebrachte ontvangen bijdragen van het Rijk, de Provincies, De Europese Unie en overigen	€ 2.500	€ -	€ -	€ -
+6a Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	€ -	€ -	€ -	€ -
-6b Boekw inst op desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	€ -	€ -	€ -	€ -
-7 Uitgaven aan aankoop van grond en de uitgaven van bouw , w oonrijp maken e.d.	€ 6.249-	€ 5.294-	€ 2.130-	€ 3.584-
+8a Verkoopopbrengsten van grond (tegen verkoopprijs)	€ 7.421	€ 8.322	€ 3.828	€ 4.781
-8b Boekw inst op grondverkopen	€ 1.820-	€ -	€ -	€ -
-9 Betalingen ten laste van de voorzieningen	€ 4.392-	€ 5.373-	€ 4.673-	€ 4.499-
-10 Betalingen die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves w orden gebracht en die nog niet vallen onder één van de andere genoemde posten	€ -	€ -	€ -	€ -
-11 Boekw inst bij verkoop van deelnemingen en aandelen	€ -	€ -	€ -	€ -
Berekend EMU-saldo	€ 235-	€ 4.305	€ 5.916	€ 7.595

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

- Lonen, premies en vakantiegeld: De loonkosten in de begroting worden gebaseerd op vastgestelde formatieplannen en bijbehorende inschaling. Voor de indexatie van de loonkosten en premies wordt rekening gehouden met percentages zoals vermeld in de mei-circulaire. Voor vakantiegeld en overige toeslagen geldt eveneens een maandbetaling.
- Reorganisatie: binnen de gemeente Horst aan de Maas is geen sprake van een reorganisatie. In 2013 is bepaald dat dit niet de gewenste wijze van ontwikkelen is. Wij hanteren de systematiek van continu doorontwikkelen van de organisatie en medewerkers. Dit doen we binnen kaders die we met de Ondernemingsraad hebben afgesproken.
- Uitkeringen bij ontslag / afkoopregelingen: De doorontwikkeling van de organisatie kent als kenmerk dat zoveel mogelijk gebeurt met de huidige medewerkers. Daar waar werkzaamheden op een dusdanige wijze veranderen dat deze niet meer aansluiten kan dit leiden tot uitstroom. Dit gebeurt echter incidenteel. Eventuele financiële consequenties worden ten laste van het ontwikkelbudget gebracht omdat de afspraken leiden tot een bijdrage aan de personele krimp opgave.
- Wachtgeld voor wethouders / ambtenaren: Op het moment dat deze situatie zich voordoet worden hier financiële middelen voor geraamd. Dit gebeurt incidenteel omdat het ook niet vooraf voorspelbaar is welke uitgaven hiermee gemoeid zijn. Wel is er voor het reïntegratietraject van wethouders een budget opgenomen.
- Arbeidsongeschiktheid of ziekte: Loondoorbetaling tijdens ziekte vindt plaats uit de reguliere salarisbudgetten. Voor eventuele vervanging is een budget "tijdelijk personeel" beschikbaar.
- Overmatig verlof / spaarsaldo: Binnen de gemeente Horst aan de Maas zijn werkafspraken gemaakt over verlof- en spaarsaldo's. Daar waar sprake is van overwerk komen deze kosten ten laste van de reguliere personeelsbudget.
- Verwerking uitkomsten cao onderhandelingen: In de loonindexatie van de mei-circulaire wordt rekening gehouden met cao-ontwikkelingen binnen de overheid. Hiermee wordt met het opstellen van de nieuwe begroting rekening mee gehouden. Daar waar dit niet toereikend is, vindt incidentele bijraming plaats.
- Verwerking pensioenen: De pensioenen voor medewerkers zijn ondergebracht bij het ABP. Voor wethouders geldt een eigen pensioenvoorziening waar jaarlijks wordt getoetst op voldoende dekking.
- Ingegane pensioenen: Met de jaarlijkse actualisatie van de pensioenvoorziening wethouders wordt rekening gehouden met de ingegane pensioenen. Voor medewerkers is dit niet van toepassing omdat uitvoering van de regeling door een externe partij plaatsvindt (ABP).
- Vrijgevallen pensioenvoorziening: Is voor medewerkers niet van toepassing. Voor voormalig wethouders wordt de vrijval gebruikt voor de daadwerkelijke betaling van de pensioenen.

Gehanteerde grondslagen en uitgangspunten

De ramingen in deze financiële begroting zijn gebaseerd op de Nota van uitgangspunten begroting 2019. Vervolgens zijn deze aangevuld met nieuwe elementen zoals in deze programmabegroting zijn vermeld en met genomen besluiten door het college van B&W tot en met 1 augustus 2018.

Voor de dekking van mogelijke toekomstige risico's in de bedrijfsvoering of de grondexploitaties worden reserves aangehouden. Voor de reguliere bedrijfsvoering de Algemene Reserve Basis en voor de grondexploitatie de Algemene Reserve Bouwgrondexploitatie. Spelregels voor risicobeheersing en weerstandsvermogen zijn opgenomen in de paragraaf 'weerstandsvermogen en risicobeheersing'.

In deze begroting zijn de onderstaande rentepercentages en indexeringen toegepast:

Omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Prijnsindex	-	-	-	-	-	-	-
Loonindex	2,00%	1,90%	2,40%	3,00%	-	-	-
Rente investeringen	4,00%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%
Rente grondexploitatie	1,75%	1,79%	1,79%	1,79%	1,79%	1,79%	1,79%
Rente financiering (lang)	1,50%	1,50%	2,50%	2,50%	3,00%	3,50%	3,50%
Rente financiering (kort)	-	-	0,50%	0,50%	0,75%	1,00%	1,00%
Onvoorzien	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
OZB, riool & afvalstoffenheffing	0,80%	0,90%	1,40%	2,40%	2,40%	2,40%	2,40%
Toeristenbelasting	0,80%	0,90%	1,40%	2,40%	-	-	-
Legestarieven & heffingen	0,80%	0,90%	1,40%	2,40%	2,40%	2,40%	2,40%
Huurtarieven	0,80%	0,90%	1,40%	-	-	-	-
Subsidie professionele instellingen	0,80%	0,90%	1,40%	-	-	-	-
Stimuleringsubsidies	-	-	-	-	-	-	-
Budgetsubsidies loongerelateerd	2,00%	1,90%	2,40%	3,00%	-	-	-

Afschrijvingen gebeuren op basis van de verwachte economische levensduur en daarmee onafhankelijk van het resultaat van een boekjaar. We schrijven af volgens de lineaire methode, waarbij we starten met afschrijven in het jaar volgend op de gereedmelding van de investering.

Dividendopbrengsten worden als baten genomen in het jaar waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

De Algemene Uitkering is op basis van de meest actuele circulaire; de mei-circulaire 2018. Zodra de september-circulaire beschikbaar en doorgerekend is worden de financiële effecten gecommuniceerd en verwerkt in de eerstvolgende bijstelling van de Begroting 2019.

Financiering

	Schuldrestant 1.1.2019	Rente 2019	Aflossing 2019	Extra afloss. 2019	Schuldrestant 1.1.2020	Rente 2020	Aflossing 2020	Extra afloss. 2020	Schuldrestant 31.12.2020
woningvereniging	4.572	134	230	0	4.342	127	236	0	4.106
overige geldleningen	54.156	1.374	4.038	0	50.118	1.228	3.925	0	46.193
totaal	58.728	1.508	4.268	0	54.460	1.355	4.161	0	50.299

	Schuldrestant 1.1.2021	Rente 2021	Aflossing 2021	Extra afloss. 2021	Schuldrestant 1.1.2022	Rente 2022	Aflossing 2022	Extra afloss. 2022	Schuldrestant 31.12.2022
woningvereniging	4.106	120	243	0	3.863	113	250	0	3.613
overige geldleningen	46.193	1.093	3.744	0	42.449	980	3.494	0	38.955
totaal	50.299	1.213	3.987	0	46.312	1.093	3.744	0	42.568

De stand en het gespecificeerde verloop van de reserves

Reserves	Saldo	2019		Saldo	2020		Saldo	2021		Saldo	2022		Saldo
	2018	Dotatie	Ontr.	2019	Dotatie	Ontr.	2020	Dotatie	Ontr.	2021	Dotatie	Ontr.	2022
Algemene reserves													
Algemene reserve basis	6.634			6.634			6.634			6.634			6.634
Algemene reserve vrij aanwendbaar	1.589	477	-1.066	1.000			1.000			1.000	50	-50	1.000
Algemene reserve winst verk.aand. Essent	9.782		-477	9.305			9.305			9.305		-50	9.255
Totaal Algemene reserves	18.005	477	-1.543	16.939			16.939			16.939	50	-99	16.889
Bestemmingsreserves													
Algemene reserve bouwgrondexploitatie	4.864	1.820	-30	6.654		-30	6.624		-30	6.594		-30	6.564
Reserve strategische aan- en verkopen	2.220	7		2.227	7		2.233	7		2.240	7		2.246
Reserve bovenwijkse voorzieningen	903	158		1.061	384		1.445	269		1.713	456		2.169
Reserve stim.maatregelen koopwoningmarkt	205		-205										
Reserve leefbaarheid kleine kernen	91		-30	61		-32	30			30			30
Reserve prioriteitsgelden dorpsraden	304			304			304			304			304
Reserve verkiezingen	116	55	-129	42	55		97	55	-48	104	55	-58	102
Res. frictiekosten dekking 6.1 gem.huis	2.621		-109	2.512		-109	2.403		-109	2.294		-109	2.185
Reserve kapitaallasten	9.020		-293	8.727		-336	8.392		-336	8.056		-334	7.721
Reserve inv.projecten in de exploitatie	150		-124	26			26			26			26
Reserve monumenten	32			32			32			32			32
Reserve Informatisering & Automatisering	104	350	-350	104	350	-350	104	350	-350	104	350	-350	104
Reserve LKM (t.b.v. IV-cases)	3			3			3			3			3
Reserve Kruisweide	2.679	193	-115	2.758	193	-114	2.837	193	-113	2.918	193	-111	3.000
Reserve Maasgaard	599	34	-633										
Egalisatiereserve Sociaal Domein	811		-70	741		-70	671		-70	601		-70	531
Reserve GKM	486			486	142		628			628	74		702
Reserve Integraal Accommodatiebeleid	263	50		313	50		363	50		414	50		464
Reserve Speelvoorzieningen	446	150	-196	400	150	-196	354	150	-196	307	150	-196	261
Reserve Tractie	96	18	-15	98	18	-15	101	18	-27	91	18	-27	82
Reserve gebiedsontwik. de Peelbergen	275			275			275			275			275
Reserve subs. groot oh niet gem. MFA's	500			500			500			500			500
Reserve duurzaamheid	900			900			900			900			900

Totaal Bestemmingsreserves	27.687	2.835	-2.299	28.222	1.349	-1.252	28.319	1.092	-1.278	28.133	1.353	-1.286	28.200
Totaal reserves	45.692	3.311	-3.842	45.161	1.349	-1.252	45.258	1.092	-1.278	45.071	1.403	-1.385	45.089

De stand en het gespecificeerde verloop van de voorzieningen

Voorzieningen	Saldo	2019		Saldo	2020		Saldo	2021		Saldo	2022		Saldo
	2018	Dotatie	Ontrr.	2019	Dotatie	Ontrr.	2020	Dotatie	Ontrr.	2021	Dotatie	Ontrr.	2022
Voorziening Afval	1.088	143	-338	893	130	-321	702	137	-235	605	138	-233	510
Voorziening APPA pensioenen	2.970	175	-122	3.023	175	-122	3.077	175	-122	3.130	175	-122	3.184
Voorziening riolering	6.530	16	-100	6.446	16	-426	6.036	16	-179	5.873	16	-65	5.824
Voorziening wegen	598	2.136	-2.318	417	2.136	-2.318	235	2.136	-2.318	54	2.136	-2.191	
Voorz.soll.plicht/begel.pol.ambtsdr.	55	15	-20	50	10		60			60			60
Voorziening vastgoedobjecten	350	1.900	-1.495	755	1.900	-2.187	468	1.900	-1.821	547	1.900	-1.888	558
Totaal voorzieningen	11.590	4.385	-4.392	11.584	4.367	-5.373	10.578	4.365	-4.673	10.269	4.365	-4.499	10.136

Meerjareninvesteringsplan

	Bruto investering	Bijdragen derden	Netto investering	2019	2020	2021	2022
Afval: inzamelmiddelen 2019	123	-123	0				
Afval: inzamelmiddelen 2020	90	-90	0				
Beheerplan tractiemiddelen en mechanische gereedschappen 2014-2022	335		335	195	40	35	65
Beheerplan wegen, bermen en sloten buitengebied 2010-2018	879		879	129	250	250	250
Beleidsplan openbare verlichting 2016-2025	583		583	146	146	146	146
Gronden niet in exploitatie - De Hees Sevenum	50	-50	0				
Gronden niet in exploitatie - Krouwel Sevenum	25	-25	0				
Gronden niet in exploitatie - Voormalige Basisschool en Gymzaal Meterik	25	-25	0				
Integraal Huisvesting Plan onderwijs 2012-2022	570		570			570	
Revitalisering 't Gasthoes	2.870	-2.500	370	370			
Station Grubbenvorst-Greenport	450	-450	0				
Uitgestelde betaling GGD Investments (Bijinschrijving 2019)	63		63	63			
Uitgestelde betaling GGD Investments (Bijinschrijving 2020)	59		59		59		
Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan 2017-2021	4.368		4.368	1.108	2.561	350	350
Verkeersregelinstallatie Noordsingel	65		65	65			
WMO individuele voorzieningen 2019	450		450	450			
WMO individuele voorzieningen 2020	450		450		450		
WMO individuele voorzieningen 2021	450		450			450	
WMO individuele voorzieningen 2022	450		450				450
Totaal Meerjareninvesteringsplan 2019-2022	12.355	-3.263	9.093	2.526	3.506	1.801	1.261

3.6 Overzicht geraamde lasten en baten per taakveld

Programma-beleidsveld-taakveld		Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
1 Economie en ruimte				
1.1	Vrijtijdseconomie	-589	60	-529
	3.4 Economische promotie	-589	60	-529
1.2	Ruimte	-996	0	-996
	8.1 Ruimtelijke ordening	-996	0	-996
1.5	Economische zaken, verpachtingen enz.	-2.240	2.496	256
	3.1 Economische ontwikkeling	-210	0	-210
	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-1.773	1.898	125
	3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	-257	598	341
Totaal programma 1		-3.825	2.556	-1.269
2 Wonen, mobiliteit en openbare ruimte				
2.1	Bouwen en wonen	-1.841	1.266	-575
	8.3 Wonen en bouwen	-1.841	1.266	-575
2.2	Bouwgrondexploitaties	-4.626	5.773	1.147
	8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	-4.626	5.773	1.147
2.3	Wegen, pleinen, fietspaden en openb.verl	-5.976	84	-5.892
	2.1 Verkeer en vervoer	-5.876	83	-5.793
	2.2 Parkeren	-100	1	-99
2.4	Openbaar groen, bossen en landschap	-2.948	85	-2.863
	5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	-2.948	85	-2.863
2.5	Openbaar vervoer	-749	329	-420
	2.5 Openbaar vervoer	-749	329	-420
Totaal programma 2		-16.141	7.537	-8.603
3 Duurzaamheid: klim.amb/energ.trans/circ.				
3.1	Afvalverwijdering	-3.720	4.263	543
	7.3 Afval	-3.720	4.263	543
3.2	Riolering, waterkering en afwatering	-3.165	3.795	630
	7.2 Riolering	-3.165	3.795	630
3.3	Milieu en duurzaamheid	-601	18	-583
	7.4 Milieubeheer	-548	0	-548
	7.5 Begraafplaatsen	-53	18	-35
Totaal programma 3		-7.485	8.075	590
4 Soc. maatschap., participatie en voorz.				
4.1	Zorg	-20.946	328	-20.619
	6.2 Wijkteams	-1.249	0	-1.249
	6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	-1.228	320	-908
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-8.069	0	-8.069
	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-6.531	0	-6.531
	6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-91	0	-91
	6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-2.076	0	-2.076
	7.1 Volksgezondheid	-1.702	8	-1.694
4.2	Werk en inkomen	-14.178	8.081	-6.098
	6.3 Inkomensregelingen	-8.221	8.081	-141
	6.4 Begeleide participatie	-4.600	0	-4.600
	6.5 Arbeidsparticipatie	-1.357	0	-1.357

4.3	Arbeidsmigranten	-35	0	-35
3.3	Bedrijfsloket,-regelingen (arbeidsmigr.)	-35	0	-35
4.4	Nieuwkomers	-104	85	-19
6.5	Arbeidsparticipatie (Nieuwkomers)	-104	85	-19
4.5	Gezondste regio 2025	-37	0	-37
3.4	Economische promotie (Gezondste regio)	-37	0	-37
4.6	Inwonerparticipatie/inwonerinitiatieven	-3.911	367	-3.544
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-3.911	367	-3.544
4.7	Burgerzaken	-1.213	426	-786
0.2	Burgerzaken	-1.213	426	-786
Totaal programma 4		-40.425	9.286	-31.138
5 Cultuur, sport en onderwijs				
5.1	Kunst en cultuur	-1.569	65	-1.503
5.3	Cultuurpresentatie/-productie/-particip.	-403	0	-403
5.4	Musea	-30	0	-30
5.5	Cultureel erfgoed	-261	0	-261
5.6	Media	-875	65	-810
5.2	Sport	-3.272	881	-2.390
5.1	Sportbeleid en activering	-663	75	-588
5.2	Sportaccommodaties	-2.608	806	-1.802
5.4	Onderwijs	-3.412	154	-3.258
4.1	Openbaar basisonderwijs	-24	0	-24
4.2	Onderwijshuisvesting	-1.860	10	-1.850
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.528	144	-1.384
5.5	Accommodaties	-88	0	-88
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-88	0	-88
Totaal programma 5		-8.340	1.101	-7.239
6 Openb.orde/veiligheid, toezicht/handhav.				
6.1	Openbare orde en veiligheid	-3.213	225	-2.988
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-3.213	225	-2.988
6.2	Toezicht en handhaving	-537	35	-502
1.2	Openbare orde en veiligheid	-537	35	-502
Totaal programma 6		-3.750	260	-3.490
7 Bestuur, organisatie en samenwerking				
7.1	Bestuur	-3.289	7	-3.283
0.1	Bestuur	-3.289	7	-3.283
7.2	Overhead	-15.416	48	-15.368
0.4	Ondersteuning organisatie	-15.416	48	-15.368
7.3	Samenwerking	0	0	0
0.4	Ondersteuning organisatie (Samenwerking)	0	0	0
Totaal programma 7		-18.706	55	-18.651
8 Financiën				
8.1	Algemene lasten en baten	118	0	118
0.8	Overige baten en lasten	118	0	118
8.2	Algemene dekkingsmiddelen	-1.428	69.888	68.460
0.5	Treasury	-544	1.485	941
0.61	OZB woningen	-535	6.849	6.315
0.62	OZB niet-woningen	-221	4.040	3.819
0.64	Belastingen overig	-119	107	-12

0.7	Algemene uitk./overige uitk. Gem. Fonds	-3	55.022	55.019
3.4	Economische promotie	-5	2.384	2.379
8.3	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0
8.4	Onvoorzien	-50	0	-50
0.8	Overige baten en lasten	-50	0	-50
Totaal programma 8		-1.359	69.888	68.529
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves				
0.10	Mutaties reserves	-3.311	3.842	531
Totaal toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves		-3.311	3.842	531
Resultaat rekening van baten en lasten				
0.11	Resultaat rekening van baten en lasten			742
Totaal Resultaat rekening van baten en lasten				742

BIJLAGEN

4.1 Beleidsindicatoren per programma

Onderstaande beleidsindicatoren zijn in de begroting opgenomen in het kader van het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Alleen de verplichte indicatoren zijn opgenomen. Deze zijn afkomstig van waarstaatjegemeente.nl. Op die website zijn meer indicatoren te vinden. Ook kunnen cijfers van onze gemeente op waarstaatjegemeente.nl worden vergeleken met cijfers van andere gemeenten.

In onderstaande tabel zijn de meest recente, op waarstaatjegemeente.nl beschikbare cijfers opgenomen. Deze cijfers zijn regelmatig van één of meerdere jaren geleden. Dit komt omdat waarstaatjegemeente.nl afhankelijk is van derden die informatie aanleveren. Over 2018 zijn de meeste cijfers nog niet beschikbaar omdat het jaar nog niet voorbij is. Sommige onderzoeken worden niet meer uitgevoerd (jongeren van 12 t/m 21 jaar met een delict voor de rechter; harde kern-jongeren per 10.000 inwoners), waardoor er geen actuele cijfers voorhanden zijn. De indicatoren staan echter nog wel in de landelijke lijst met wettelijk verplichte indicatoren. Daarom worden ze nog altijd opgenomen.

1 Economie en ruimte	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Functiemenging	54,90%	54,60%	53,50%	52,30%	52,50%	51,70%	51,10%	N.n.b.	
Vestigingen (van bedrijven) per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	123,60	126,50	127,10	131,70	135,60	136,60	137,40	N.n.b.	
Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen		6,80	11,60	7,60	10,10	8,30	N.n.b.	N.n.b.	
2 Wonen, mobiliteit en openbare ruimte	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig			11,00%	14,00%	9,00%	N.n.b.	N.n.b.	N.n.b.	
Ziekenhuisopname na vervoersongeval met fietser			10,00%	10,00%	12,00%	N.n.b.	N.n.b.	N.n.b.	
Omvang fijn huishoudelijk restafval, kg per inwoner	174,00	21,00	22,00	22,00	22,00	21,00	N.n.b.	N.n.b.	
% Hernieuw bare elektriciteit	1,70%	6,40%	5,90%	6,70%	7,60%	8,20%	N.n.b.	N.n.b.	
4 Sociaal-maatschappelijk, participatie en voorzieningen	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 64 jaar	733,80	726,30	708,70	693,40	680,40	686,40	669,60	N.n.b.	
Kinderen tot 18 jaar in een uitkeringsgezin	1,85%	2,32%	3,06%	3,01%	3,30%	N.n.b.	N.n.b.	N.n.b.	
Werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	70,30%	70,90%	68,90%	69,40%	69,10%	71,00%	72,30%	N.n.b.	
16 t/m 22-jarige werkloze jongeren	0,57%	0,57%	0,86%	0,86%	0,87%	N.n.b.	N.n.b.	N.n.b.	
Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners					157	159	165	N.n.b.	
Lopende reïntegratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar					119	130	132	N.n.b.	
Jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp					9,80%	10,60%	11,00%	N.n.b.	
Jongeren tot 18 jaar met jeugdbescherming					1,00%	1,10%	1,20%	N.n.b.	
Jongeren van 12 tot 23 jaar met jeugdclassering					0,30%	0,40%	0,40%	N.n.b.	
Clënten met een maatwerkarrangement w mo per 10.000 inwoners					500	470	470	N.n.b.	
5 Cultuur, sport en onderwijs	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen				2,56	8,43	4,02	5,99	N.n.b.	
Relatief verzuim per 1.000 leerlingen				12,49	11,18	12,99	8,67	N.n.b.	
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkw alificatie (vsv-ers)	1,80%	2,00%	1,20%	1,00%	0,90%	1,00%	N.n.b.	N.n.b.	
Niet-sporters		44,90%				46,30%			
6 Openbare orde en veiligheid, toezicht en handhaving	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Jongeren van 12 t/m 21 jaar met een delict voor de rechter	1,19%	1,19%							
Verwijzingen Halt per 10.000 jongeren			45	66	75	59	33	N.n.b.	
Harde kern-jongeren per 10.000 inwoners	0,60	0,50	0,30	0,50	N.n.b.	N.n.b.	N.n.b.	N.n.b.	
Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	0,70	0,70	0,80	0,70	0,50	0,70	0,60	N.n.b.	
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	3,00	3,30	2,90	2,50	2,80	2,90	3,00	N.n.b.	
Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners	4,20	3,90	3,90	2,80	3,10	2,80	2,30	N.n.b.	
Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners	6,00	5,60	3,90	4,10	4,20	3,00	2,80	N.n.b.	
7 Bestuur, organisatie en samenwerking	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Demografische druk	68,50%	69,10%	70,00%	70,50%	71,10%	71,40%	71,80%	72,50%	
Fte per 1.000 inwoners (formatie)	7,27	7,27	7,28	6,25	6,41	6,46	6,43	7,26	7,19
Fte per 1.000 inwoners (bezetting)	6,67	6,57	6,43	6,24	6,37	6,45	6,43	6,80	6,74
Apparaatskosten per inwoner							561	606	633
Externe inhuur als % van loonsom + totale kosten inhuur externen	15%	19%	13%	12%	9%	12%	10%	10%	8%
% Overhead van totale lasten							14%	15%	15%
8 Financiën	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gemiddelde WOZ-waarde in duizend euro	253,00	251,00	248,00	237,00	231,00	231,00	235,00	N.n.b.	
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden in euro's				727,00	734,00	738,00	742,00	701,00	
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden in euro's				797,00	802,00	805,00	807,00	745,00	

4.2 Griffiebegroting

De begroting van de griffie heeft een aparte status binnen de programmabegroting en is daarom afzonderlijk bijgevoegd. Het voorstel tot het vaststellen van de griffiebegroting wordt namelijk door het Presidium gedaan in plaats van door het college van burgemeester en wethouders. Om die reden heeft de auditcommissie geadviseerd de begroting van de griffie ook als een aparte bijlage bij de Programmabegroting te voegen.

Doelstelling (begroting) griffie

We zorgen voor omstandigheden en faciliteiten, waardoor de gemeenteraad zijn taken optimaal kan uitoefenen in samenwerking met andere bestuursorganen, het maatschappelijk middenveld en de inwoners. De inwoners staan daarbij centraal.

Het verder ondersteunen van de gemeenteraad en zijn individuele leden afzonderlijk bij het uitoefenen van zijn kaderstellende, volks vertegenwoordigende en controlerende taken.

In het jaarplan van de griffie is hierover het volgende opgenomen:

Missie griffie

De griffie adviseert en ondersteunt de raad, de individuele raadsleden en de burgerraadsleden bij het invullen van hun kaderstellende, controlerende en volks vertegenwoordigende taak. Daarbij scheidt en bevordert de griffie de voorwaarden voor het duaal functioneren en het waarmaken van de ambities van de raad. Dit komt tot uiting in de volgende opdracht aan de griffie:

- A) De verbetering van de kwaliteit van de democratische besluitvorming van de gemeenteraad;
- B) De optimalisering van de verhouding tussen raad, college en ambtelijke organisatie;
- C) De bevordering van de participatie van burgers binnen de besluitvorming van de gemeenteraad;
- D) De positionering van de gemeenteraad binnen en buiten de gemeente;

In 2019 worden door de griffie voor de raad de volgende acties c.q. maatregelen ondernomen:

De nieuwe vergaderstructuur (kaderstellende rol)

Medio 2019 wordt de nieuwe vergaderstructuur van de raad geëvalueerd. Bij deze evaluatie zullen ook het college en de inwoners betrokken worden. Op grond van deze evaluatie besluit de raad of deze nieuwe vergaderstructuur voor deze raadsperiode gehandhaafd blijft.

Veranderende rollen raad en maatschappij (volk vertegenwoordigende rol)

De veranderende rol van de raad in een veranderende omgeving wordt verder uitgewerkt. Nadat de nieuwe raad in zijn eerste jaar vooral aandacht heeft aan de kwaliteit van besluitvorming in de nieuwe vergaderstructuur, zal in 2019 de grootste aandacht komen te liggen bij dit onderwerp.

We willen vanuit een open houding meer bijdragen aan de gemeenschap en de beweging die de gemeenschap aan het maken is. Dit doen we door burgerinitiatieven veel aandacht te geven en (indien goed) zo veel mogelijk te initiëren. De raad inspireert en wordt door de gemeenschap geïnspireerd. Om die reden worden de beeldvormende thema-avonden in principe altijd op locatie gehouden.

Extra aandacht hebben hierbij de jongeren, die middels “Zinnige Zaken” onderwerpen voor de raadsagenda kunnen agenderen. Tevens hebben zij een podium erbij gekregen door een jaarlijks debat tussen jongeren en raadsleden te houden

(controleerende rol)

In 2019 wordt door de raad een nieuwe (regionale) Rekenkamercommissie ingesteld om onafhankelijk onderzoek te doen naar de resultaten van gemeentelijke projecten en uitvoeringen

In 2019 wordt door de raad een (nieuwe) accountant benoemd om de komende 4 jaar de gemeentelijke jaarrekeningen te controleren.

Bedragen x € 1.000	2017 werkelijk	2018 raming na wijziging	2019 raming	2020 raming	2021 raming	2022 raming
Lasten						
Raad	-469	-497	-495	-495	-495	-495
Presentiegeld niet-raadsleden	-8	-10	-10	-10	-10	-10
Fractievergoeding	-3	-3	-3	-3	-3	-3
Griffie	-194	-216	-249	-249	-249	-249
Verslaglegging raadsvergaderingen	-25	-25	-25	-25	-25	-25
Facilitering raadsvergaderingen	-2	-3	-5	-5	-5	-5
Jongerengemeenteraad	-6	-5	-5	-5	-5	-5
Rekenkamercommissie	-22	-38	-30	-30	-30	-30
Communicatie raad en rekenkamer	-33	-30	-30	-30	-30	-30
Accountantskosten griffie	-46	-40	-48	-48	-48	-48
Totaal Lasten	-809	-867	-900	-900	-900	-900
Saldo van baten en lasten	-809	-867	-900	-900	-900	-900

4.3 Lijst met afkortingen

APV	Algemene plaatselijke verordening
AR	Algemene reserve
ARGE	Algemene reserve grondexploitatie
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
AVOI	Algemene verordening ondergrondse infrastructuur
BAG	Basisadministratie adressen en gebouwen
BBP	Bruto binnenlands product
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BCF	BTW compensatiefonds
Bijv.	Bijvoorbeeld
BNG	Bank Nederlandse gemeenten
BO	Bestuurlijk overleg
BRP	Basisregistratie personen
BV	Besloten vennootschap
BW	Burgerlijk wetboek
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBL	Crosee border leases
CBS	Centraal bureau voor de statistiek
CES	Customer effect score
CGC	Corporate governance code
CISO	Chief Information Security Officer
CO2	Koolstofdioxide
DCGV	Development Company Greenport Venlo
D.m.v.	Door middel van
DT	Directieteam
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
EGLA	European Green Leaf Association
E.e.a.	Een en ander
EMU	Economische en monetaire unie
ENSIA	Eenduidige normatiek single information audit

Enz.	Enzovoort
E/o	En/of
Etc.	Et cetera
E.v.	En verder
FIDO	Financiering decentrale overheden
GBI	Gegevensbeheer Informatie Systeem
GKM	Gemeentelijk kwaliteitsmenu
GOW	Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum
GR	Gemeenschappelijke regeling
GR2025	Gezondste regio 2025
GVVP	Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan
HADM	Horst aan de Maas
Hof	Houdbare overheidsfinanciën
HRM	Human resource management
IHP	Integraal huisvestingsplan onderwijs
IV	Intensieve veehouderij
IV3	Informatie voor derden
KING	Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten
KPI	Kritische prestatie indicator
LED	Light-emitting diode
LOP	Landschapsontwikkelingsplan
M.b.t.	Met betrekking tot
MFC	Multi functioneel centrum
MGR	Modulaire gemeenschappelijke regeling
MIP	Meerjarig investeringsplan
MIRT	Meerjarenprogramma infrastructuur, ruimte en transport
MKB	Midden en kleinbedrijf
MT	Managemanteam
M.u.v.	Met uitzondering van
NLW	Noord- Limburg West (werkbedrijf voor sociaal-maatschappelijke werkgelegenheid in de regio Noord-Limburg West)
NOP	Net promotor score

NV	Naamloze vennootschap
N.v.t.	Niet van toepassing
O2	Organisatie voor ondernemingen Horst aan de Maas
O.a.	Onder andere
OGN	Overeenkomst Gemeenten - Nutsbedrijven
OL	Openbaar lichaam
OLS	Oud Limburgs schuttersfeest
OMA	Oude maas-arm
OV	Openbare verlichting
OZB	Onroerendezaakbelasting
P&C	Planning & Control
PDCA	Plan – Do – Check - Act
POC	Percentage of completion
POL	Provinciaal omgevingsplan Limburg
PUN	Paspoortuitvoeringsregeling Nederland
RES	Regionale energiestrategie
RIVM	Rijksinstituut voor volksgezondheid en milieu
RMC	Regionaal meld- en coördinatiepunt
RMO	Regionale mobiliteit
RUD	Regionale uitvoeringsdienst
RvC	Raad van commissarissen
RVVP	Regionaal verkeers- en vervoersplan
SAAM	Sportpark America en Meterik
SD	Sociaal domein
SDLN	Sociaal domein Limburg
SPV	Special purpose vehicle
SW	Sociale werkplaats
T.b.v.	Ten behoeve van
TH	Toezicht en handhaving
TOV	Teelt ondersteunende voorzieningen
T.o.v.	Ten opzichte van

T/m	Tot en met
UP	Uitvoeringsprogramma
VGRP	Verbreed gemeentelijk rioleringsplan
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
Vpb	Vennootschapsbelasting
VRLN	Veiligheidsregio Limburg-Noord
VSV	Voortijdig schoolverlaten
VTH	Vergunningen toezicht en handhaving
VVE	Voor en vroegschoolse educatie
VVH	Venlo – Venray – Horst aan de Maas
WIBON	Wet informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse infrastructuur
WIZ	Werk inkomen en zorg
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning
WNT	Wet normering topinkomens
WSW	Waarborgfonds sociale woningbouw